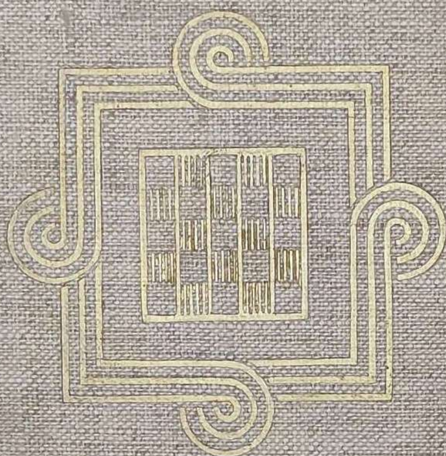

LIEPA NAŠA DOMOVINA

KNJIGA 2—3

BAKROTISAK LJUDSKE TISKARNE U LJUBLJANI

HRVATSKA UMJETNOST

ZAGREB 1943

IZDANJE HRVATSKOG IZDAVALAČKOG BIBLIOGRAFSKOG ZAVODA

Hrvatska se stvaralačka sposobnost na likovnom polju počela očitovati već prije tisuću i više godina u kolievci hrvatske države, u dalmatinskoj Hrvatskoj. Priprosta, rudimentarna i iskrena narodna duša počela je na hrvatskom tlu podizati prve crkve, kupole i zvonike, rezati u kamen i mramor svoju pleternu ornamentiku, klesati na nadgrobnim pločama plosnatu i plitku skulpturu. Na području bivšeg rimskog imperija i bizantskog carstva, na razmeđu Iztoka i Zapada, gdje su poganstvo i kršćanstvo, Grci, Kelti, Iliri i Rimljani ostavili svoje duboke tragove i spomenike i gdje su se kroz stoljeća sukobljavali interesi i ciljevi različitih država, naroda i vjera, a svom su se snagom odrazivali utjecaji velikih kultura i civilizacija, hrvatska stvaralačka sposobnost uspjela je održati samobitnost svoga izraza.

Između Jadrana, Drave i Drine posijani su mnogobrojni spomenici iz predpoviestnog, rimskog, ranog sredovječnog, romanskog, gotskog, renesansnog i baroknog vremena, a još je veći broj uništen kroz vjekove mnogobrojnim i razornim naletima (naročito Tatara i Osmanlija u XIII. i XVI. stoljeću), ali uza sve to ipak se može uztvrditi, da hrvatska umjetnost nije od jučer i da hrvatski stvaralački izraz na polju likovnih umjetnosti možemo pratiti u neprekinutom nizu, počevši od skromnih dalmatinskih crkvica (Sv. Križ u Ninu, Sv. Donat u Zadru) preko Buvinovih vrata u Splitu i Radovanova portala u Trogiru, preko bogumilskih stećaka u Bosni i Hercegovini, preko Ćulinovića, Medulića i Klovića, preko katedrale u Senju, gotskog luka u Topuskom i svetišta baroknih crkava između Drave i Save sve do najnovijih radova Ivana Meštrovića.

Kad su u drugoj polovici XIX. st. u Zagrebu stvorene skromne ekonomske i družtvovne mogućnosti za razvitak samosvojne likovne umjetnosti i kad se kao reakcija na slom absolutizma rodila težnja za osnivanjem narodnih, kulturnih i umjetničkih ustanova, započeo je i stvaralački rad umjetnika, koje obuhvaća ovaj »Album hrvatske umjetnosti«. U to je vrieme osnovana Akademija znanosti i umjetnosti sa Strossmayerovom galerijom, Obrtna škola, Obrtni muzej i Hrvatsko družtvo umjetnosti, koje je kasnije utemeljilo današnju Hrvatsku državnu galeriju.

Malograđanska sredina i skučene naše prilike sputavale su umjetnicima slobodan i bar donekle sređen razvoj, pa nije čudo, da je već u to doba daroviti hrvatski slikar *Vjekoslav Karas* izkusio svu strahotu patnje i nerazumievanja, nepriznavanja, ograničenosti okoline, zlobe, zavisti i averzije prema čistoj umjetnosti. Taj mladi »ilirski slikar«, koji je započeo »učiti jednu umjetnost od kruha i vode živjeti!« (kako sam kaže u pismu Gaju) preporučen je, nakon mnogih poniženja i moljakanja, nadbiskupu Hauliku i drugim uglednicima, pa mu je

omogućeno da pođe na slikarske nauke u Italiju. U atelieru na krovištu palače Venezia, gdje su kasnije boravili Quiquerez i Kršnjavi, stvorio je svoju najbolju sliku »Rimljanka s lutnjom«, tehnički vrlo dobru i dražestnu u koloru. Pritisnut biedom vratio se u domovinu, gdje mu je podieljeno jadno mjesto učitelja crtanja, životari, izgrizan od melankolije i razočaranja, sve do svoje tragične smrti, koju je potražio u valovima Korane kod Karlovca god. 1858. Karasovim se putem na Golgotu hrvatske ravnodušnosti prema pravoj umjetnosti moralo i poslie njega popeti još nekoliko najznačajnijih i najvrednijih hrvatskih umjetnika.

Nakon romantike ilirskog zanosa nastalo je doba nagodbe, kad su državnopravna pitanja stupila u prvi red. To se odrazilo i u umjetnosti, gdje su se počele tražiti naročito slike poviestnog sadržaja. Prve naše poviestne ilustracije izradio je Niemac Mücke, koji je u Zagrebu bio učitelj slikaru *Ferdi Quiquerezu,* vrlo dobrom prikazivaču naših krajeva i znatno slabijem umjetničkom tumaču hrvatske poviesti. Prošavši školu Münchena, Mletaka i Rima Quiquerez je na nekoliko malih platna vrlo nadareno i profinjeno ovjekovječio Zadar i Kotor, načinio je po hrvatskim pokrajinama nekoliko izvrstnih malih mrtvih priroda i portreta seljanki, ali mu je uviek smetao nedostatak crtačkog znanja. Živio je povučeno i osjećao je sve do svoje smrti god. 1893., da ga naše sitne prilike smetaju u razvoju.

Znatno poboljšanje nastalo je s Isom Kršnjavim, izvrstnim organizatorom, čovjekom neumorna duha, koji je kao odjelni predstojnik za bogoštovlje i nastavu izkoristio svoj položaj, da postavi prve stvarnije temelje za razvoj hrvatske likovne umjetnosti na prielazu iz XIX. u XX st. Kršnjavi se i sam bavio slikarstvom, bio je povjestničar umjetnosti i kulture, obrazovan, političar nagodbenjak, mecena likovne umjetnosti, tvorac osnova za nastavu, graditelj škola i ateliera, pisac romana, stručnih razprava, prevodilac Dantea i najveći poklonik renesanse u Hrvatskoj. U biranju sredstava bezobziran mnogo je koristio obćenitosti, ali je zapadao i u zablude, koje su urodile neugodnim posljedicama (Bollé).

Hrvatsku je zemlju romantično idealizirao *Nikola Mašić,* slikar savskih idila, guščarica, ljepuškastih djevojaka, razcvalog cvieća, zelenih vrtova, purana, odojčića i akademski rađenih mrtvih priroda, u kojima se osjeća veliko i solidno tehničko znanje. Sin krajiške častničke porodice, đak Münchena, Rima i Pariza, naslikao je vrlo virtuozno i s osobitim smislom za prirodnost u kompoziciji i u boji ugodnog »Ličanina«, kojim je dokazao, da je u tehnici ravan ponajboljim slikarima tadašnje Europe. Podkraj života Mašić je gotovo sasvim osliepio.

Imoćanin *Ivan Rendić,* sin poduzetnika u kamenolomima na Braču, prvi je hrvatski značajniji kipar novijeg vremena. Sretne prirode, podnoseći razmjerno lako nedaće života, Rendić je u Italiji usvojio akademski realizam u oblikovanju, koji je značajan za sva njegova djela. Tehnički je postigao izvjestnu solidnu vještinu i pokazao čak i smisao za tipičnost glave Kurelca, Kačića, Starčevića (ali mu nedostaje monumentalnosti, a ni iznutra nije bio dovoljno izgrađen i smion u koncepciji).

Na prekretnici stoljeća najvažnija umjetnička ličnost u Zagrebu, oko koje su se okupili umjetnici čitavog jednog pokoljenja, bio je *Vlaho Bukovac.* Nakon potucanja po Sjevernoj i Južnoj Americi, izišavši iz Cabanelove škole i iza uspješnog izlaganja u pariskom Salonu, Bukovac se g. 1893. nastani u Zagrebu, gdje su došle do punog izražaja sve dobre i loše strane njegova akademizma, koji je od impresionizma poprimio samo svjetlije šare prikazujući ljude i predmete u prirodi. Bukovčevo je znanje bilo veliko, radio je začudo lako, pa je doskora postao predvodnikom i uzorom Hrvatske slikarske moderne. Naslikao je velik broj por-

treta, od kojih su neki izvrstni, a pružaju i značajan kulturno-historijski dokumenat. Osim toga stvorio je i mnoge kompozicije. Prihvativši mjesto na Akademiji likovnih umjetnosti u Pragu Bukovac se od god. 1903. priklanja tehnici divizionizma (kome su najznatniji predstavnici Segantini, Seurat i Signac), te počinje dieliti boje na platnu u sitne mrlje. Povjereni su mu i veći dekorativni zadatci, pa tako nastade »Gundulićev san« i zastor zagrebačkog kazališta »Hrvatski preporod«.

Na poziv Kršnjavoga, skoro nakon Bukovca, dođe u Zagreb i franjevac *Mato-Celestin Medović,* koji je učio u Rimu, Firenzi i Münchenu, te stekao liepo znanje. Medović nije u tehničkom pogledu nikad dostigao Bukovca, ali ga je premašio u izražavanju duševnosti. Naslikao je velik broj crkvenih slika, od kojih su mu neke vrlo dobre (»Sv. Franjo«), te velikih kompozicija svjetovnog sadržaja (»Bakanal«) i nekoliko prizora iz hrvatske poviesti (»Splitski sabor«, »Zaruke kralja Zvonimira«). Povukavši se u zatišje rodne Dalmacije Medović se iztakao i kao dobar slikar krajolika i pokazao mnogo smisla za lokalnu boju.

Intelektualni vođa zagrebačkog kruga umjetnika postade međutim *Bela Csikos-Sessia,* nemiran i kritičan duh, široka dobra duša, koja je zamislila i savjete dielila šakom i kapom. Izmučen mistikom i traženjem simbolike u bojama Csikos se čitav život mučio nezadovoljan sam sa sobom, prikazujući ponajradije u većim kompozicijama prizore iz Biblije ili Homera. Csikosevo stvaranje znači prenošenje književnog odpora protiv naturalizma na slikarsko područje. Sve svoje odlike doveo je Csikos do najvećeg izražaja na slikama »Judita i Holoferno« i »Pieta«.

Prikazivanje hrvatskog krajolika doživjelo je preporod, kad su se u krugu zagrebačkih umjetnika pojavila dva tipična predstavnika: Menci Klement Crnčić i Ferdo Kovačević. Münchenski i bečki đak *Crnčić* vrstan je tehničar i prvi hrvatski izraziti grafičar novijeg doba, kojega odmah nakon dolazka u Hrvatsku privlače primorski krajevi. Bribir, Grižani, Drivenik, Vrbnik našli su majstora, koji ih je znao prikazati. I ma da su uljene slike Crnčićeve akademske i dekorativne, i premda izbija iz njih težnja, da se svide, Crnčić je uviek izvrstan, kad slika more i primorske krajeve neposredno u prirodi. *Ferdo Kovačević* unosi, naprotiv, mnogo lirizma i topline u svoje krajolike iz neposredne okolice Zagreba, većinom sa Save. Najbolji su mu sniežni jednostavni i otužni opustjeli vrbici uz rieku, koji odišu čežnjom mekane i sjetne slavenske duše.

Zagorac *Oton Iveković* izvrstan je, kad slika zagorske krčme, seljakinje, konje i kola, a znatno slabiji u svojim idealiziranim kompozicijama iz poviesti, gdje glavno težište polaže u obradbu kostima, te u svojim crkvenim slikama. Slavonac *Ivan Tišov* počeo je dobro (portret Gaja), a kasnije se sasvim odao dekorativnom sladunjavom akademizmu (dekoracije u zagrebačkom kazalištu i po različnim crkvama).

Zanimljiva je Csikoseva učenica i štićenica *Slava Raškaj,* gluhoniema umjetnica, koja je finim, intimnim akvarelima, bez patosa i uljepšavanja, znala prikazati krajeve oko svog rodnog Ozlja i atmosferu, kojom oni odišu.

U kiparstvu vladaju u to doba imena Roberta Frangeša-Mihanovića i Rudolfa Valdeca. *Frangeš* je izrazit majstor sitne plastike, vrstan animalista, izvrstan tehničar u umjetno-obrtnom smislu. Međunarodno priznanje stekao je plaketama i medaljama. Najjači je u obradbi bronce. Vrlo mu je sugestivan »Bijeg u Egipat«, »Bik« sjajan, »Filozof« impresivan. *Rudolf Valdec* postigao je, naprotiv, veći uspjeh

portretima, koji su anatomski izvrstni, vrlo dobro karakterizirani te puni života i duha (naročito Lunaček i Strossmayer).

U seljačkim genre-slikama sav se iživio *Joso Bužan,* koji s mnogo ljubavi i zanosa slika idealizirane seljake i seljakinje, cigane i maglovite ceste, koje iz sela vode u grad. Često mu nedostaje tehničke spreme i dobra ukusa. *Branko,* sin književnika *Augusta Šenoe,* učio je grafiku kod Crnčića i prikazao s mnogo ljubavi i mara arhitekturu starog Zagreba, naročito Kaptola i stolne crkve.

Uz Pariz, kao najsnažnije žarište likovnog proživljavanja i stvaranja druge polovice XIX. st., privezala su noviju hrvatsku umjetnost dva naša najdarovitija i najbolja slikara starijeg naraštaja: Josip Račić i Miroslav Kraljević. Kao diete siromašnih roditelja sa zagrebačkog predgrađa *Račić* je već od najranije mladosti nosio u sebi živu čežnju za velikim svietom i njegovim čudesima, te je uz velike žrtve, samozataju, borbu i odricanje dospio preko Münchena u Pariz, gdje je pred njegovim zadivljenim očima sinulo divno čudo starih majstora u Louvreu, Maneta i impresionista. U velikom slikarskom središtu nije ga, kao Bukovca i Medovića, privukao akademizam svojom namještenošću i napirlitanošću, nego iskrenost u izražaju i sredstvima, čisto i nepomućeno slikarstvo. Koliko je Račić divan i nenadmašiv u sivilima svoga »Pont des Artsa«, toliko je snažan i bliz srži nepatvorenog i zbiljskog života u svim svojim portretnim studijama. Drugi Habermannov đak, *Miroslav Kraljević,* bio je nemirniji, virtuozniji, efektniji, ali i on je velik majstor i sjajan tehničar. Poput Velazquezovih radova nose i njegove slike biljeg otmjenosti, profinjenosti i plemenita patosa. Crteži perom, nastali pod utjecajem Degasa i Toulouse-Lautreca, odaju duhovitog promatrača, a izvedeni su većinom kao lagodne barokne ilustracije s natruhom erotike.

Splićanin *Emanuel Vidović,* talijanski đak, slikao je najprije maglovitom atmosferom sitnih mrlja obavijene brodove u luci, lagune, kanale, svanuća i sutone talijanskih i dalmatinskih gradova, često čudesnom, ali dosta jednoličnom tehničkom vještinom, dok se prije nekoliko godina nije preporodio prikazujući sumrak starih katedrala i starinskih ateliera kao i mrtve prirode s toliko intimne ljepote, topline i ljubavi, da je u tom dostigao najveće majstore sadašnjice.

I najveći hrvatski majstor *Ivan Meštrović* diete je Dalmatinske Zagore. Njegova je snažna i markantna ličnost izvršila najveći utjecaj na hrvatsku umjetnost posljednjih trideset godina. Širinom pogleda, složenošću unutarnjeg života i fanatičnom privrženošću hrvatskoj rodnoj grudi preodređen je da postane najrječitiji tumač svega onoga, što hrvatski narod muči i satire, što ga diže i razpaljuje, veseli i raztužuje kroz vjekove u ovom težkom, nezahvalnom i odgovornom, a ipak toliko važnom, odlučnom i bogatom geopolitičkom položaju.

Iz skromne seljačke zadruge u Otavicama, iz kraja između Krke i Cetine, gdje se nekoć steralo kraljevstvo Zvonimirovo, iz mjestanca u Petrovu polju pod Svilajom, progovorio je hrvatski genij čitavom čovječanstvu jasnim i svima razumljivim skulptorskim jezikom oblika i izražaja o junačtvu i žrtvi, o visokoj etici i moralu, o materinstvu, o težkim izkušenjima i odkupljenjima, o nadzemaljskom životu, o povezanosti svih vjera i čovječje duševnosti uobće od pamtivieka do danas, o ljepoti i skladu u prirodi i o ljubavi i smrti kao najjačim dokazima neprolaznosti i vječnosti. Meštrovićev je ekspresionizam veličajan i patetičan u najplemenitijem smislu, on svladava oblike ljudskoga tiela majstorski, osjećaj za sve, što je bitno i značajno, neobično mu je razvijen, izražajnost glave i ruku na svim je njegovim kipovima pojačana do najvišeg stepena, a ljestvica

izražajnosti kreće mu se u najvećem mogućem razponu od kvietizma i unutarnje koncentracije do snage razbuktalog paroksizma i izvanjske vibracije.

U sitnoj plastici i dekorativnom kiparstvu, naročito u plaketama i medaljama, u cizeliranju i graviranju, pokazao je *Ivo Kerdić* solidno majstorsko znanje. Kao grafičar postigao je zamjeran uspjeh *Tomislav Krizman,* kako u portretu, tako i u krajolicima iz svih hrvatskih pokrajina te Srbije i Macedonije. Slikar *Vladimir Becić,* koji je izvršio velik utjecaj na čitavo novije hrvatsko slikarstvo, očitovao je snagu svoga stvaralačkog zamaha u snažno postavljenim likovima, koje obrađuje širokim potezima kista, kao i u krajolicima, koji odišu svježinom naše zemlje i sočnom romantikom krajeva uz Neretvu u Hercegovini. U njega je divovska snaga Vlamincka, bujnost i jedrina Rubensa. Samo velikim tehničkim znanjem može se takva elementarnost podpuno izživljavati bogatom i zasićenom paletom. Kipar *Branko Dešković* izvrstan je animalista (»Magare«, »Prepeličar«, »Tegleći konj«), nemiran u obradbi i bliz kiparskom impresionizmu. *Maksimilijan Vanka,* belgijski đak, nježne i osjećajne prirode, naginje na dekorativnost, čas se povodi za starim majstorima, a čas opet traži izraz primjeren hrvatskom folkloru. *Joza Kljaković* zauzima posebno mjesto svojim monumentalnim freskama (Sv. Marko u Zagrebu, Biskupija kod Knina, Sv. Martin u Vranjicu, Sv. Eustahije u Dobroti), izvrstno crta i komponira, snažan je u karakterizaciji i u izražajnosti lica i pokreta. On je slikar u renesansnom smislu, složena i jaka ličnost, koja je utjecala na naše čitavo likovno stvaranje u posljednje vrieme. *Vinko Foretić* ostao je vjeran ribarima i dalmatinskim otocima. *Robert Jean-Ivanović* i *Joza Turkalj* vrlo su solidni u manjim plastikama, naročito u fino modeliranim glavama. Ni Meštrovićev đak *Dujam Penić* ne zaostaje za njima.

Ljubo Babić, uz Becića, Kljakovića i Tartagliu najznačajniji živi slikar u Hrvatskoj, prelazi, nakon zagasitih simboličkih kompozicija, sve više u kolorizam i u rafinirane lirske ugođaje, a u najnovije vrieme posvećuje naročitu pažnju dekorativnom slikarstvu i pučkoj umjetnosti. Ponekad osjeća boju kao Van Gogh, ali ublažuje čisti luminizam finim tonskim prielazima. U svakom se njegovu radu osjeća inteligencija, moć razsuđivanja i vještina odabiranja. Kao diete Hrvatskog Zagorja prikazao je svoj kraj toplinom osjećajnog promatrača, koji neposredno doživljava i cielog svog života traži svojstveni hrvatski izraz. Iztakao se i kao vanredan scenograf, koji u svojim scenskim ostvarenjima stilski ne samo prilagođuje, nego i stvara (»Rikard III«, »Macbeth«, »Na Tri Kralja«). *Jerolim Miše* pokušao je s uspjehom izraziti duševno stanje svojih modela prikazujući seljačke tipove, pralje i zapuštenu djecu iz predgrađa, Gradeći bojom bez konture unio je izvjestnu slatkoću u svoje tonske prelaze. *Vladimir Filakovac* solidan je majstor, pun znanja i vještine, vrlo dobar animalista, zanimljiv u figuralnim kompozicijama i portretima. *Zlatko Šulentić* prelieva svoje krajolike ružičastim i modrikastim jutarnjim i večernjim ugođajima, koji stvaraju posebnu atmosferu. U intonaciji je vrlo zanimljiv i subtilan. *Vilko Gecan* vrstan je crtač i ilustrator. Njegova se prijatna, vedra, svietla i prpošna unutrašnjost na slikama odrazuje u izvjestnoj dekorativnoj svježini. *Vladimir Kirin* u svojim grafikama očituje osjećaj za bizarnost linije. Naročito su mu dobre vedute i arhitektura, a u ilustraciji je majstor svjetskoga formata. *Vladimir Varlaj* traži obilježja naših primorskih i planinskih krajeva u igri svietla i sjena, u prelivima gustih i riedkih nanosa boja. *Marin Tartaglia* izgradio je svoju izvornost na profinjenim zelenim i sivim tonovima, kojima polako i savjestno do skrupuloznosti gradi sliku nizanjem tonskih

valeura oko oštro zacrtane okostnice, ne obazirući se ni najmanje na bljeŝtavost i učinak. Majstor je zagasitih ugođaja i riedkih naslaga skladnih polutonova.

Frano Kršinić radi profinjeno modelirajući s velikim znanjem svoje lirske kiparske motive svježe i neposredno. U rafiniranosti podsjeća na Maillola i ranog Rodina. *Vilko Šeferov* proučava ženske tipove oblikujući ih ugodnim zagasitim koloritom tople zasićene palete. U krajoliku je naročito dobar, kad donosi proljetne ugođaje mekanim tonovima i lazurom. Prerano preminuli *Ignjat Job,* čisti kolorista, snažan je i pun zamaha i mnogo se od njega očekivalo. *Marijan Trepše* u jakim i nešto tvrdim kolorističkim šarama s primjesom dekorativnosti prikazuje okolicu Zagreba i Hrvatsko primorje. Zanimljiv je i u kompoziciji i grafici, a poznat je i kao dobar scenograf. U najčišćoj vodi francuskih izvora, gdje su se kriepili Račić i Kraljević, okupao se je i vrlo nadareni *Milivoj Uzelac,* najveći virtuoz među današnjim hrvatskim slikarima. Prepun invencije i duha, dekorativan, ali uviek zanimljiv i privlačljiv, stvorio je Uzelac svoj vlastiti stil, blještav i efektan, ali nikad prazan ili neukusan. Njegov lepršavi, lagodno nabačeni crtež, široki potezi kista, raznolikost žarkih pastelnih boja, sočnost i jedrina dižu ga u redove naših ponajboljih slikara. *Ernest Tomašević* čvrst je u kompoziciji s osobitim smislom za dekorativnost. *Ivo Režek* znao je dobro crtane mrtve prirode, koje većinom prikazuju svakidašnje potrebštine seljaka iz Hrvatskog Zagorja, obaviti dahom rustikalnog kolorita. Dobar je opažač, pun duha. izvrstan karikaturista. *Frane Cota* solidan je kipar i dobar modelator, a *Antun Zuppa* slika genre-scene mastnim i gustim kolorizmom. *Juraj Plančić* umro je upravo u času, kad je vrlo nadareno i profinjeno počeo na svojim platnima usklađivati robustnost i jednostavnost svoga dalmatinskog zavičaja s mnogostranošću i rafiniranošću umjetničke predaje, koja ga je zablieštila sa zidova pariskih muzeja. *Leo Junek,* koji stalno živi u Parizu, gleda na slikarstvo bez kompromisa i neslikarskih primjesa, radi s najvećom ozbiljnošću i već je dosada postigao izvanredne uspjehe. Poklonik Chardina, Bracquea, Roussela i Dufya, uspio je svom kolorizmu utisnuti jak biljeg ličnog gledanja na pitanja slikarstva i djelovati na najmlađe pokoljenje naših stvaralaca. Jednako je dobar u intimnim atelierskim ostvarenjima kao i u postavljanju arhitekture u plein-air. *Ivo Šeremet* u krajolicima sa zelenom dominantnom bojom i u mrtvim prirodama, koje očituju snažan osobni izraz, traži sočnom paletom i čvrsto postavljenim predmetima ono, što je bitno naše.

Meštrovićev đak *Antun Augustinčić* doveo je dinamiku u našem kiparstvu do vrhunca oblikujući svoje velike i izražajne likove dramatski, monumentalno i naturalistički. Majstorskim zamahom izradio je nekoliko vrlo sugestivnih i rječitih spomenika, gdje naročito glave i mišići u napetosti i pokretu smjelom modelacijom govore o umjetniku velikog formata, koji je kadar uspješno riešiti i najteže zadatke. *Oton Postružnik* razkinuo je veze stroge linije i oblika, da se izživi u slobodnom shvaćanju prirode i u suosjećanju s biedom današnjice. *Ljudevit Šestić* majstor je maglovitih, vlažnih, poplavljenih krajeva uz Mrežnicu i Dobru kod Karlovca, pjesnik pokrajinske ljubkosti i umiljatosti, koju u posljednje vrieme oblikuje na svoj način interpretiranom tehnikom divizionizma. *Krsto Hegedušić* zauzima posebno mjesto kao izvrstan crtač i prikazivač seljačkog života u Podravini. Koloritom i kompozicijom podsjeća na Breughela, ali mu u slikama imade toliko svojstveno našeg dobro i izpravno zapaženog i prikazanog, da je, kao Aba Novak u Madžarskoj, uspio stvoriti epopeju našeg seljaka i njegovih svakidašnjih nevolja i radosti majstorskom vještinom i vrlo sugestivnom nara-

tivnošću. *Ante Kuman* ozbiljan je radnik na slikarskom polju, koji pod njemačkim utjecajem izgrađuje oblik slobodnom modelacijom, i u grafici postizava zamjerne uspjehe. *Antun Motika* fina je i osjetljiva duša, virtuoz u stvaranju ugođaja profinjenim crtežom i nizanjem diskretnih svietlih tonova oko biele dominante. Lirizam je njegova odlika, osjećajnost njegova snaga. *Omer Mujadžić* gleda Zagreb, Hrvatsko primorje, Dalmaciju i muslimanske motive zaljubljenim očima sanjara i oblikuje izvrstnim crtežom i lazurnim profinjenim bojama mekane svilene motive. Vrlo je dobar portretista i ilustrator. *Bruno Bulić* sočnim i svježim, gotovo sirovim kolorizmom i s natruhom ironije pristupa k predmetu analitički i skeptički, pa ih, tražeći ono, što je karakteristično u obliku, boji i izražaju a humorističko u podsviesti, slika u golotinji njihove banalnosti. *Vjekoslav Parač* potražio je kratkim potezima kista i tehnikom touche-a izraz dalmatinskih krajolika i tipova iz okoline Splita. Slike su mu pune prozračne atmosfere, živahnosti i neposrednosti, akvareli sjajni u zapažanju. *Cata Dujšin* engleskom uglađenošću slika portrete i nastoji, da u krajobrazima rieši pitanja svietla na arhitekturi i rastlinstvu rodne Dalmacije. *Grga Antunac* je sposoban mlad kipar, dobar modelator i ozbiljan radnik, koji se s uspjehom okušao već u svakom materialu. *Vanja Radauš* zanimljiv je u koncepcijama brončanih likova, koji su gotovo uviek u pokretu i izražavaju izvjestnu grčevitost, muku i trpnju. Modelacija mu je nemirna i raztrgana. *Edo Kovačević* znao je svojim temperama dati upravo toliko dekorativnosti, koliko je potrebno, da izražajnije djeluju. Ugodan je u živom koloru, dok su mu uljene slike obavijene plavičastom maglicom temeljne intonacije. *Pavao Perić* pokazao je svoje znanje naročito u sitnoj plastici i terakotama baroknog nadahnuća. *Antun Mezdjić* izgrađuje svoja platna upravo pobožnim zanosom fanatika čistog slikarstva. Majstor je lokalne boje i strogo slikarski izgrađenog oblika. Odlikuje se profinjenošću i ukusom. *Gustav Likan-Haueise,* koji je učio u Münchenu i Holandiji, izaziva zagasitim intonacijama prielaze jesenske prirode iz zelenila u smeđe i crvene tonove, slika portrete i mrtve prirode, koje sjećaju na Halsa i Snydersa, ali ponekad u nastojanju da se svidi, s previše mondenom i salonskom notom. *Josip Crnobori* gradi zelenim i smeđim temeljnim intonacijama ukusna platna, u kojima ponekad drhće nostalgija Corota, ali je uviek u njima i odbljesak Tartaglina majstorstva i vlastitog ličnog stava prema slikarskim problemima. *Frano Šimunović* osjeća naročito ono, što je pitoresknо kod ljudi i u prirodi. Upoznavši Španjolsku u slikama Goye i Velazqueza nastala je u njem reakcija, koja se sada sretno razrješava pronalazeći vlastiti izraz. *Slavko Šohaj* unosi u svoje likove, kompozicije i mrtve prirode jaku individualnu notu morbidne senzibilnosti za boje i njihovo vezanje. Osebujan je i privlačljiv u groznici svoga slikarskog priviđenja. *Ante Kaštelančić* sočnim i pastoznim primarnim bojama i snažnim zamahom oblikovanja zahvaća u slikarske probleme. Namjerno se udaljuje od svake uobičajenosti, kako bi sačuvao sirovu moć samostalnog zrenja. Mladi kipar *Ivo Lozica,* Meštrovićev đak kao i nadareni *Andro Krstulović,* postigli su već liep uspjeh obrađujući mramor, kamen i broncu. Čini se, da će se Lozica prikloniti Kršinićevu lirizmu, a Krstulović Meštrovićevu ekspresionizmu. *Ivan Topolčić* okušava se u portretu i krajoliku s izvjestnim koncesijama dopadljivosti, dok *Oton Gliha* gradi na Cézanneu upornošću savjestnog i ozbiljnog stvaraoca. *Slavko Kopač* sav je u titravoj svježini mladenačkog zanosa, svietao i prožet treperenjem čistih boja. Na njegovim se radovima osjeća, da će Pariz i nakon svih dosadašnjih plodnih poticaja, donieti novo osvježenje kao neumoran obnovitelj na polju likovnih umjetnosti. *Mladen Veža* široko

i odvažno tretira hrvatski krajolik i mrtve prirode s liepim znanjem i smislom za tipičnost i zagasiti kolorizam.

Hrvatska je umjetnost na dobrom putu i već se danas može mjeriti s umjetničkim ostvarenjima mnogo većih naroda. Svaka skupna izložba u inozemstvu donosi novu potvrdu ove neoborive činjenice, a i ovom je albumu svrha, da je potvrdi. Sad je samo još na našoj javnosti, da hrvatskim likovnim umjetnicima oda priznanje pomažući ih na svakom koraku.

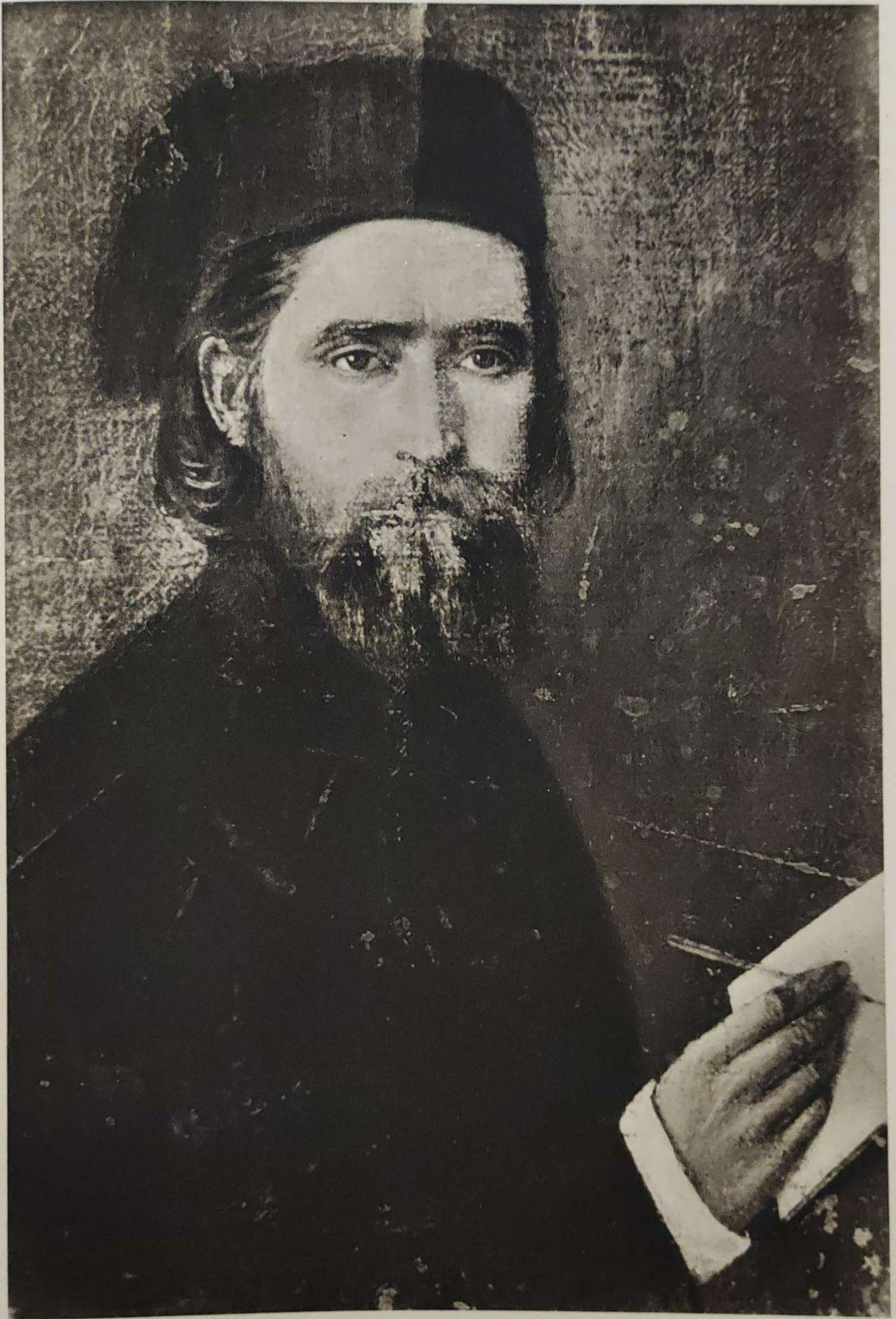
I. ŠREPEL

*

Ovo je djelo imalo prvotno obuhvatiti samo hrvatske umjetnike s Jadrana, i u drugoj nakladi. Međutim, kako prvi nakladnik nije bio u stanju djelo izdati, to je Hrvatski izdavalački bibliografski zavod preuzeo djelo u svoju nakladu, ali je promienio nacrt ciele knjige, koliko je to dakako bilo moguće, jer je već velik dio tiskarskih poslova za prvotno zamišljeno djelo bio gotov. Mjesto prikaza umjetnika samo s jadranskih obala uzeti su u obzir svi važniji hrvatski umjetnici 19. i 20. stoljeća.

Za prvoga nakladnika prikupio je bio građu i napravio razpored g. Drago Mađer, a predgovor je knjizi bio napisao g. dr. Cvite Fisković. Za ovo izdanje sudjelovali su svojim priedlozima za izbor umjetnika i njihovih umjetnina gg. Ivan Meštrović, Joza Kljaković i Ljubo Babić, a prema njihovim priedlozima i građi iz knjige prvoga nakladnika uredilo je središnje uredničtvo Hrvatskoga izdavalačkoga bibliografskoga zavoda ovo izdanje. Žalimo, što se svi priedlozi navedene gospode nijesu mogli u cielosti prihvatiti. To nije bilo moguće već radi toga, što se središnje uredničtvo imalo boriti i s tehničkim potežkoćama, a i radi ratnih prilika, jer se nijesu mogle dobiti reprodukcije svih predlaganih umjetnina. Osim toga trebalo je voditi računa i o već izrađenoj građi iz prve knjige. Stoga se ovo djelo ne smije uzimati kao podpun i sustavan prikaz novije hrvatske umjetnosti, nego tek pregled najznatnijih umjetnika i njihovih najpoznatijih djela. Po zamisli prvoga nakladnika nije bilo predviđeno, da u ovo djelo uđu djela grafike i arhitekture, pa je to provedeno i u ovom izdanju. Kratke životopise umjetnika, koji su zastupani u ovom djelu, napisao je prof. Ivo Šrepel.

HRVATSKI IZDAVALAČKI BIBLIOGRAFSKI ZAVOD

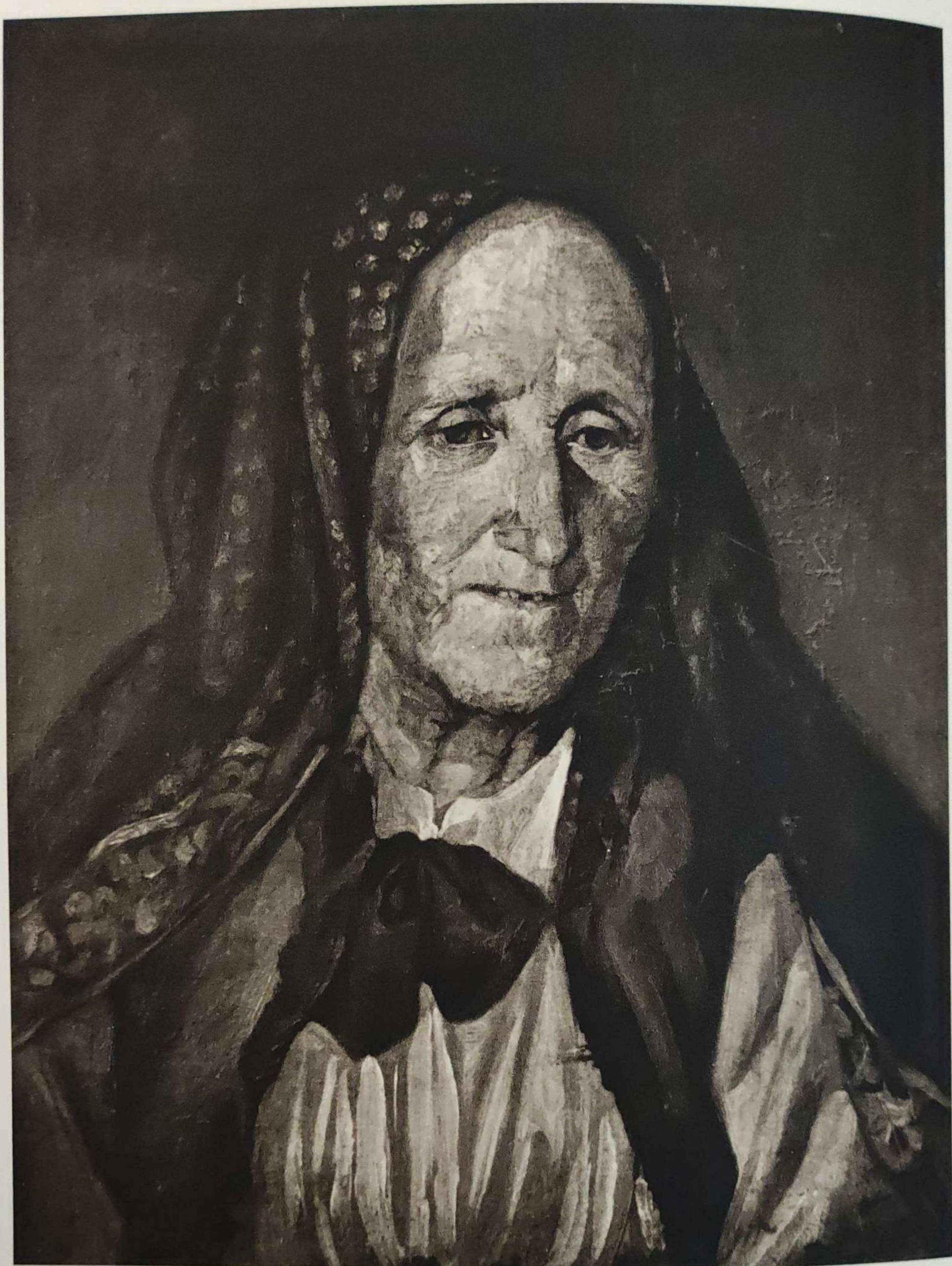

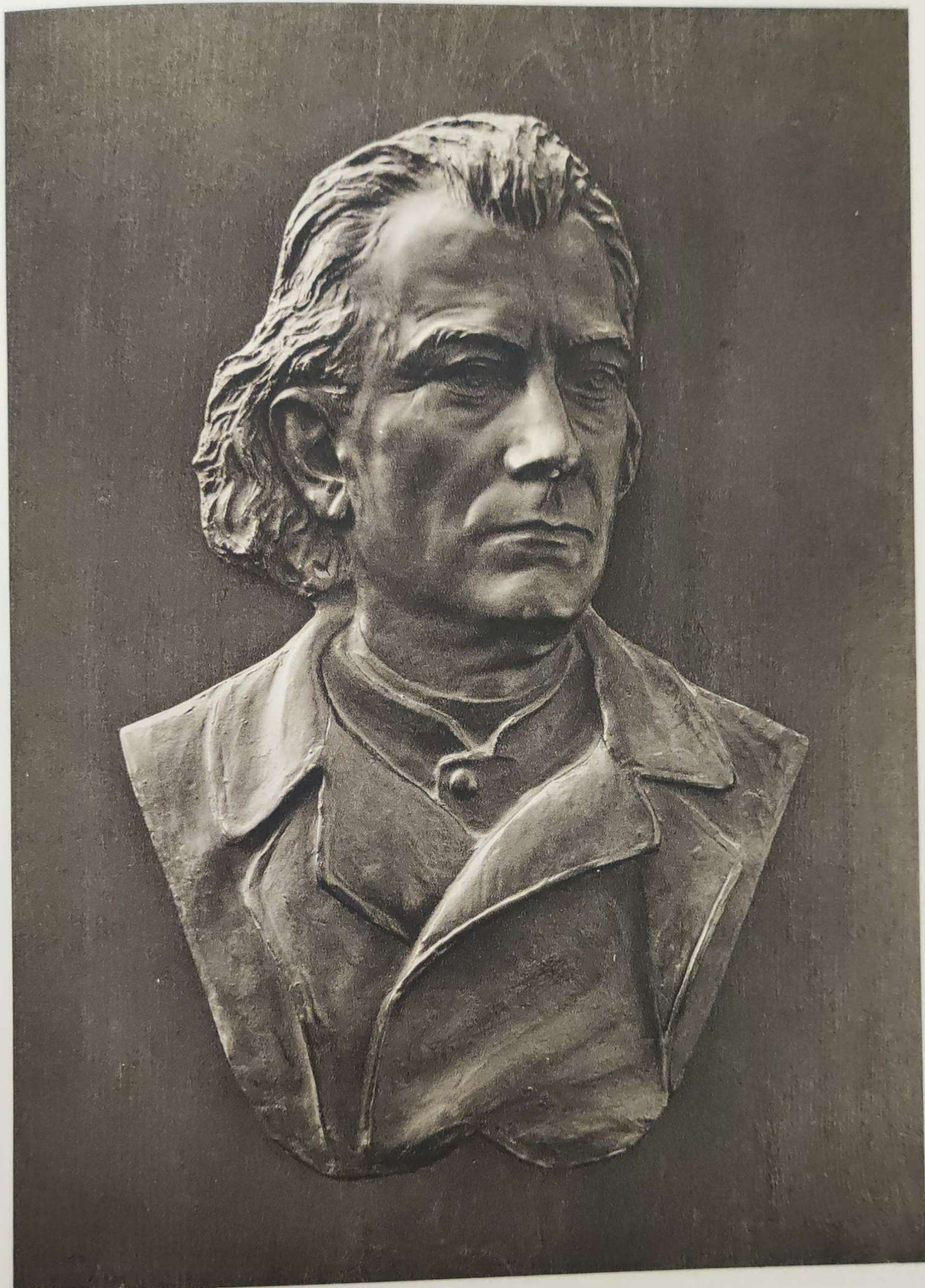

slikao
Nikola Mašić

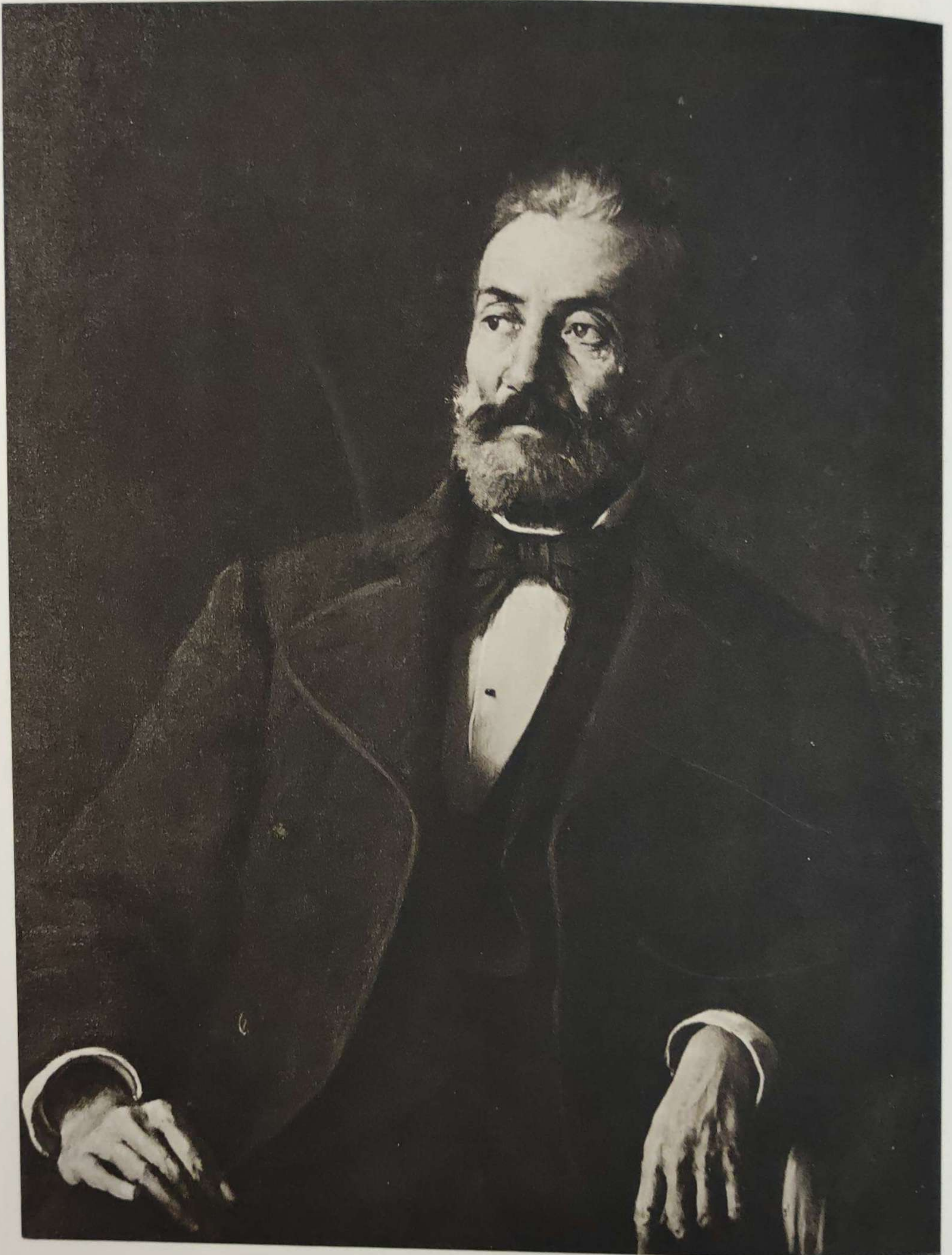

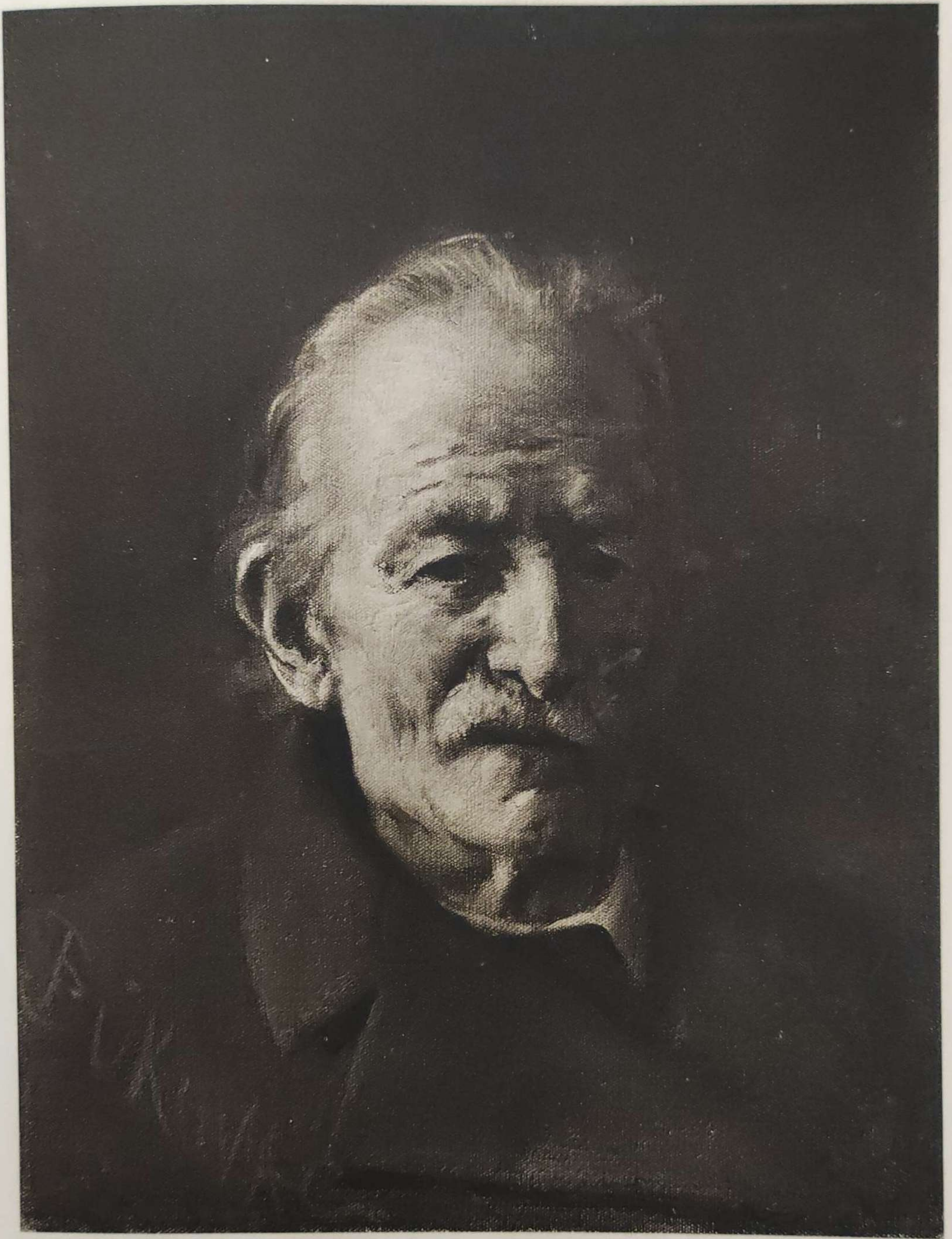

Vlaho Bukovac
Zagreb 1898

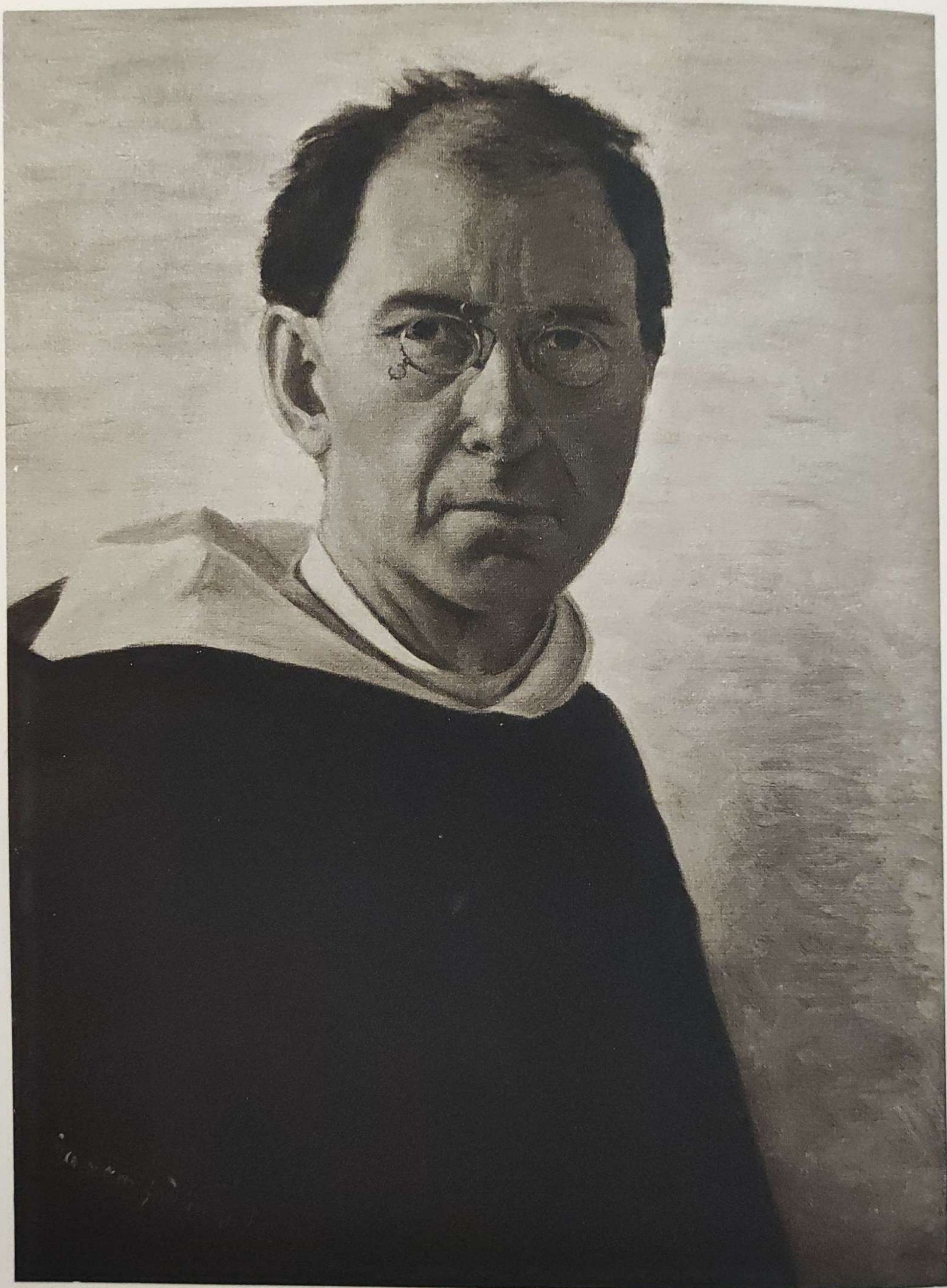

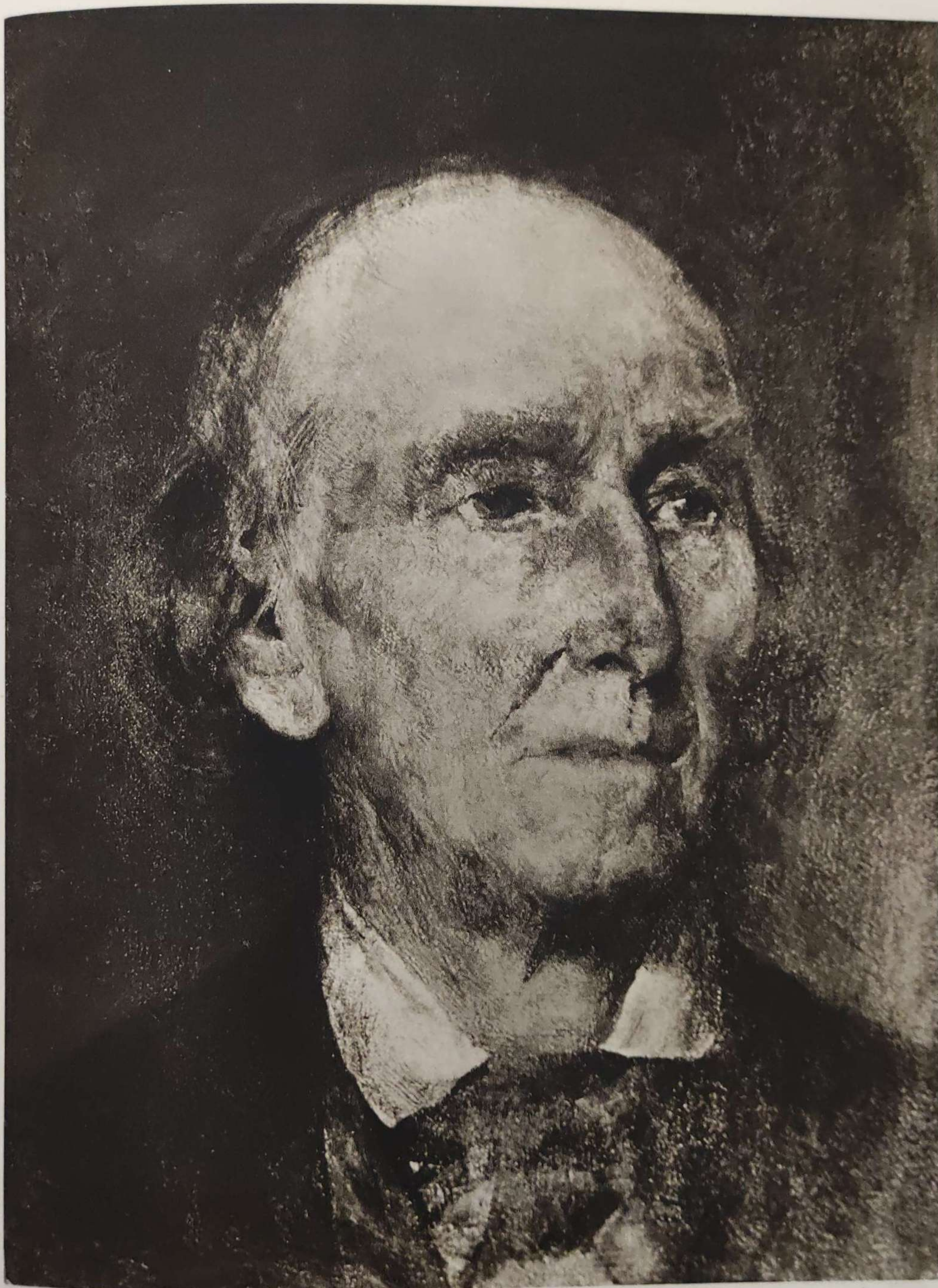

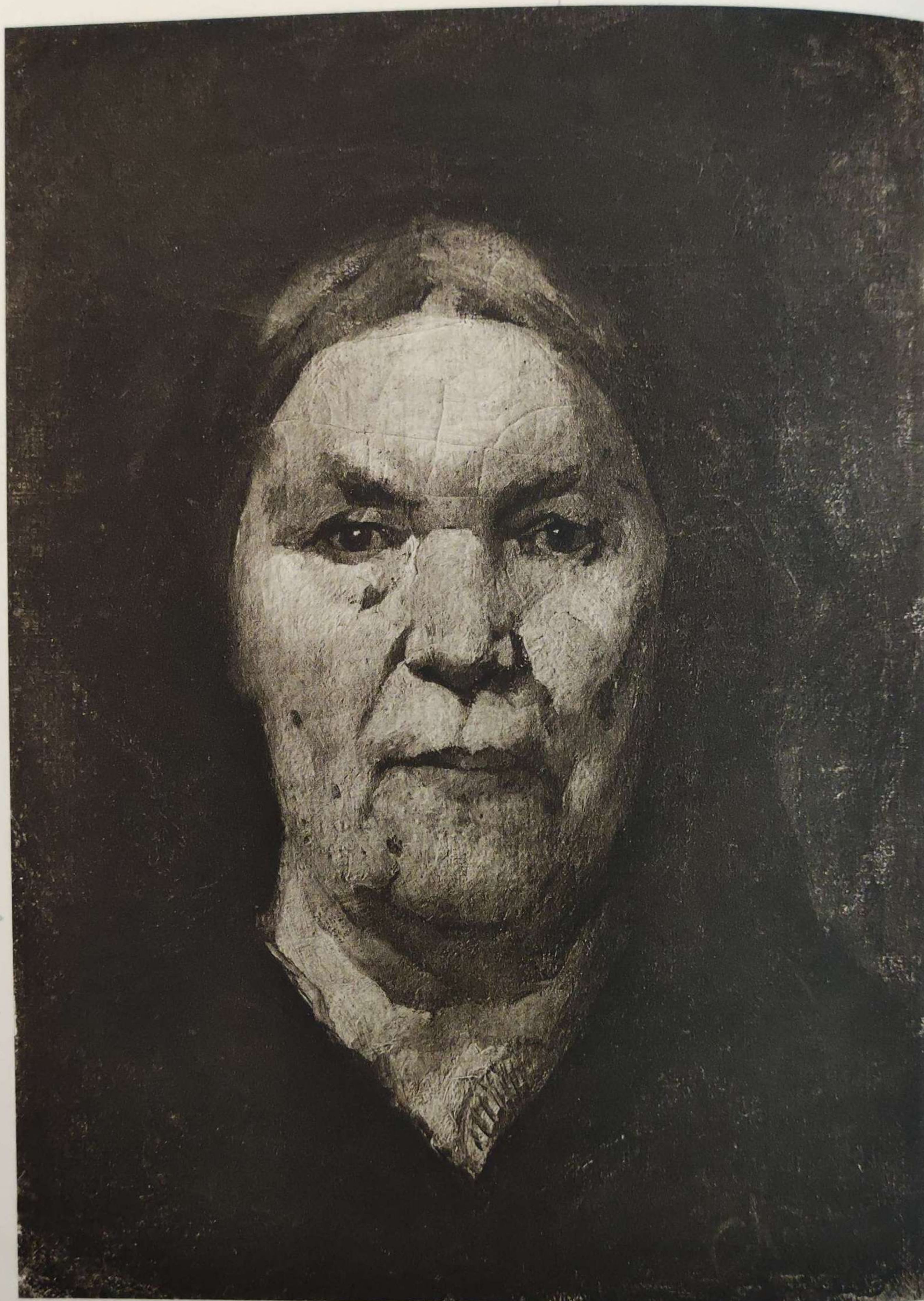

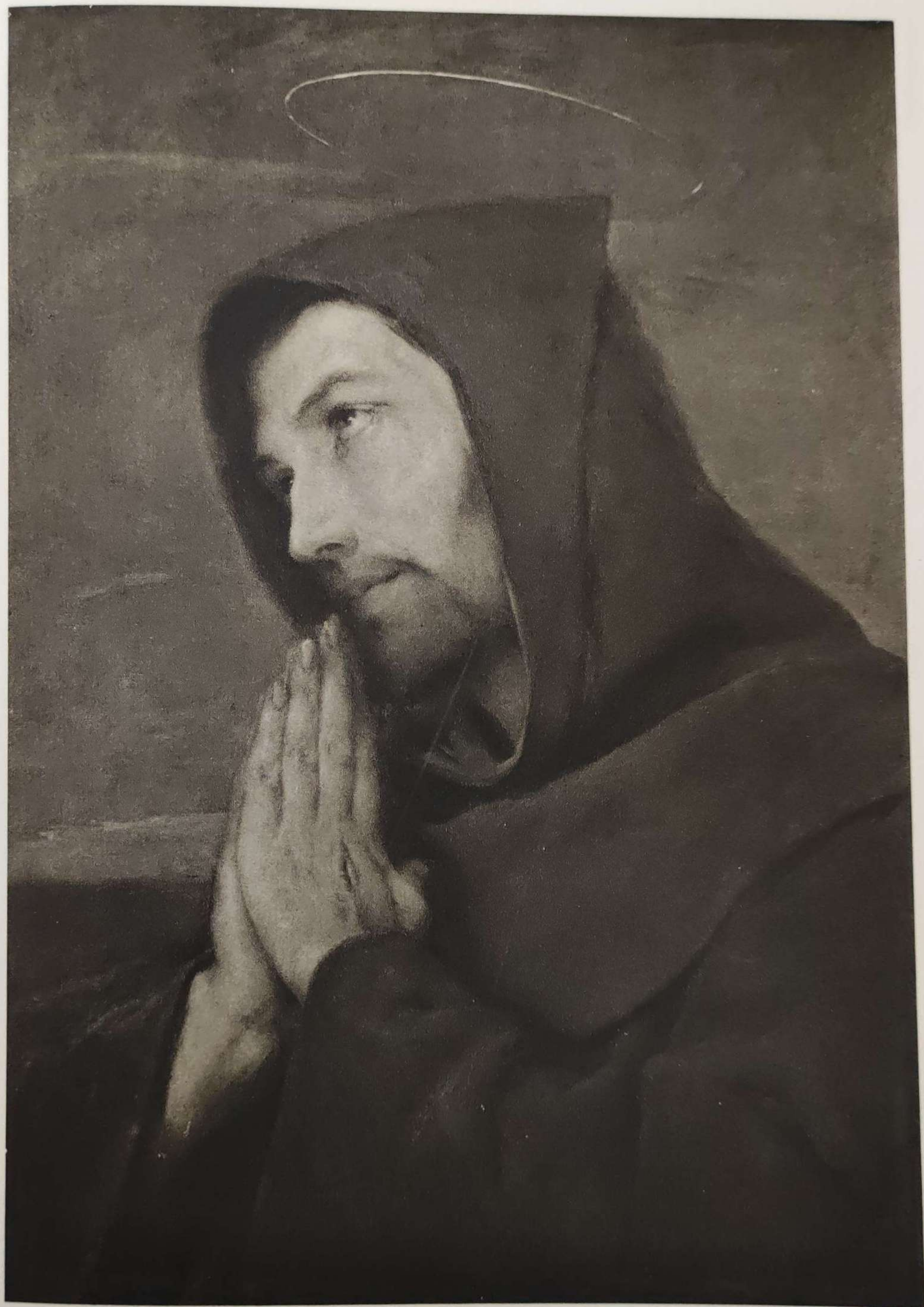

MEDOVIĆ

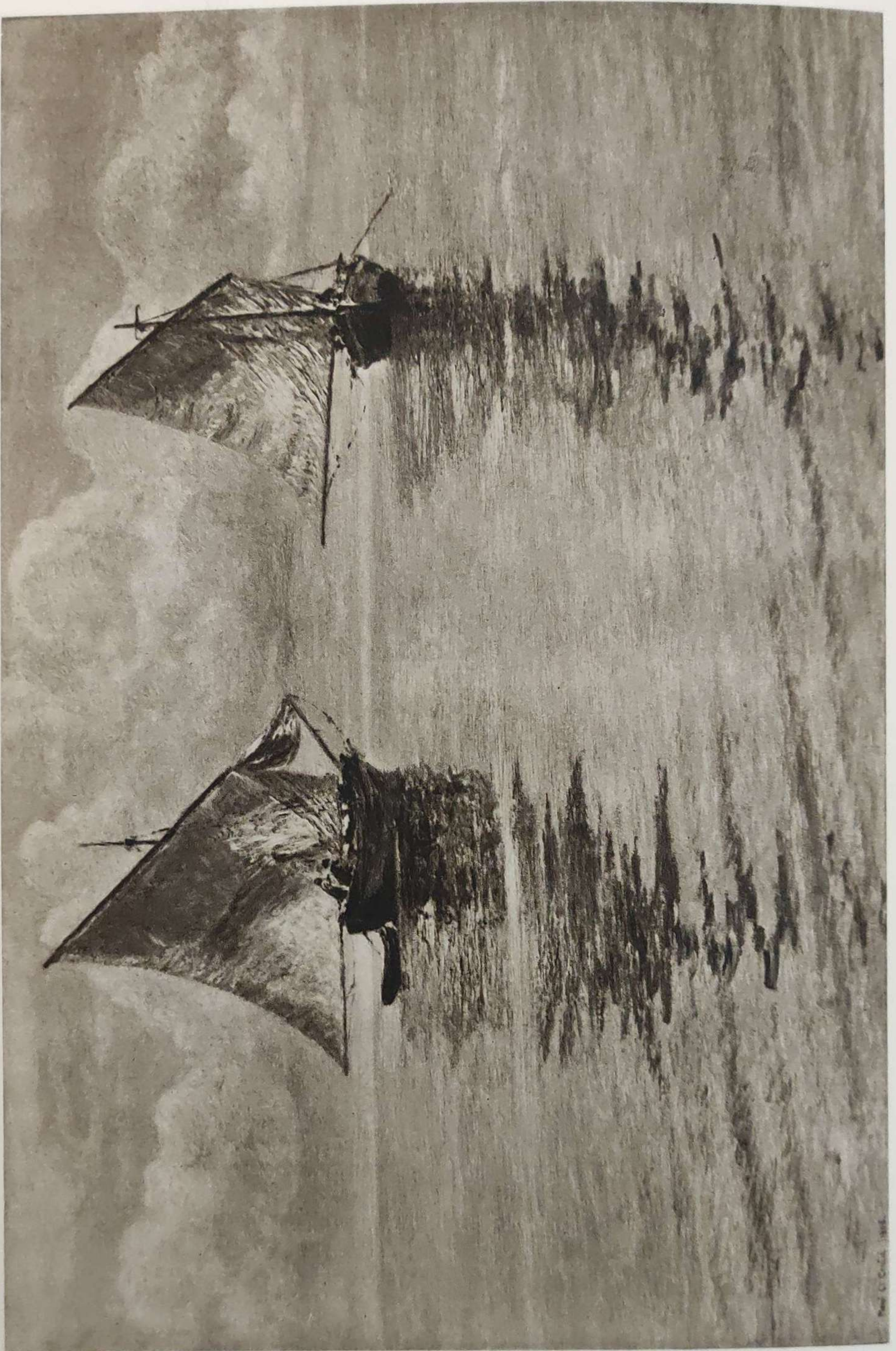

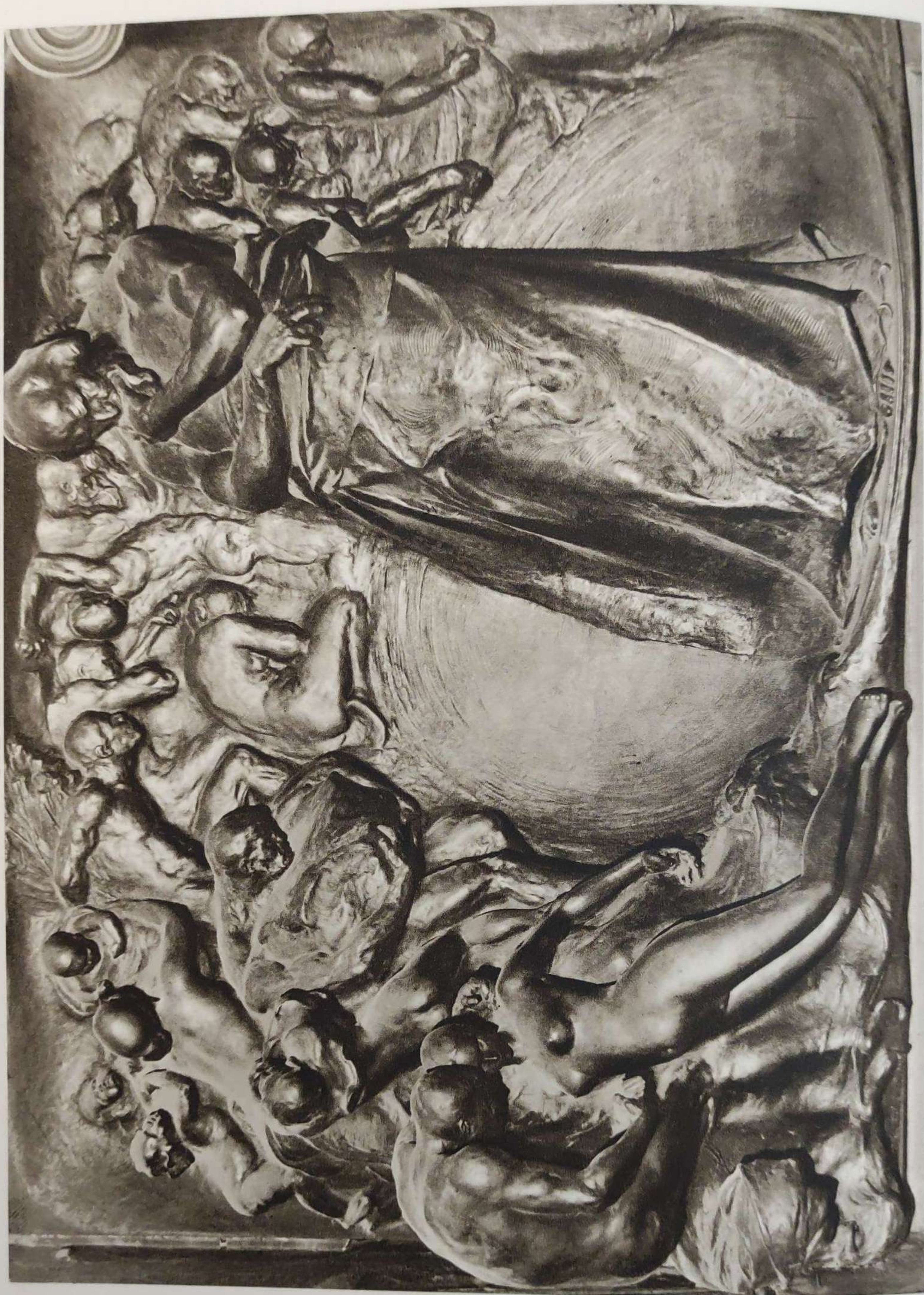

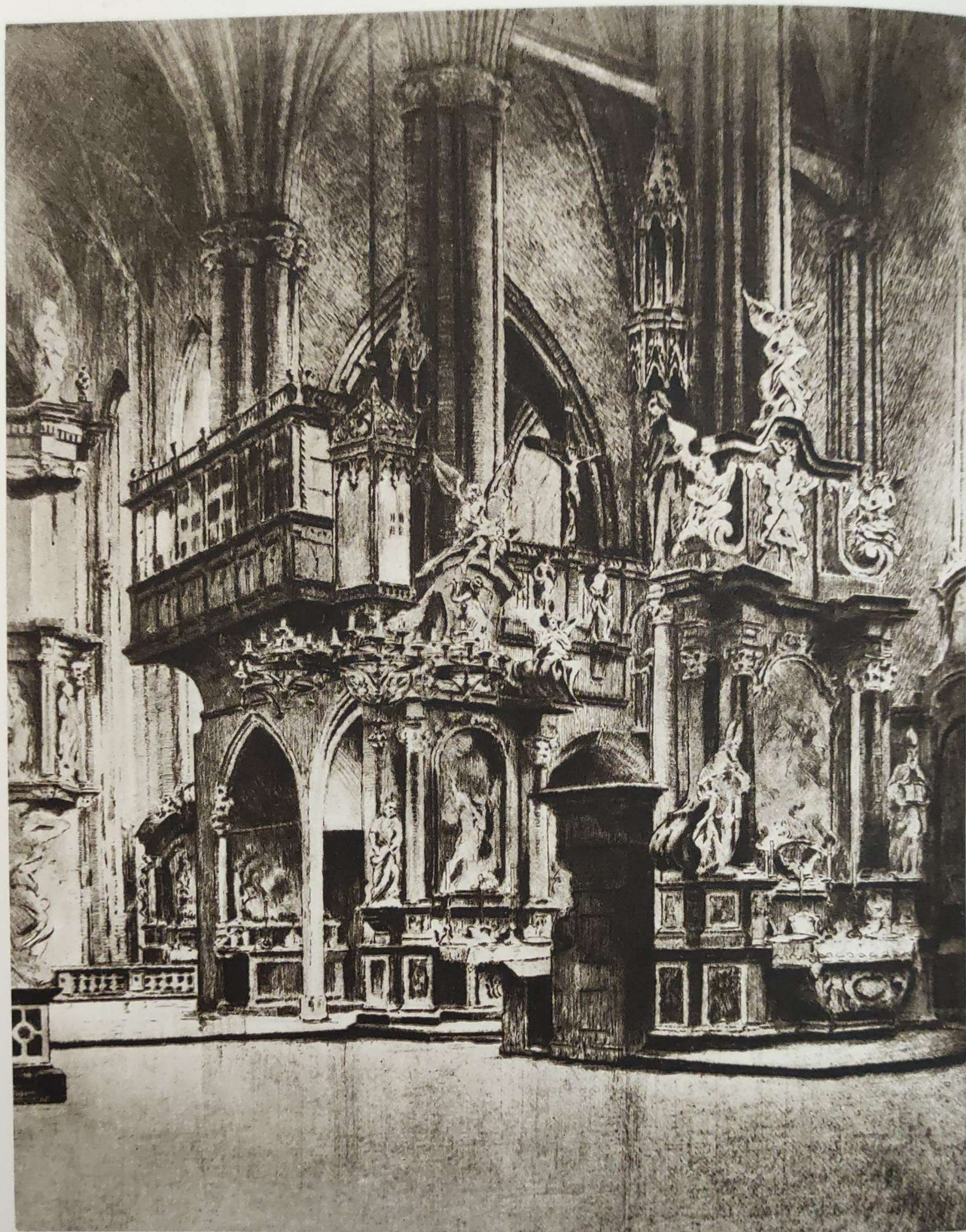

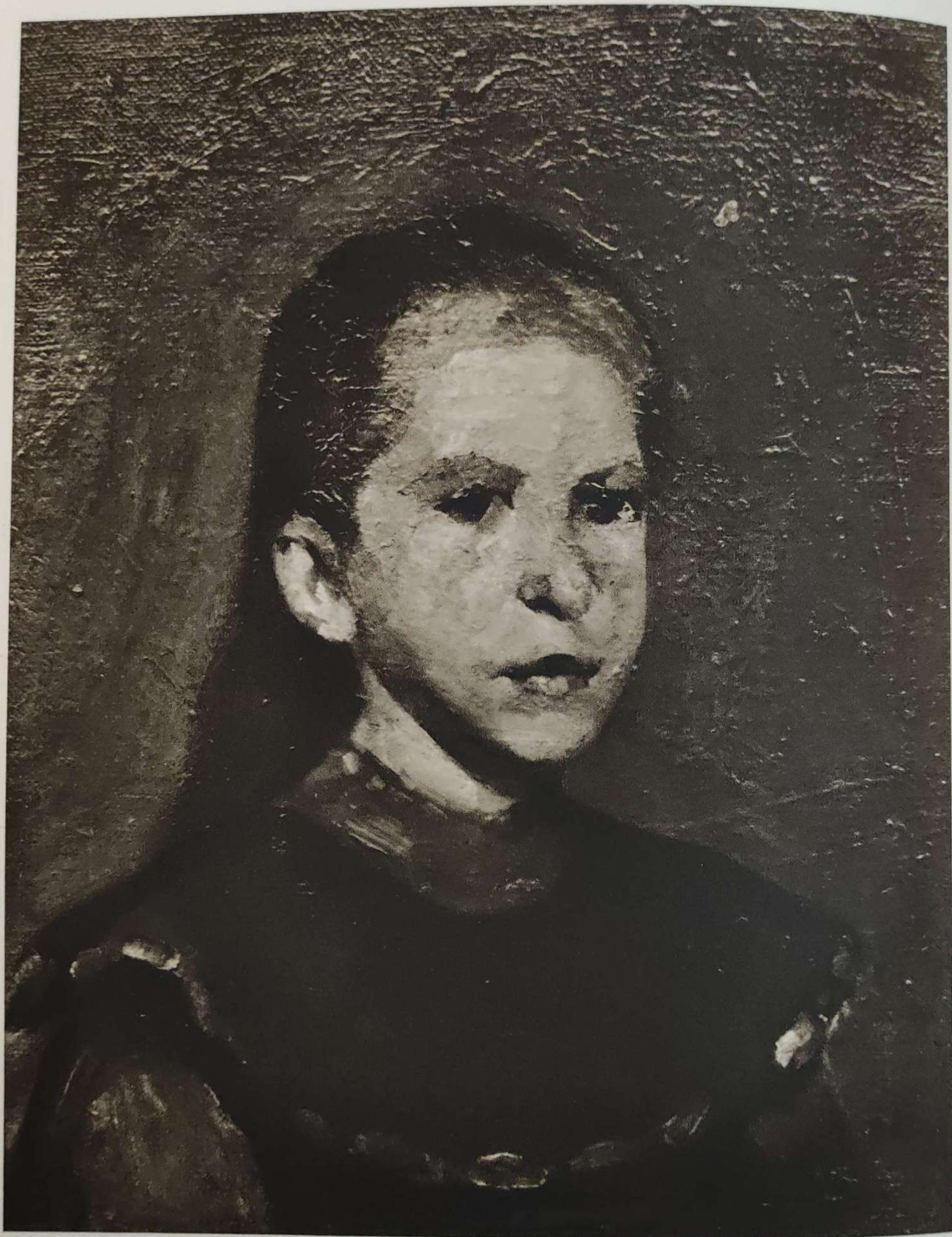

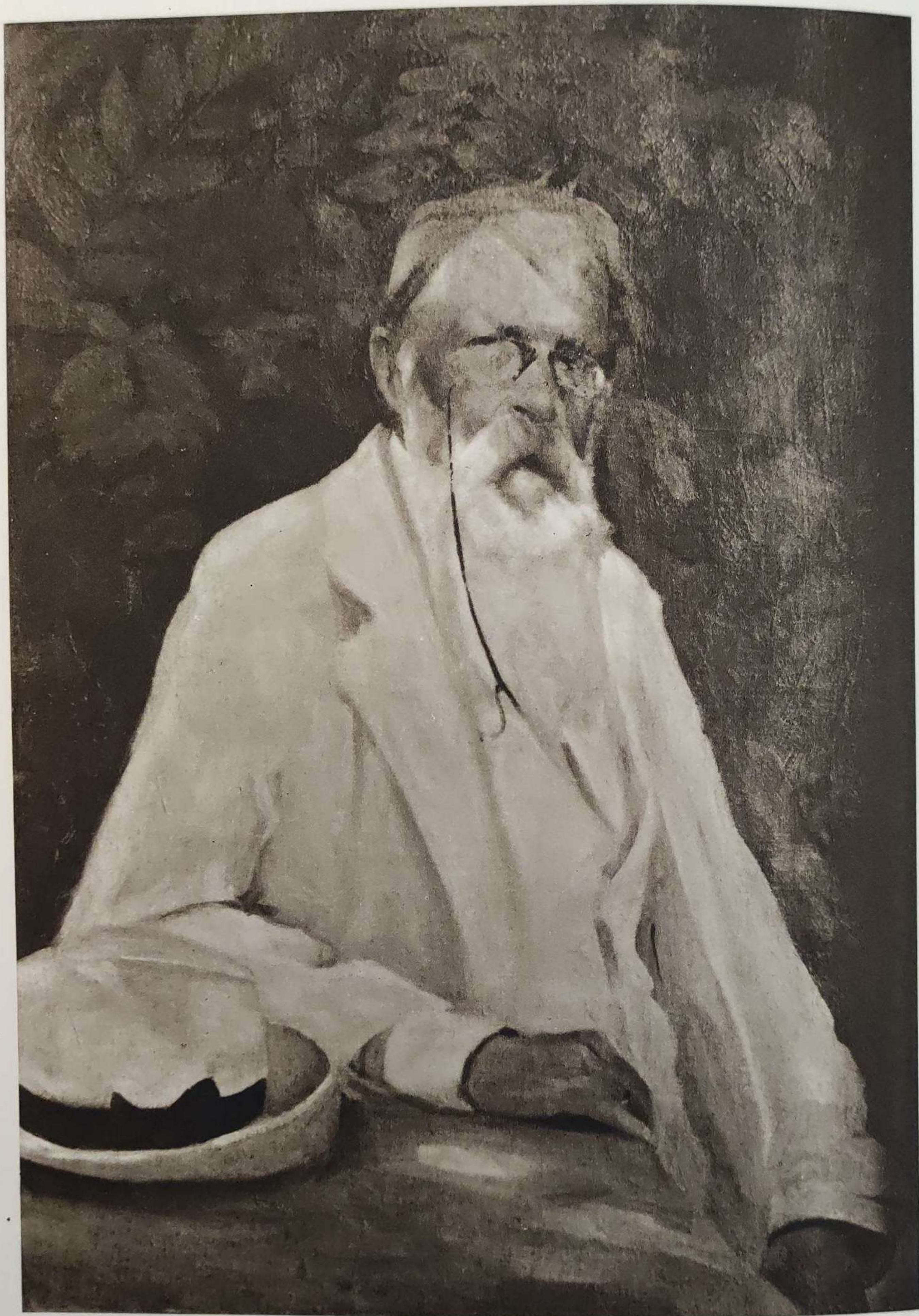

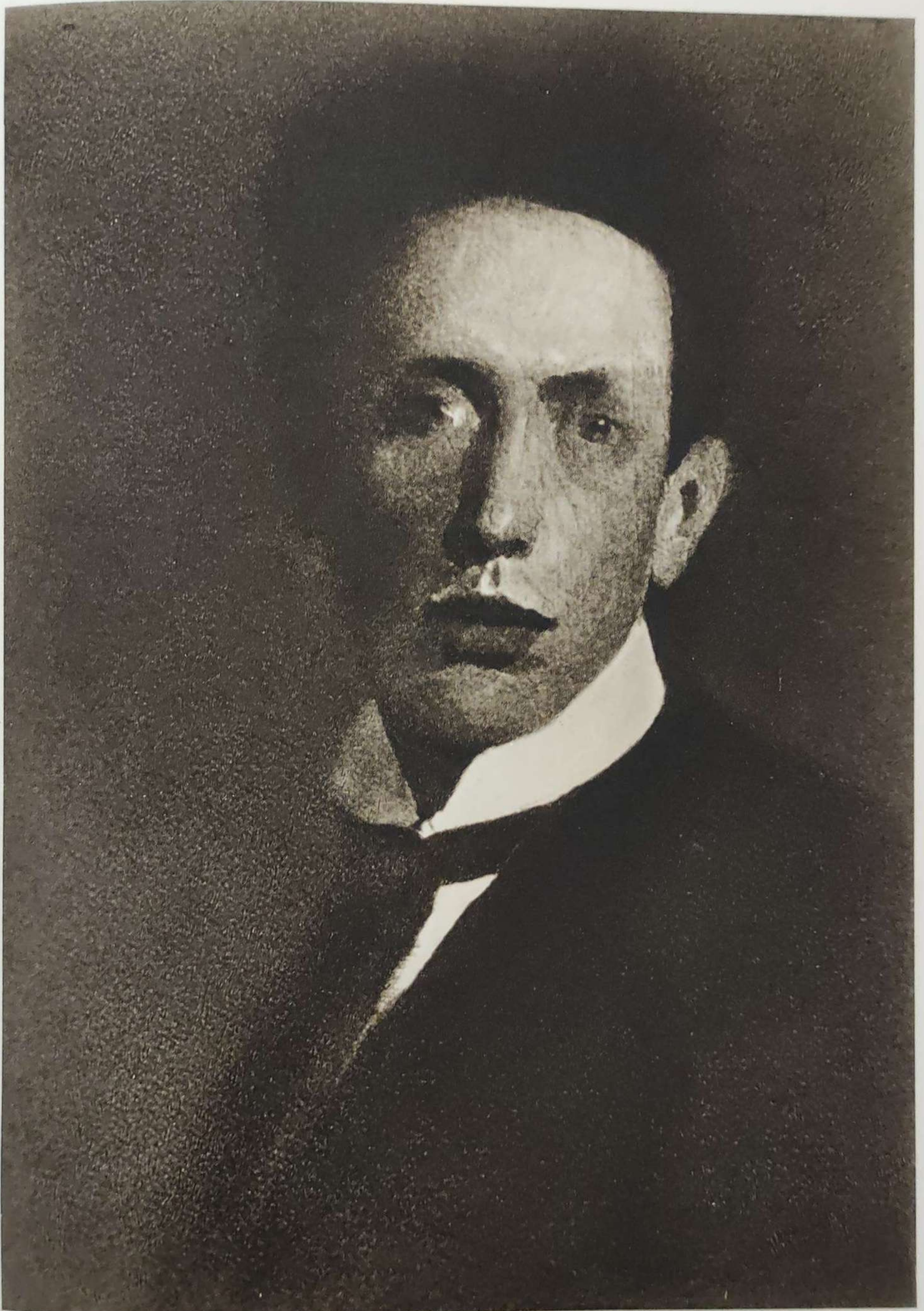

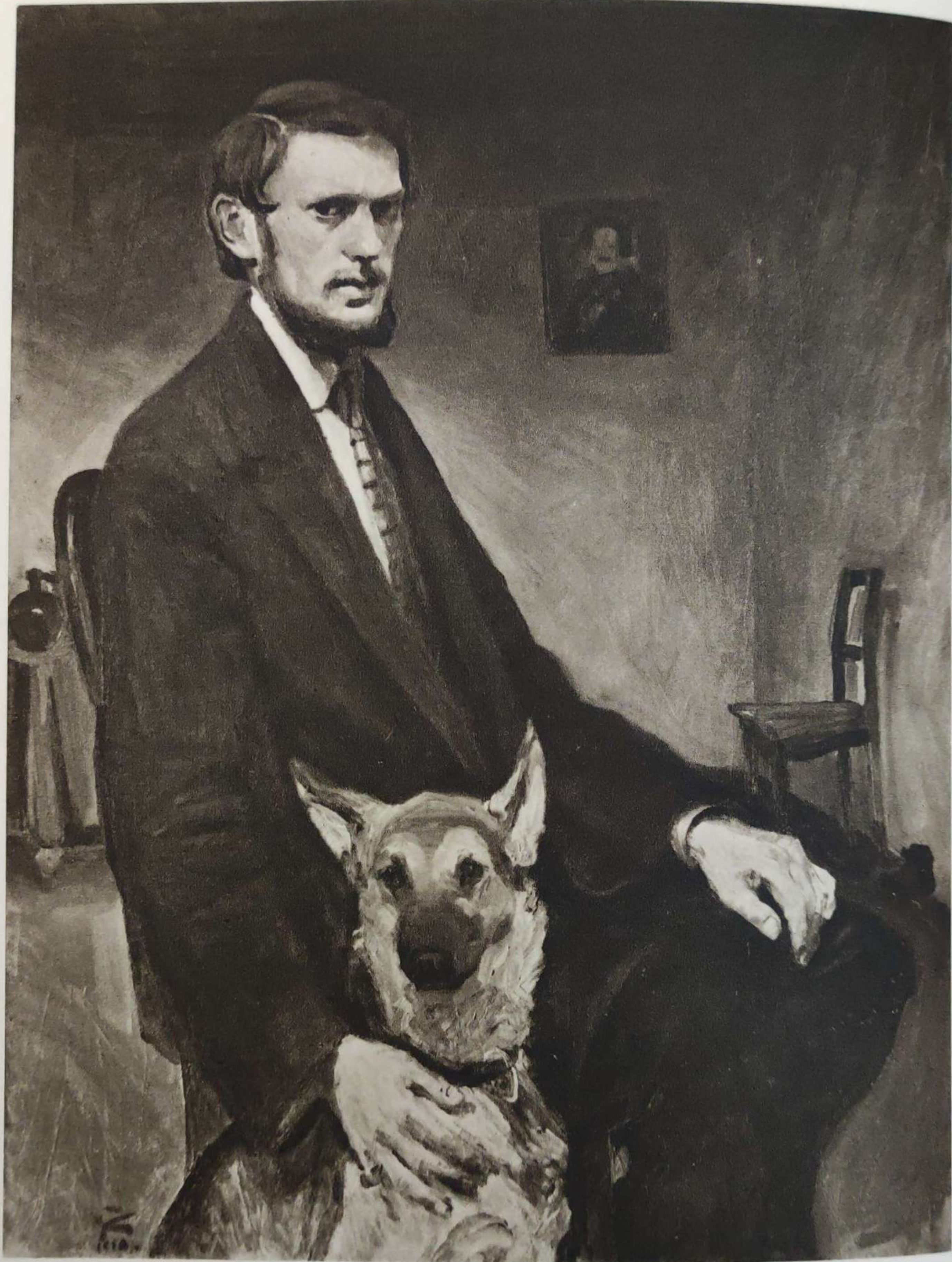

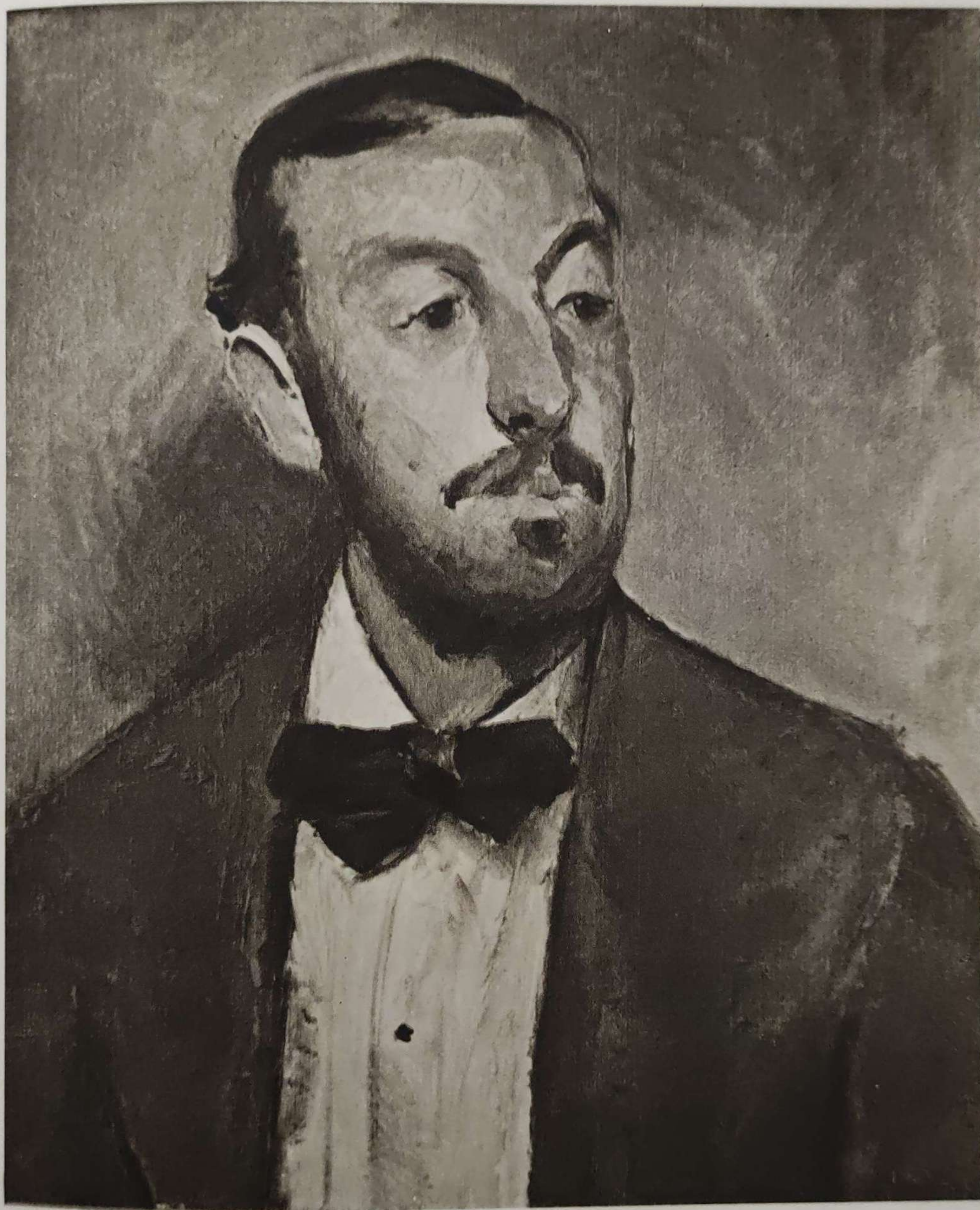

Jos. Račić

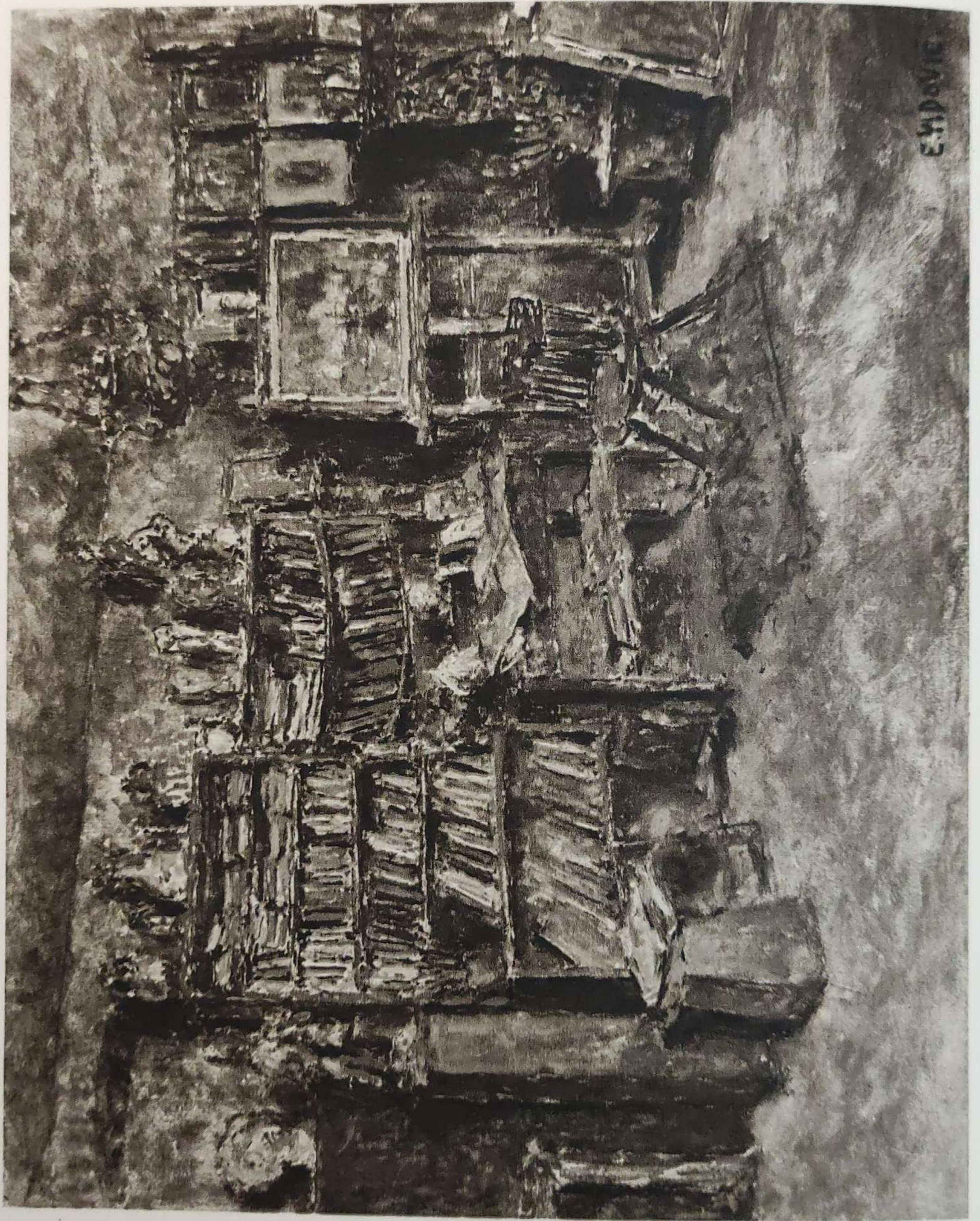

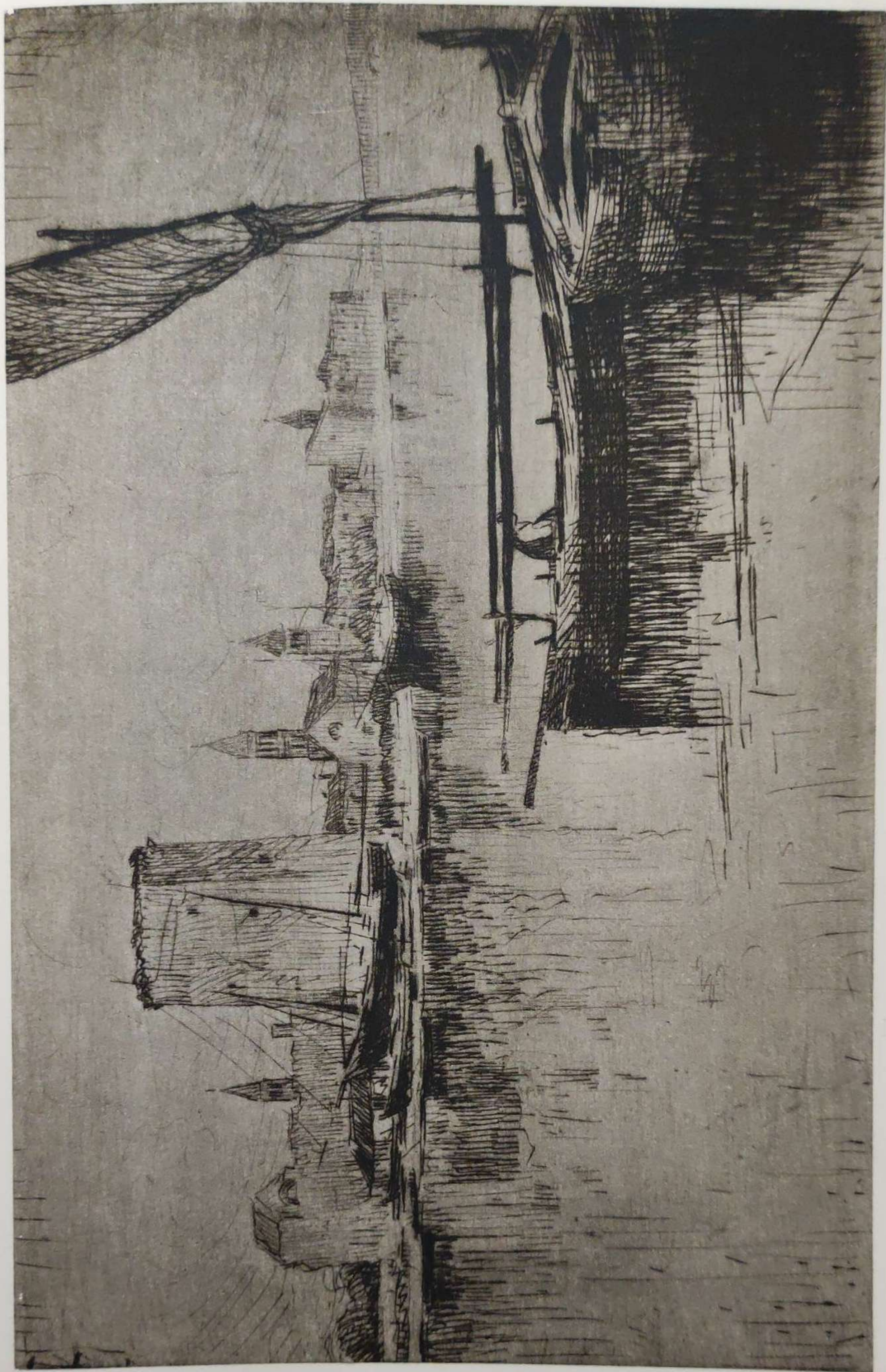

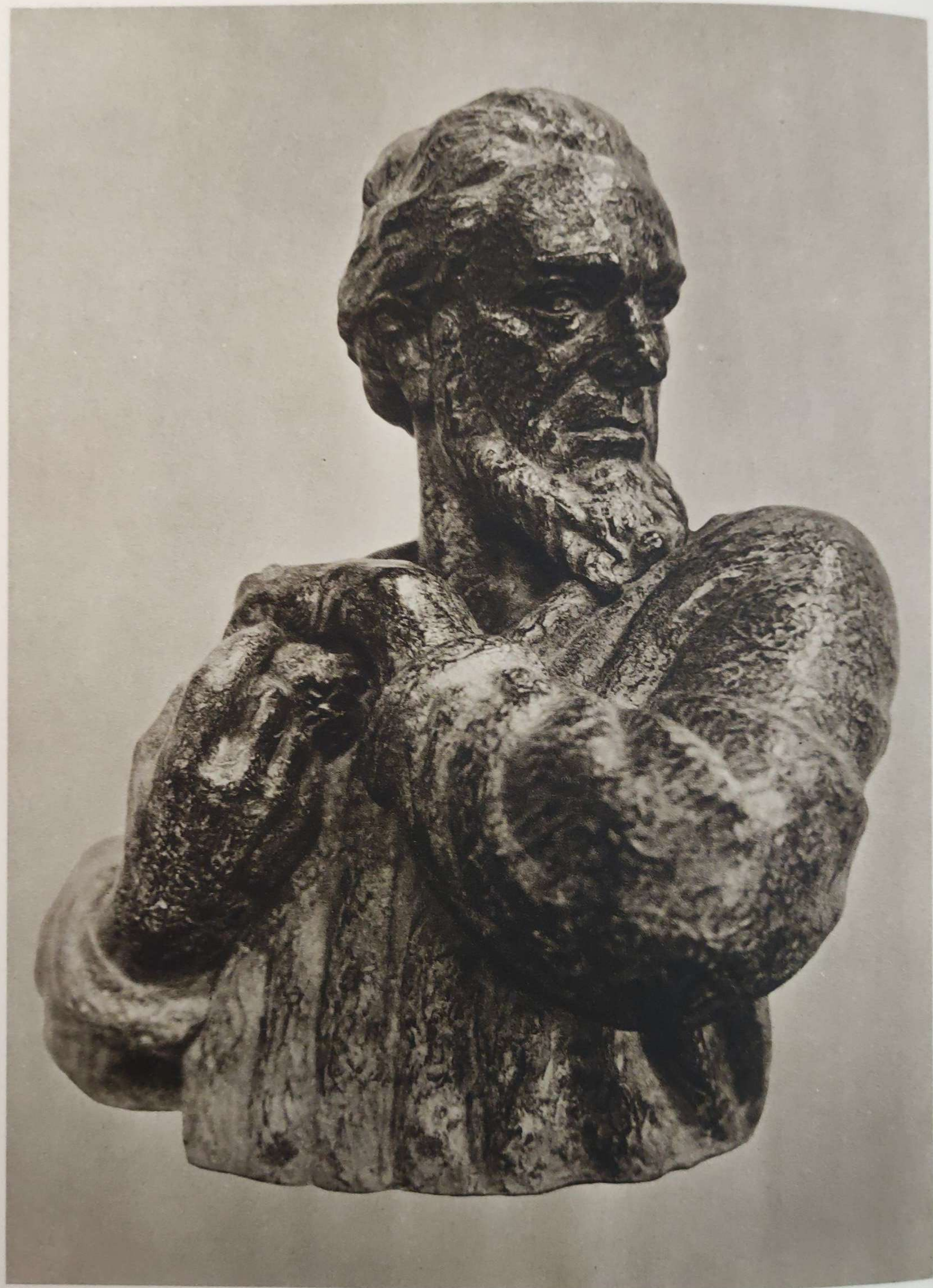

E.VIDOVIĆ

E.VIDOVIC

T. ROSANDIĆ

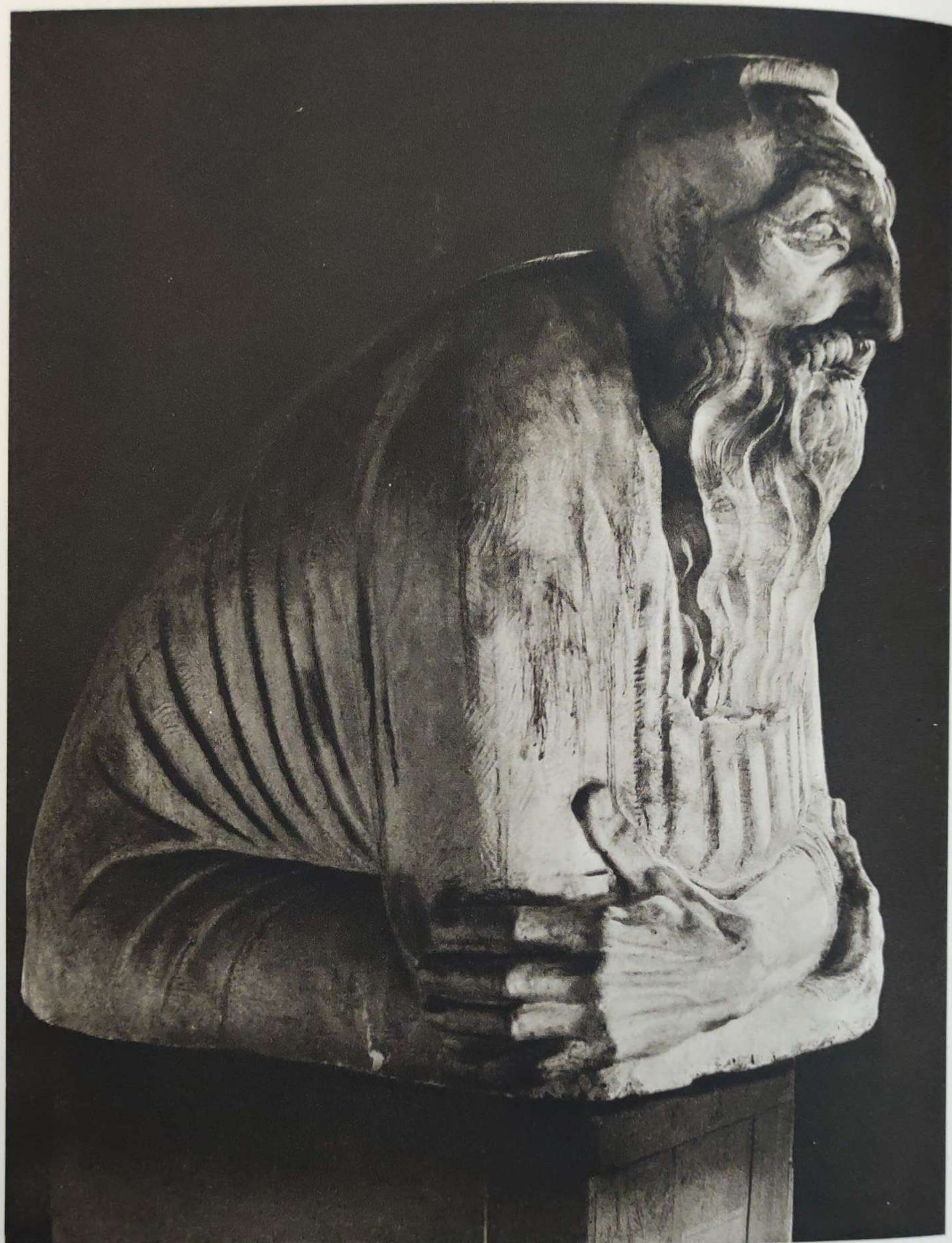

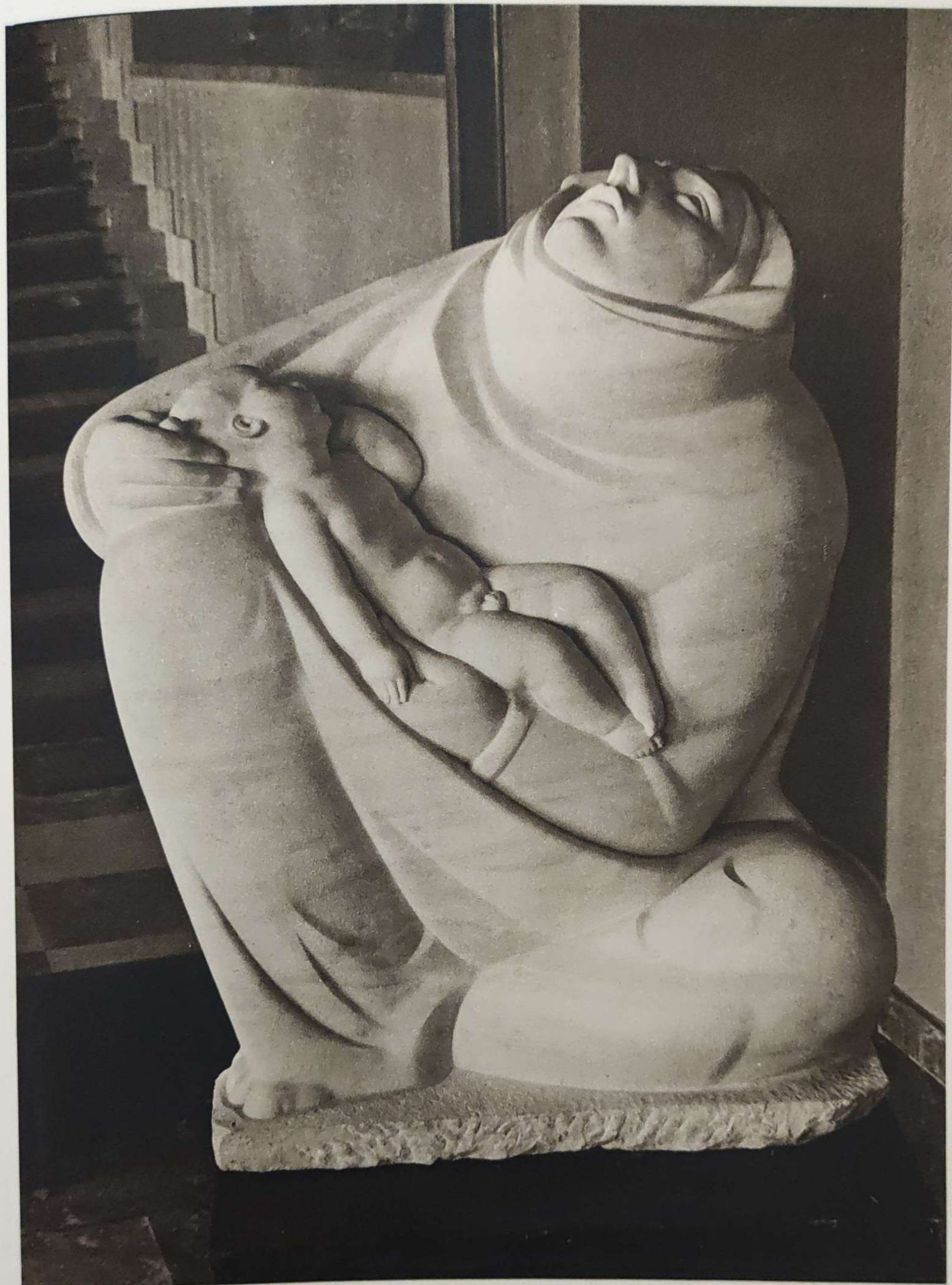

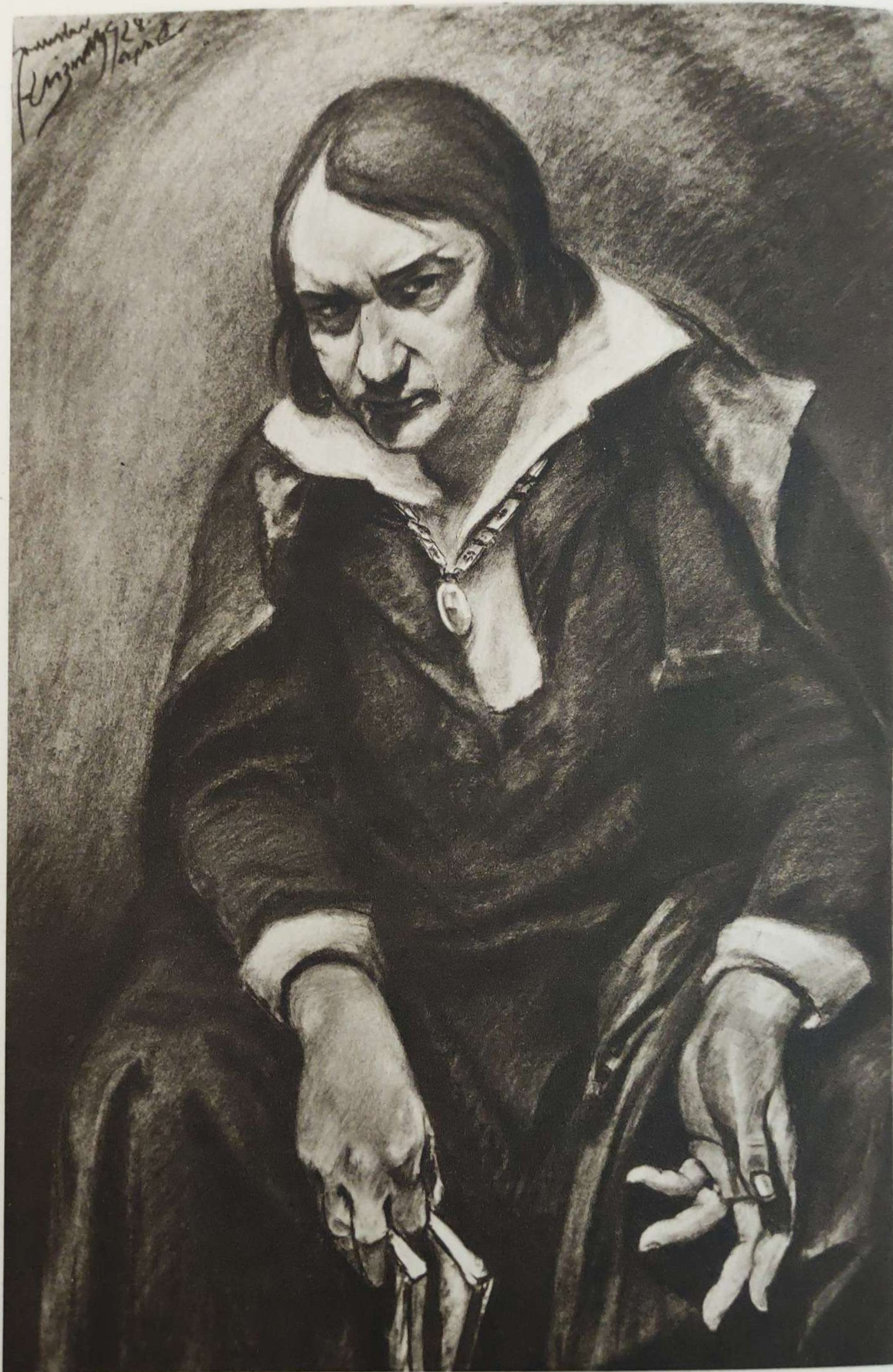

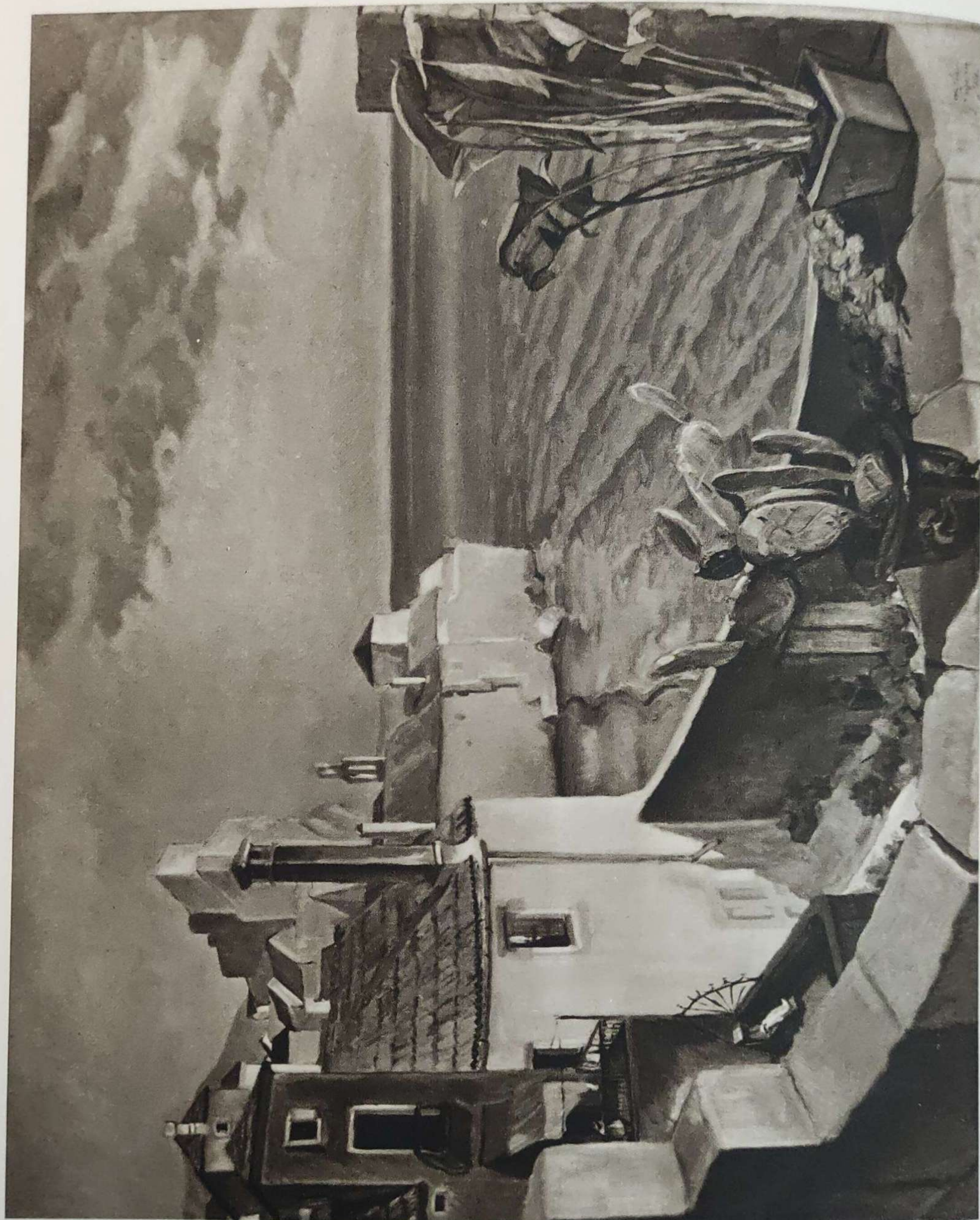

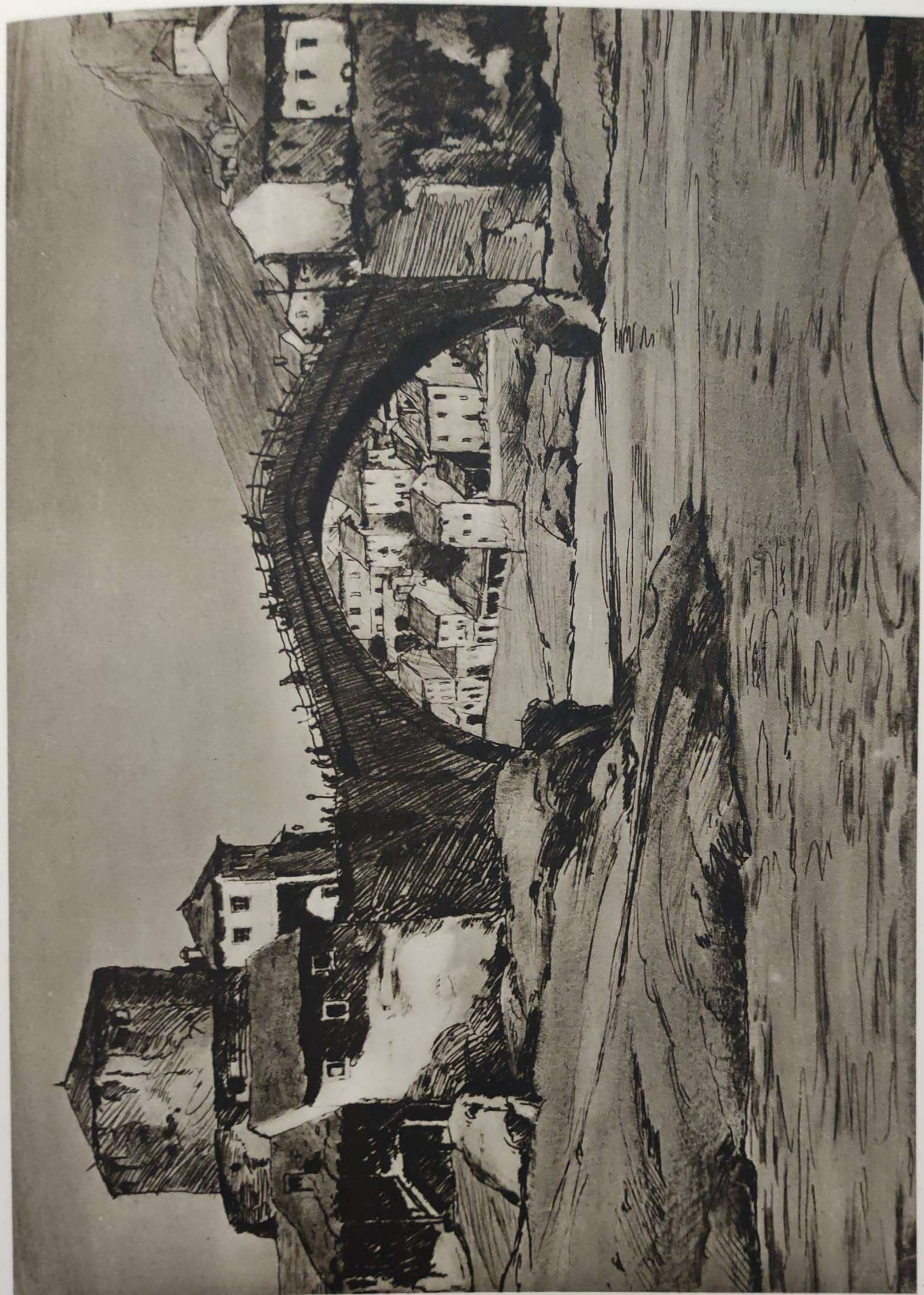

VLADIMIR BECIĆ · PICTOR

ZLATO

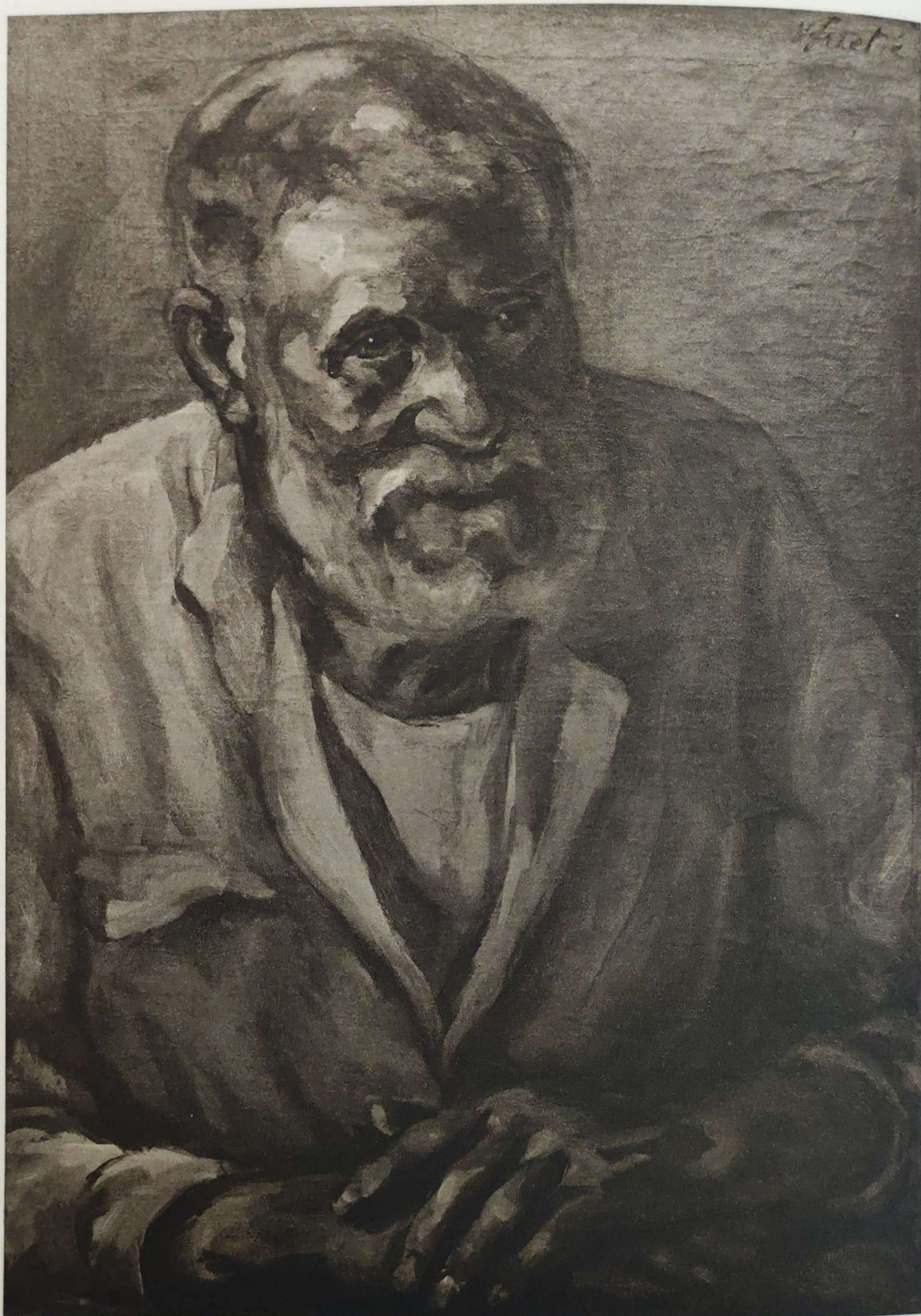

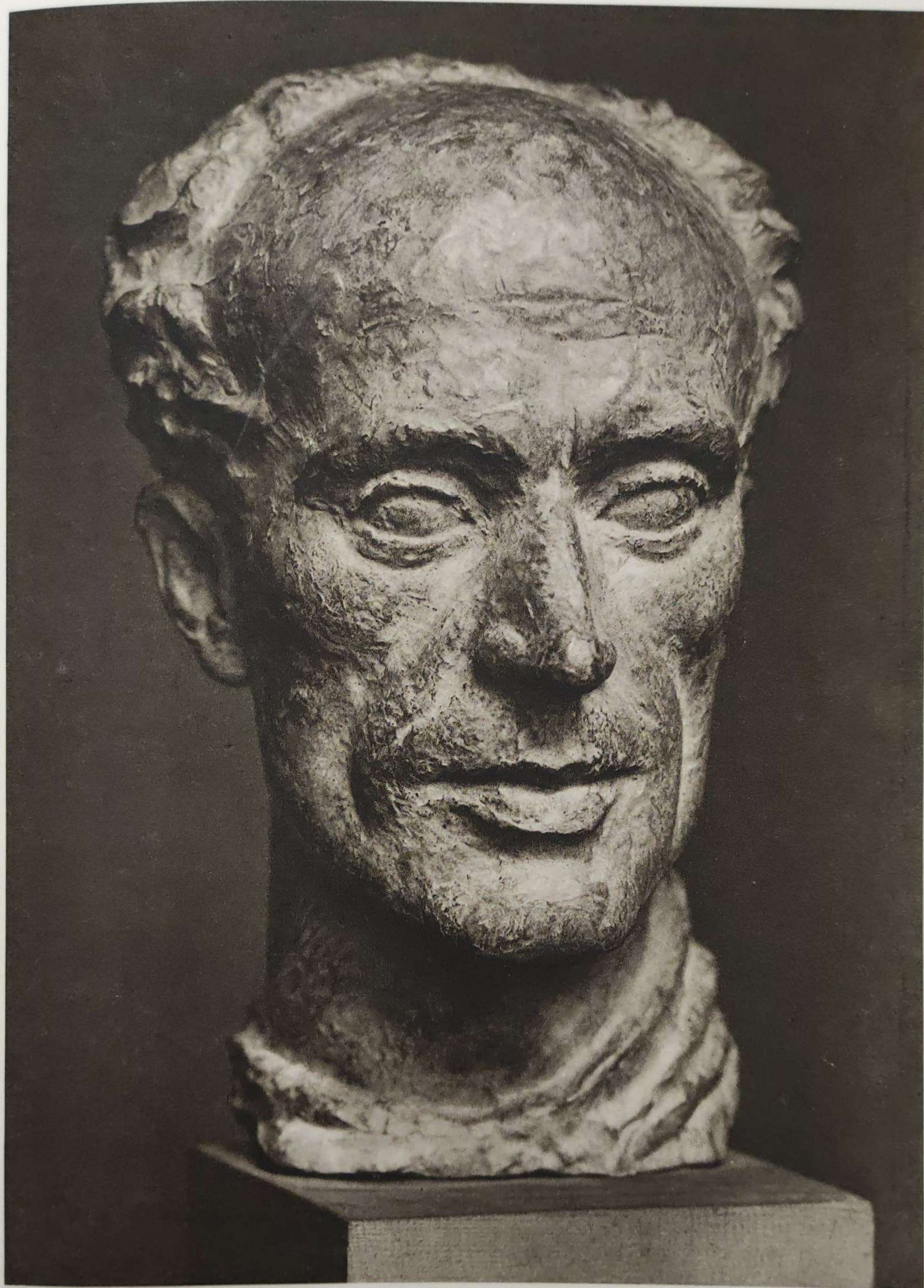

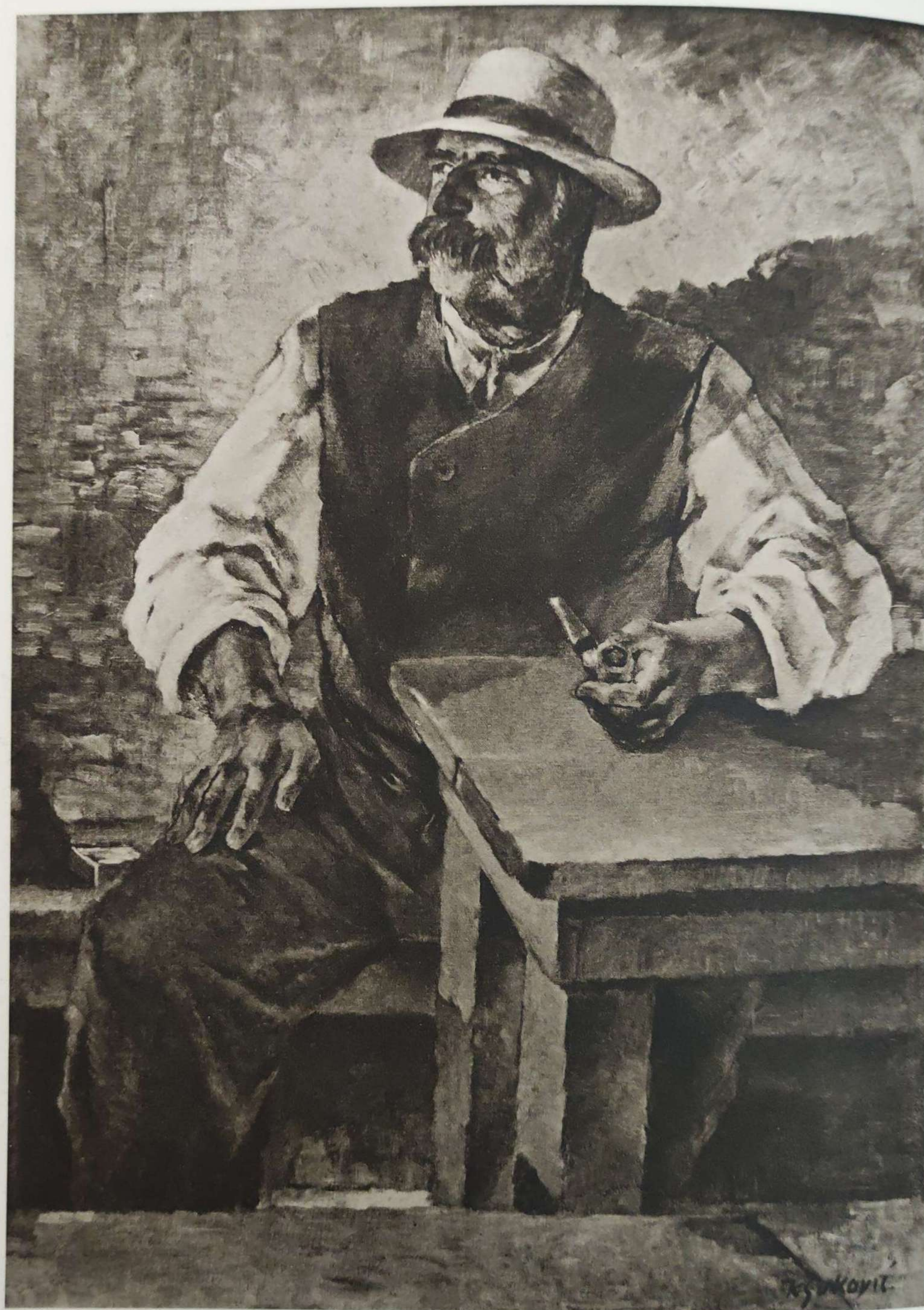

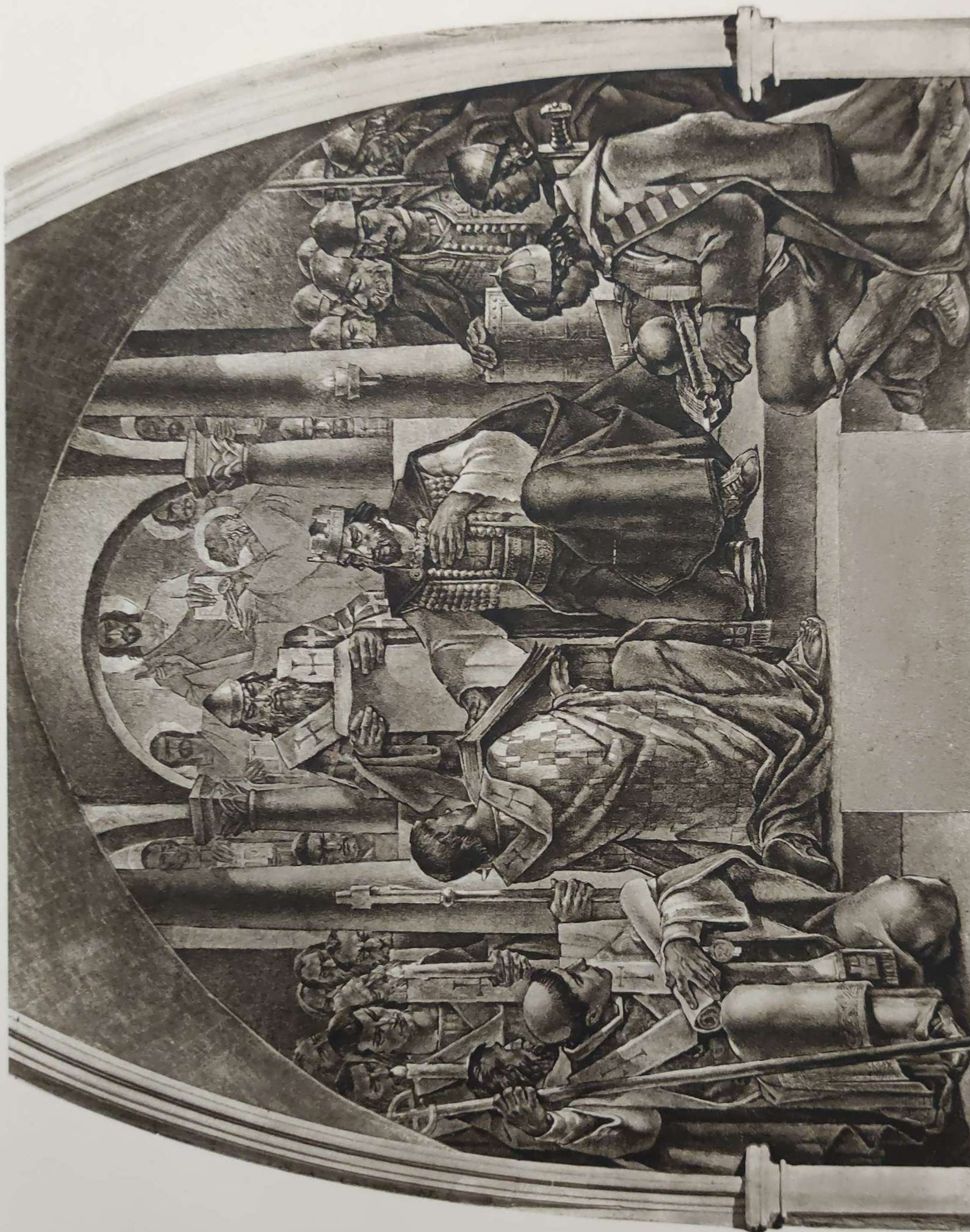

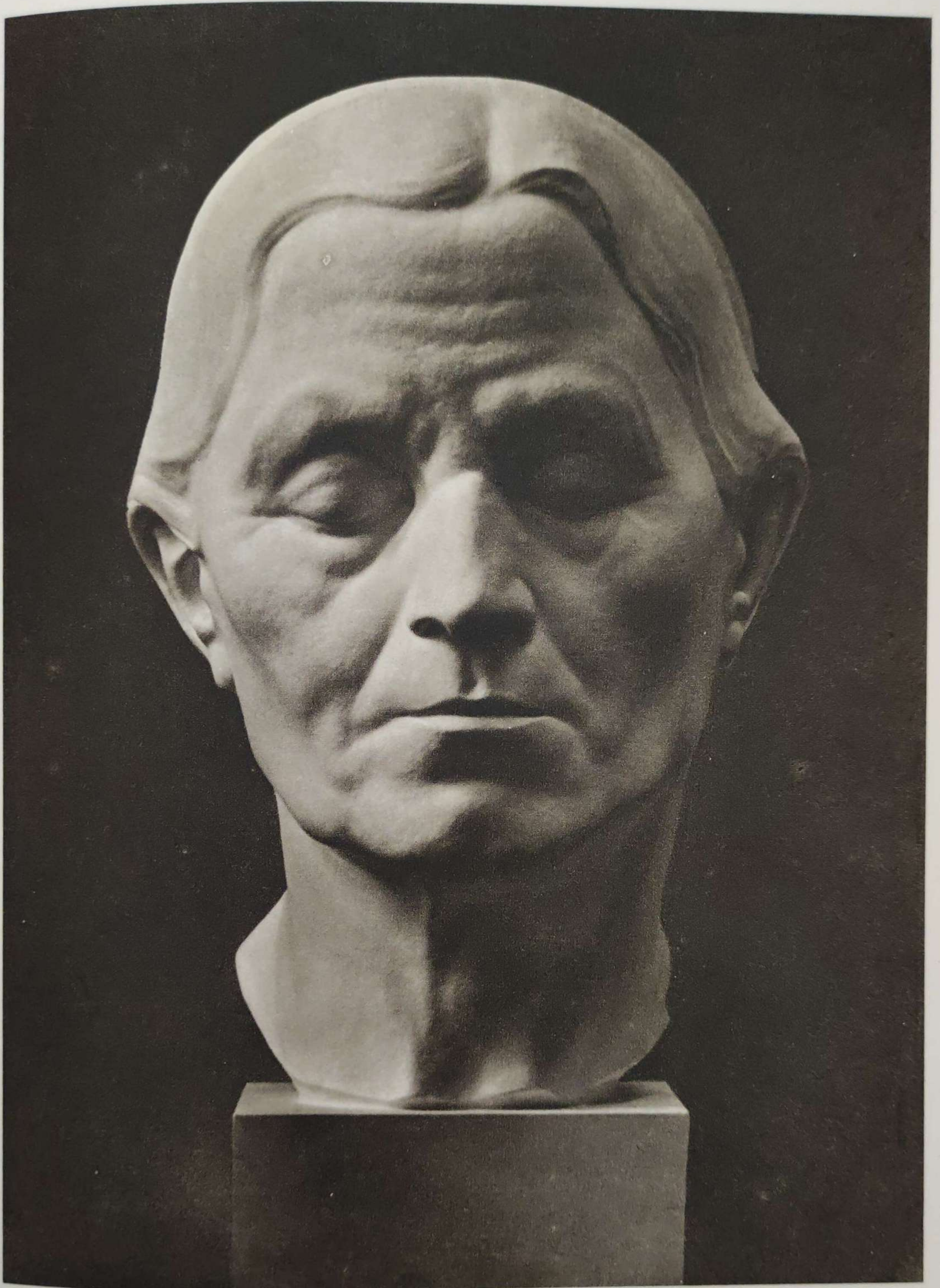

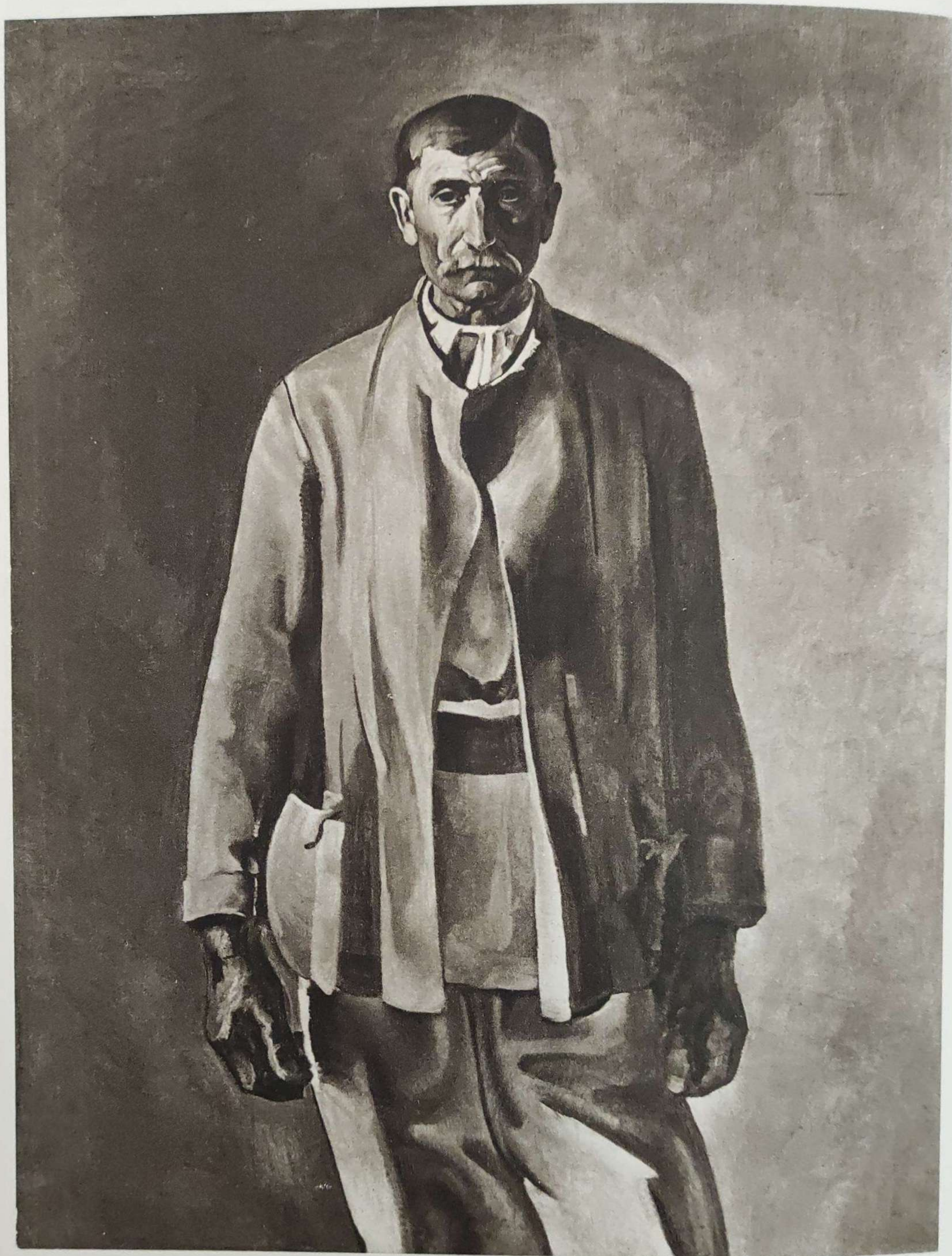

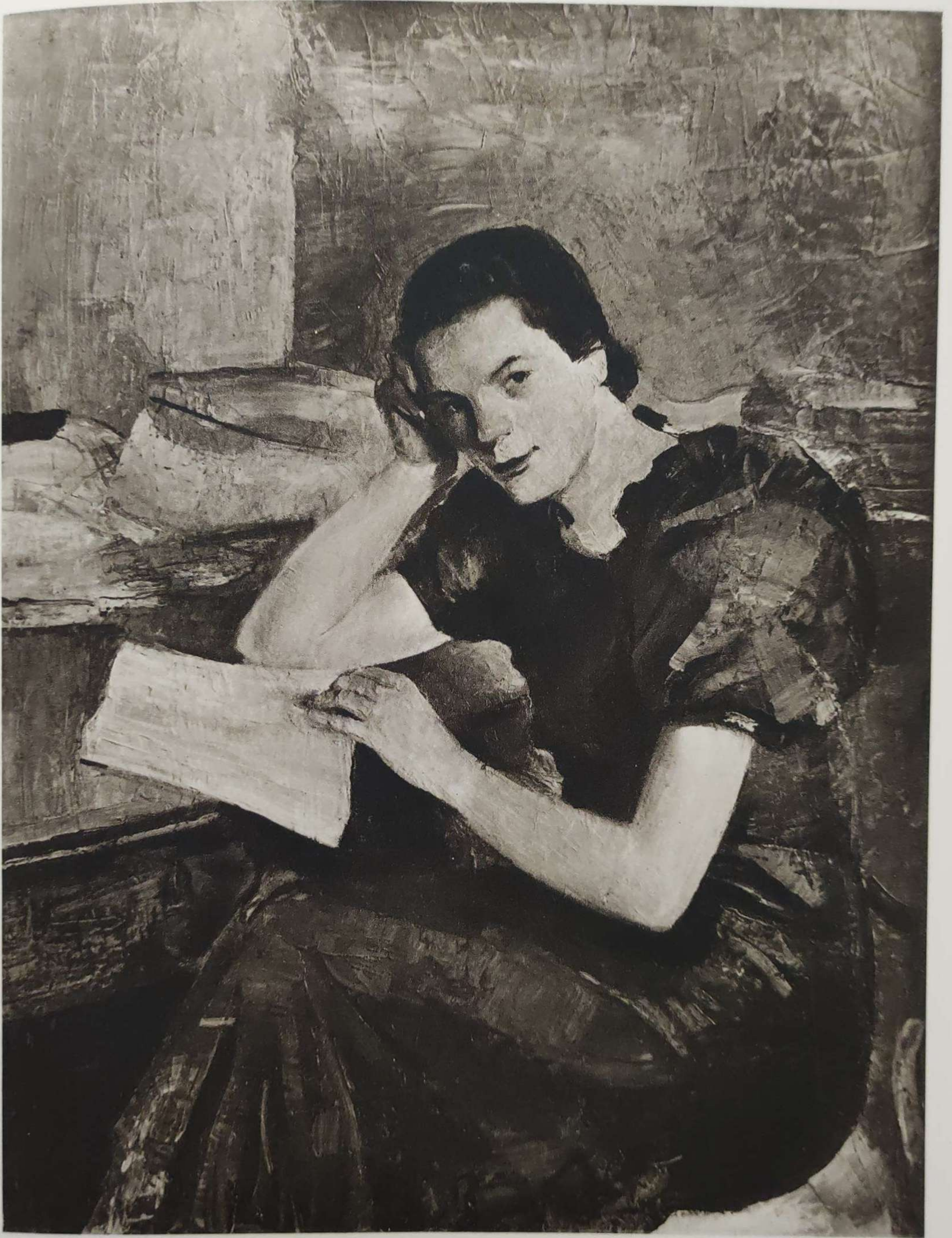

Lj.B.

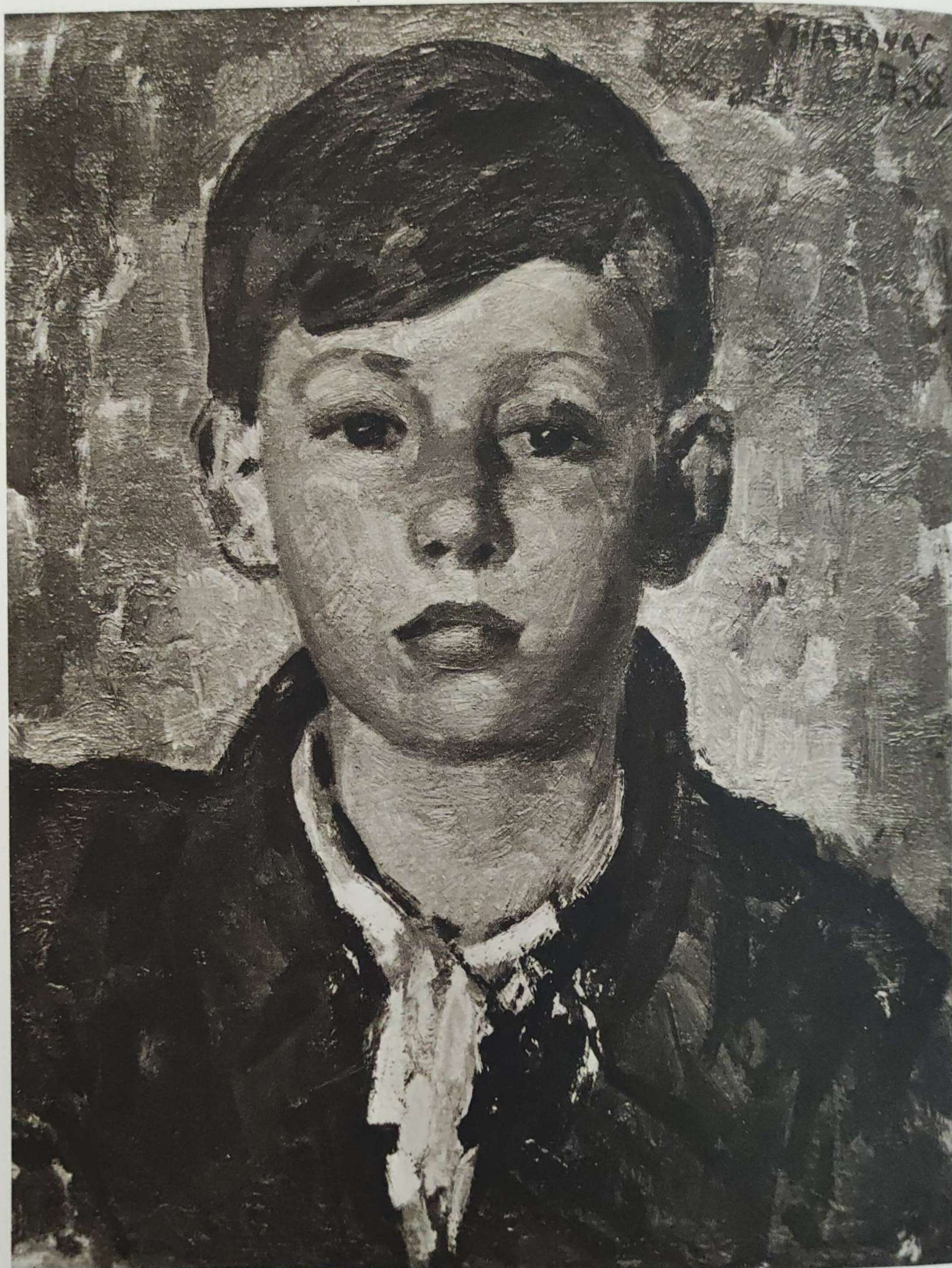

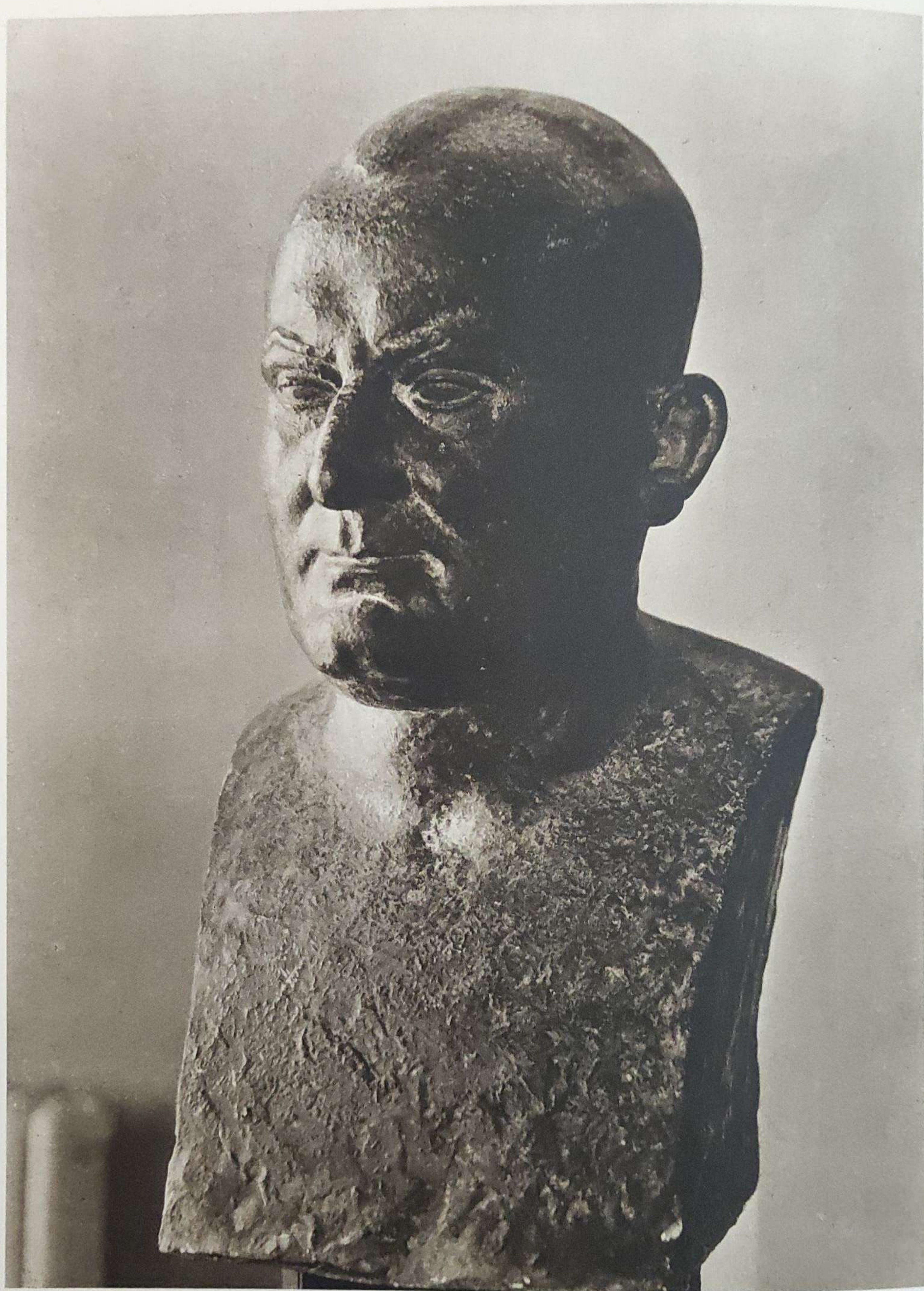

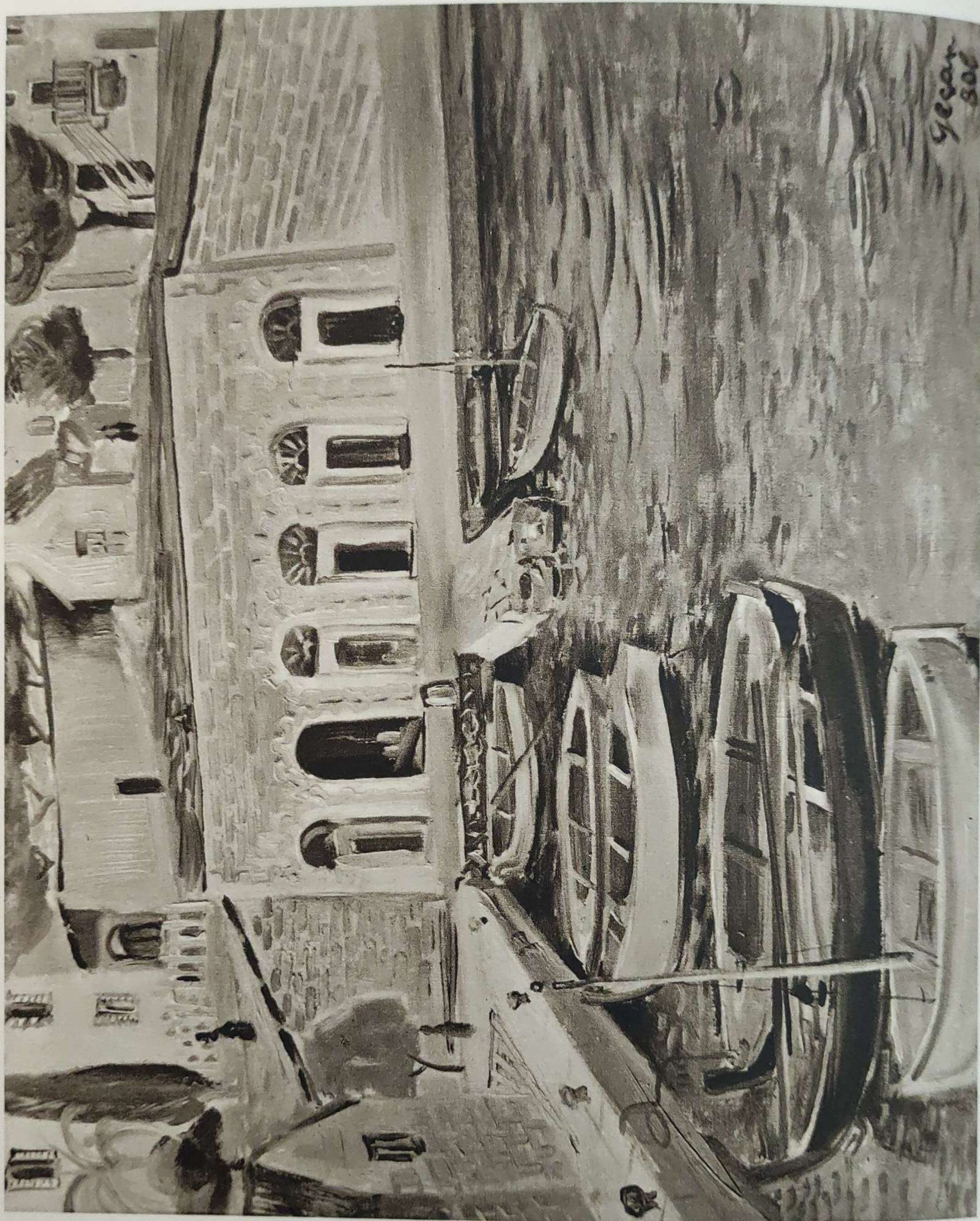

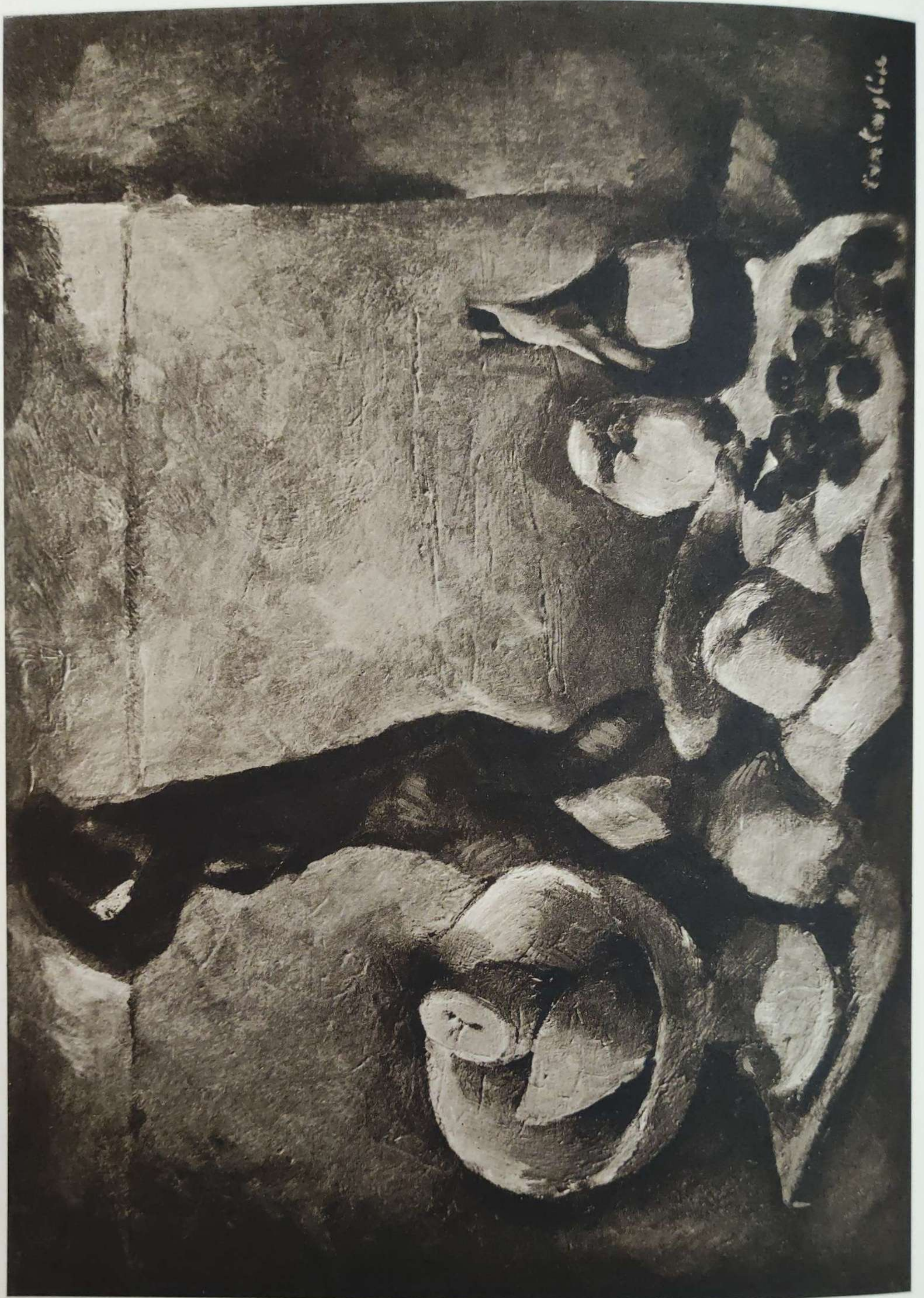

HORLOGERIE
Rue St. Martin
Paris

KIRIN

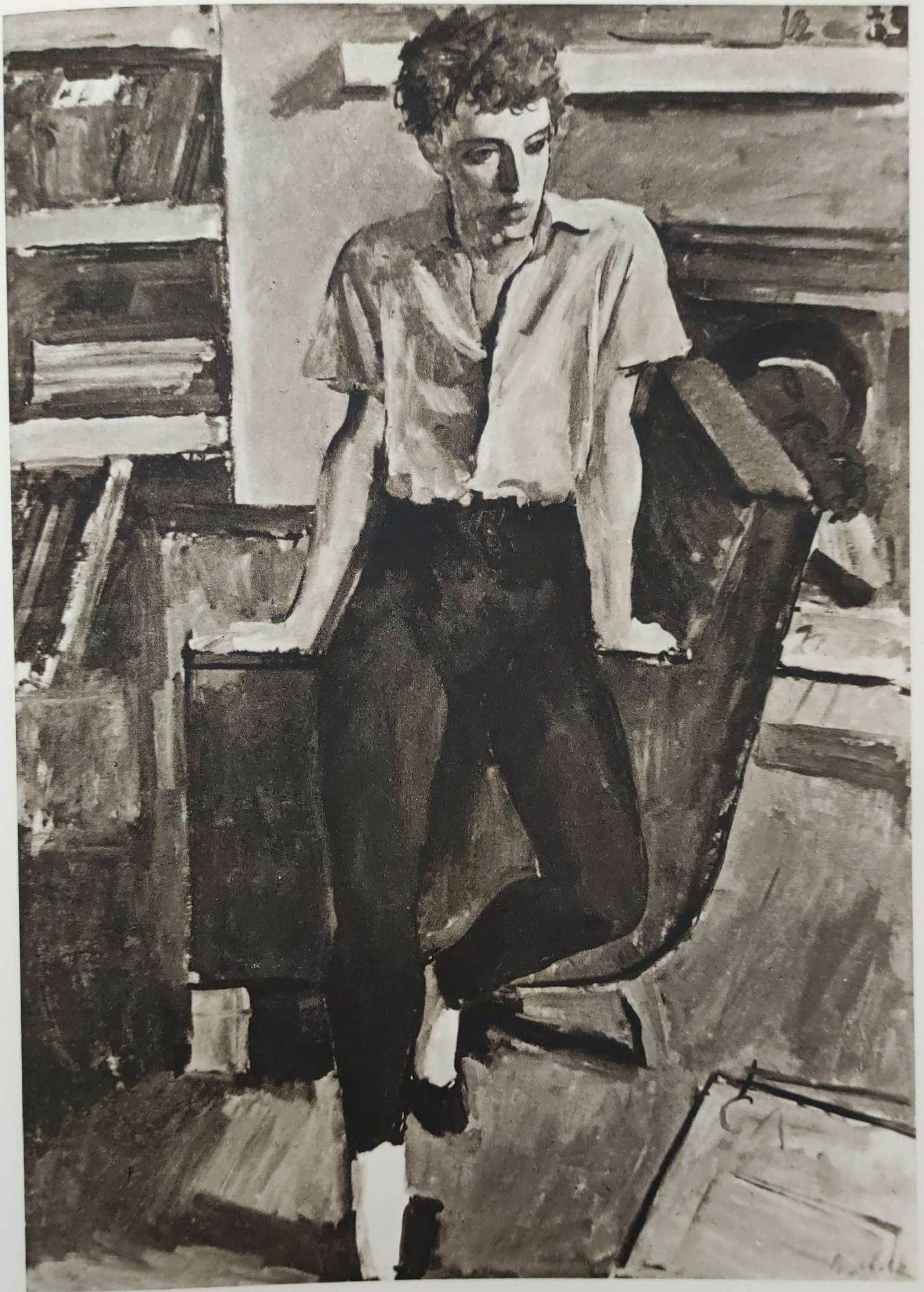

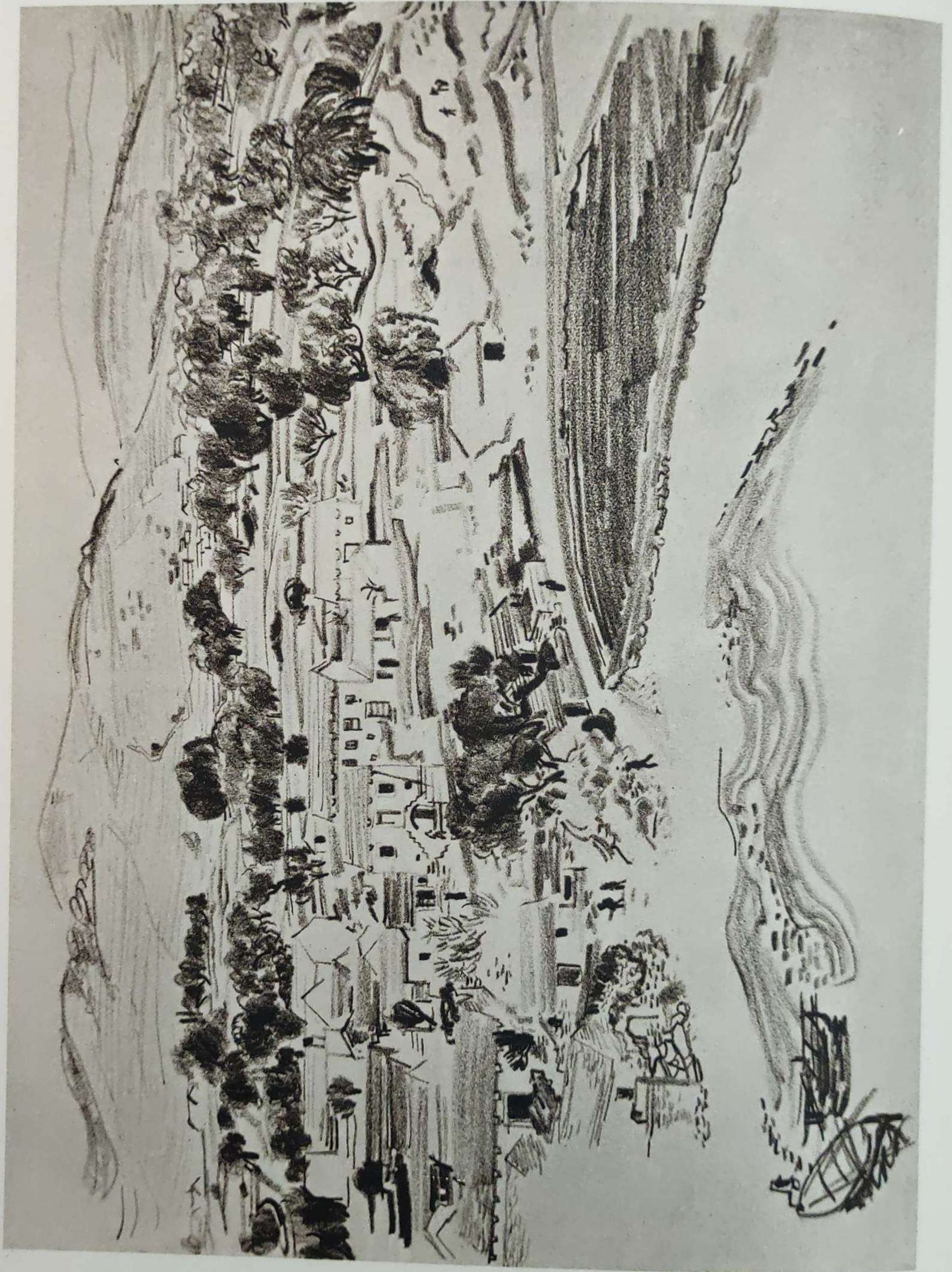

Planić
1927

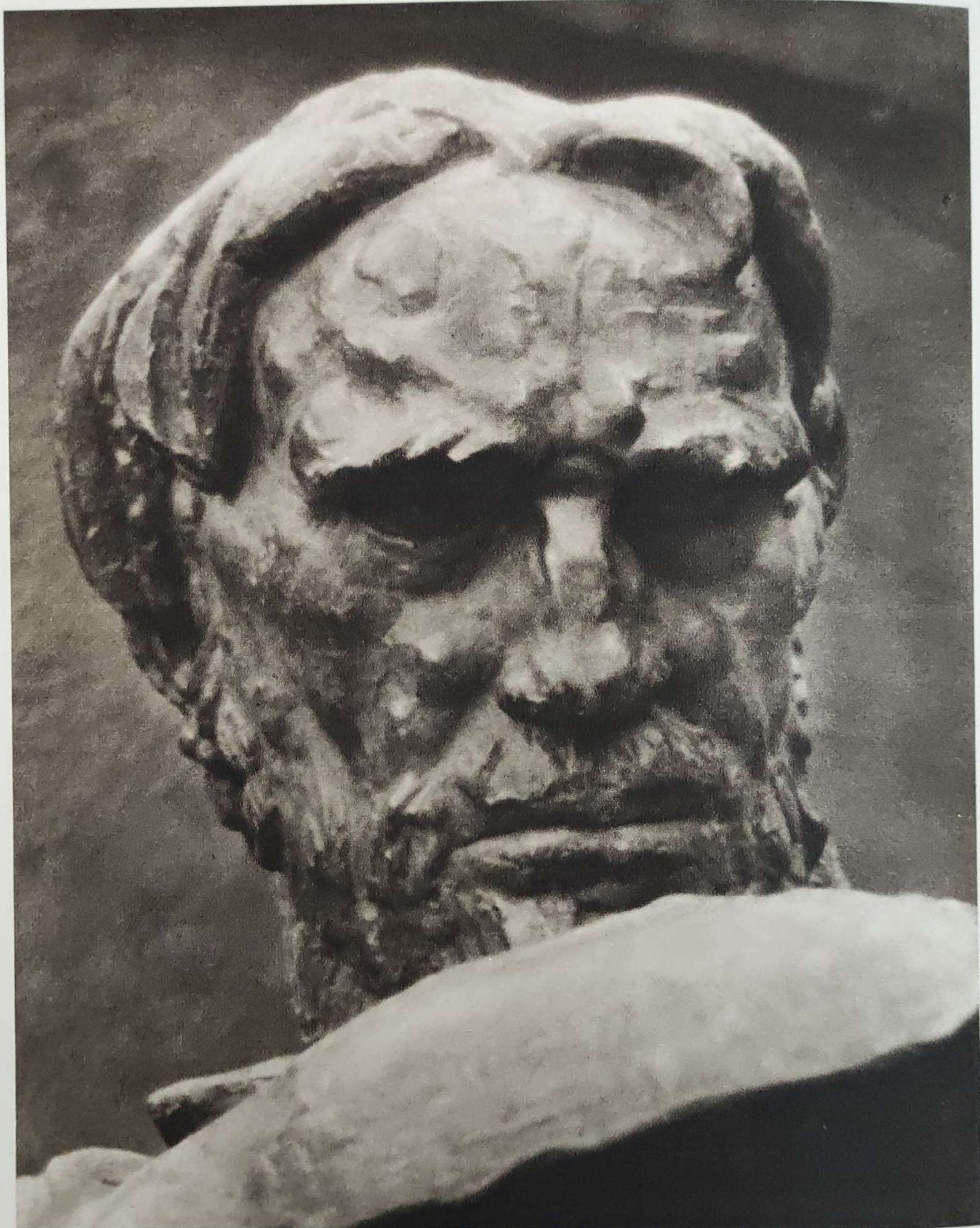

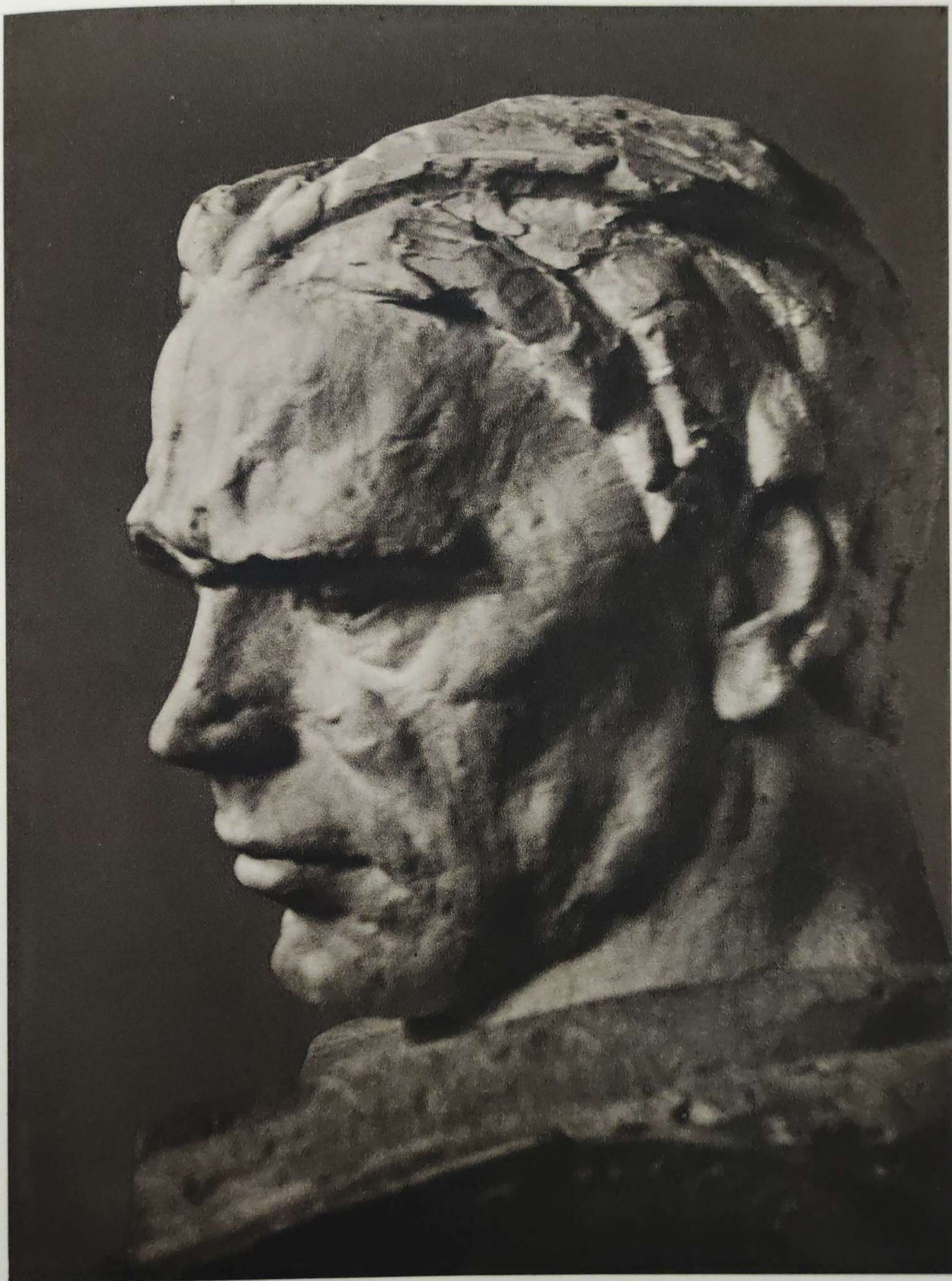

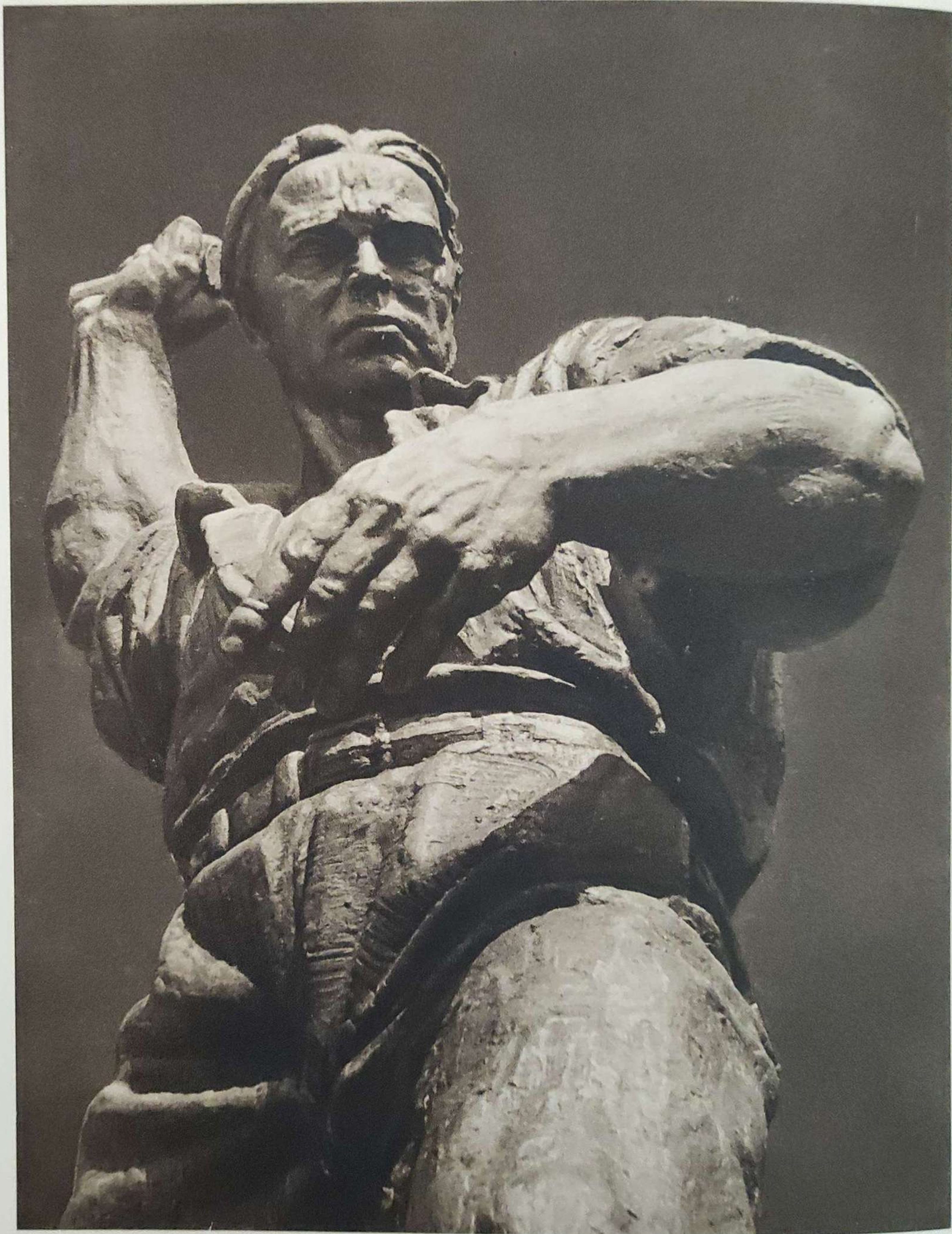

Junek

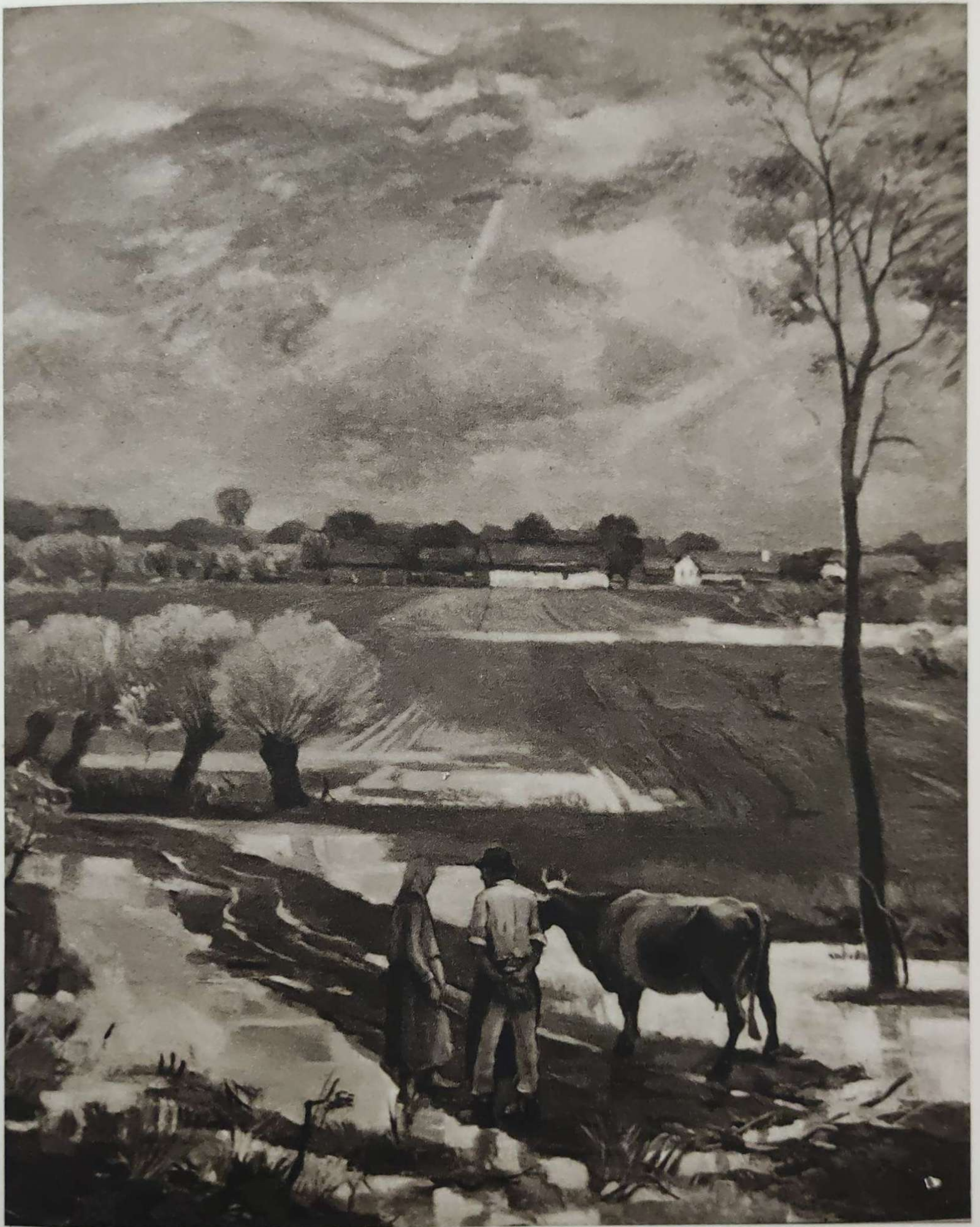

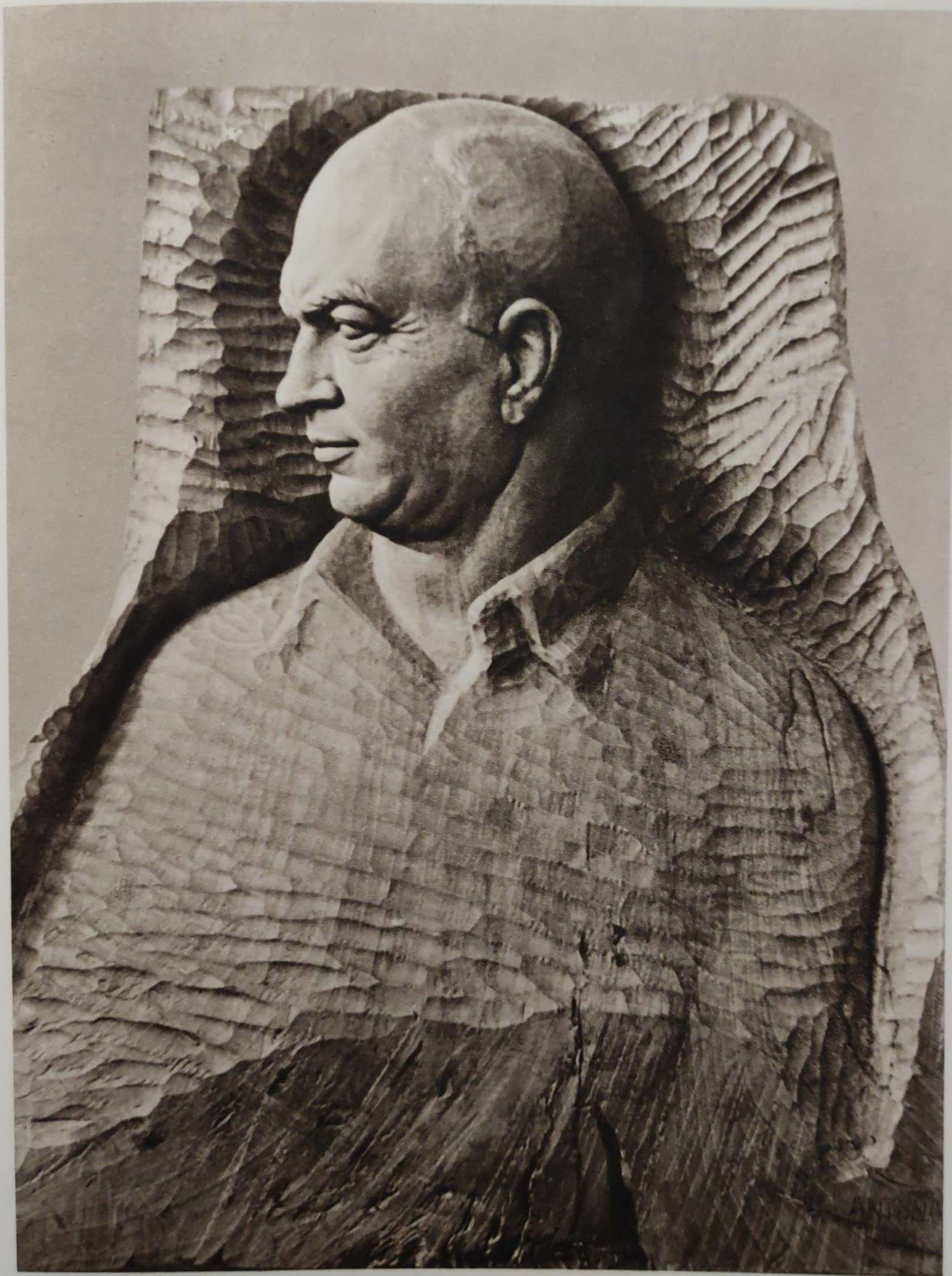

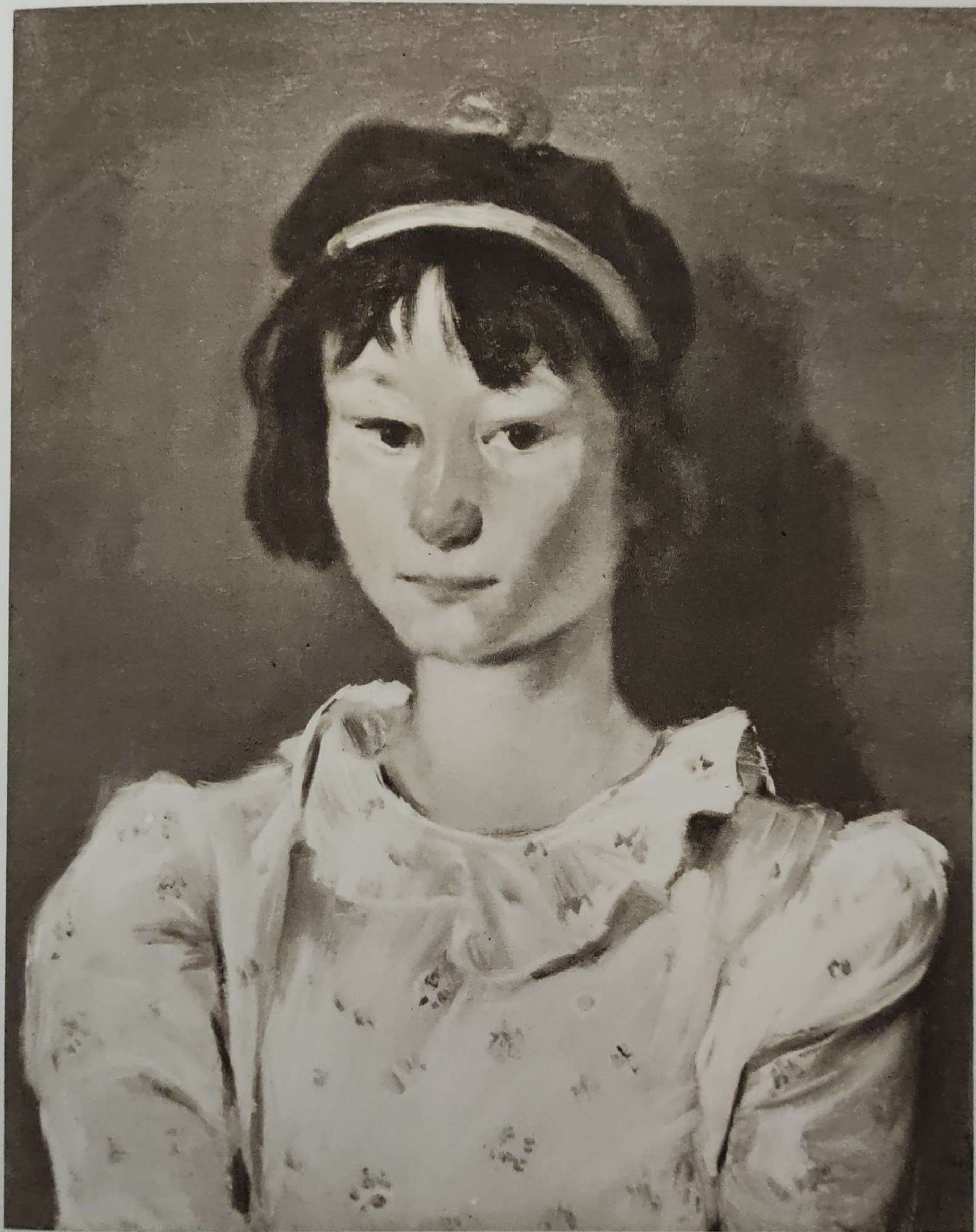

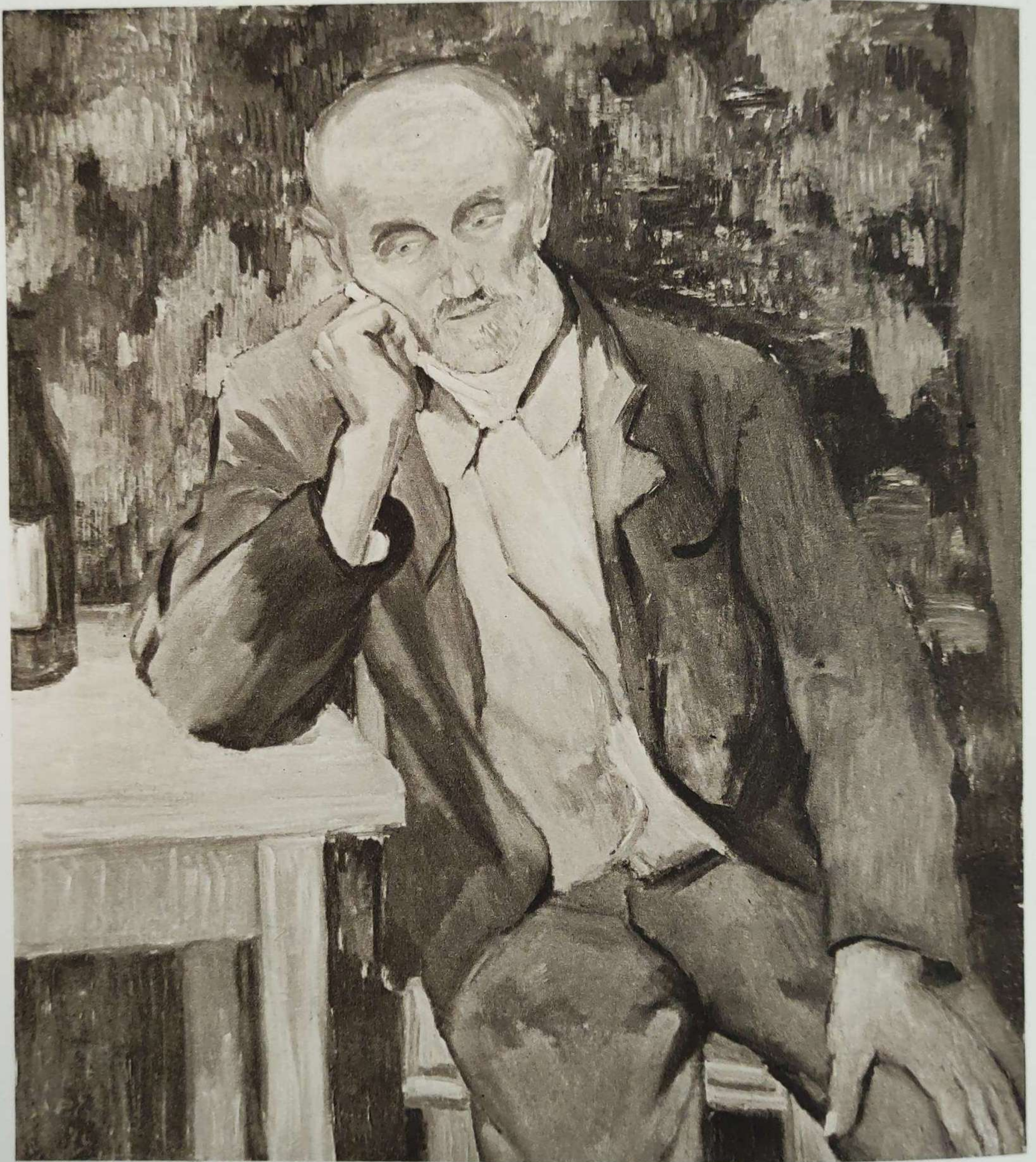

A. Mezdjić
34

KAZALO SLIKA

65 MIROSLAV KRALJEVIĆ: Suđenje griešnici. (Grafična zbirka, Zagreb)
66 MIROSLAV KRALJEVIĆ: Moja beba. (Strossmayerova galerija, Zagreb)
67 MIROSLAV KRALJEVIĆ: Moja majka. (Grafička zbirka, Zagreb)
68 MIROSLAV KRALJEVIĆ: Autoportret sa psom. (Strossmayerova galerija, Zagreb)
69 MIROSLAV KRALJEVIĆ: Monsieur Michel. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
70 EMANUEL VIDOVIĆ: Stare boje i kičice. (Privatno vlasničtvo, Split)
71 EMANUEL VIDOVIĆ: Unutrašnjost crkve Sv. Duje u Splitu. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
72 EMANUEL VIDOVIĆ: Knjižnica u atelieru. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
73 ANĐEO UVODIĆ: Trogir. (Privatno vlasničtvo, Split)
74 TOMA ROSANDIĆ: Autoportret. (Muzej, Beograd)
75 TOMA ROSANDIĆ: Mlada mati. (Privatno vlasničtvo, Beograd)
76 TOMA ROSANDIĆ: Pjevačice. (Privatno vlasničtvo, Beograd)
77 IVAN MEŠTROVIĆ: Zdenac života. (Na trgu pred kazalištem u Zagrebu)
78 IVAN MEŠTROVIĆ: Grgur Ninski. (Spomenik za Split)
79 IVAN MEŠTROVIĆ: Indianac. (Spomenik u Chicagu, detalj)
80 IVAN MEŠTROVIĆ: Hrvatska poviest. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
81 IVAN MEŠTROVIĆ: Moja majka. (Vlasničtvo umjetnika)
82 IVAN MEŠTROVIĆ: Domagojevi strielci. (Spomen-ploča u Trogiru)
83 IVAN MEŠTROVIĆ: Ban Petar Berislavić. (Spomen-ploča u Trogiru)
84 IVAN MEŠTROVIĆ: Kipar Auguste Rodin. (Vlasničtvo umjetnika)
85 IVAN MEŠTROVIĆ: Don Frane Bulić. (Privatno vlasničtvo, Split)
86 IVAN MEŠTROVIĆ: Psiha. (Vlasničtvo umjetnika)
87 IVAN MEŠTROVIĆ: Mati zavjetuje diete. (Vlasničtvo umjetnika)
88 IVO KERDIĆ: *gore* Tkalja, *dolje* Slikar Vladimir Becić. (Vlasničtvo umjetnika)
89 IVO KERDIĆ: Dora Krupićeva iz »Zlatareva zlata« A. Šenoe. (Kamena vrata u Zagrebu)
90 TOMISLAV KRIZMAN: Portret glumca Josipa Pavića (Hamlet). (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
91 TOMISLAV KRIZMAN: Portret celliste Jurice Tkalčića. (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
92 TOMISLAV KRIZMAN: Primorski krajolik. (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
93 TOMISLAV KRIZMAN: Most u Mostaru. (Vlasničtvo umjetnika)
94 VLADIMIR BECIĆ: Autoportret iz god. 1929. (Vlasničtvo g. Zvonimira Pučara, Zagreb)
95 VLADIMIR BECIĆ: Portret gospođe s rukavicama. (Vlasničtvo umjetnika)
96 VLADIMIR BECIĆ: Berba. (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
97 VLADIMIR BECIĆ: Rogotin. (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
98 VLADIMIR BECIĆ: Moj sin. (Vlasničtvo umjetnika)
99 VLADIMIR BECIĆ: Poluakt. (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
100 BRANISLAV DEŠKOVIĆ: Prepeličar. (Galerija umjetnina, Split)
101 MAKSIMILIJAN VANKA: Naše majke. (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
102 VINKO FORETIĆ: Glava ribara. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
103 ROBERT JEAN-IVANOVIĆ: Glava mislioca. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
104 JOZA KLJAKOVIĆ: Moj otac. (Vlasničtvo umjetnika)
105 JOZA KLJAKOVIĆ: Ruđer Bošković. (Rađeno za Ameriku)
106 JOZA KLJAKOVIĆ: Na kupanju. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
107 JOZA KLJAKOVIĆ: Povratak ribara. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
108 JOZA KLJAKOVIĆ: Splitski sabor (fresko). (Krstionica u crkvi Sv. Marka, Zagreb)
109 JOZA KLJAKOVIĆ: Prisega kralja Zvonimira (fresko). (Krstionica u crkvi Sv. Marka, Zagreb)
110 JOZA TURKALJ: Ženski torzo. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
111 DUJAM PENIĆ: Glava moje majke. (Vlasničtvo umjetnika)
112 LJUBO BABIĆ: Hrvatski seljak. (Vlasničtvo umjetnika)
113 LJUBO BABIĆ: Studentica. (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
114 LJUBO BABIĆ: Cvieće s knjigom. (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
115 LJUBO BABIĆ: Iz rodnog kraja I. (Nedjelja popodne). (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
116 LJUBO BABIĆ: Iz rodnog kraja II. (Studeni). (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
117 LJUBO BABIĆ: Mrežnica. (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
118 JEROLIM MIŠE: Mala skitnica. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
119 JEROLIM MIŠE: Akt. (Galerija umjetnina, Split)
120 JEROLIM MIŠE: Gospođa u šarenoj opravi. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
121 JEROLIM MIŠE: Unutrašnjost kuće u Dalmaciji. (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
122 JEROLIM MIŠE: Djevojka pod maslinom. (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
123 JEROLIM MIŠE: Rogačke gomile. (Vlasničtvo umjetnika)
124 VLADIMIR FILAKOVAC: Dječak. (Vlasničtvo umjetnika)
125 VLADIMIR FILAKOVAC: Portret žene. (Vlasničtvo umjetnika)
126 IVAN MIRKOVIĆ: Portret pjesnika Tina Ujevića. (Galerija umjetnina, Split)
127 ZLATKO ŠULENTIĆ: Autoportret. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
128 ZLATKO ŠULENTIĆ: Primorski krajolik. (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
129 ZLATKO ŠULENTIĆ: Kraljevica. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
130 VILKO GECAN: Iz Bola na Braču. (Privatno vlasničtvo, Zagreb)
131 VILKO GECAN: Mrtva priroda. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
132 VLADIMIR KIRIN: Šibenik. (Grafička zbirka, Zagreb)
133 VLADIMIR KIRIN: Pariz, Rue St. Michel. (Grafička zbirka, Zagreb)
134 VLADIMIR KIRIN: Ilustracija za jednu Andersenovu priču. (Vlasničtvo umjetnika)
135 VLADIMIR VARLAJ: Pod Sljemenom. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
136 MARINO TARTAGLIA: Mrtva priroda. (Strossmayerova galerija, Zagreb)
137 MARINO TARTAGLIA: Portreti. (Privatno vlasničtvo, Beograd)
138 ĐURO TILJAK: Most. (Vlasničtvo g. Hajdukovića, Zagreb)
139 ĐURO TILJAK: Volovi. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
140 FRANO KRŠINIĆ: Buđenje. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)

141 FRANO KRŠINIĆ: Pjevačica. (Vlasništvo umjetnika)
142 FRANO KRŠINIĆ: Na kupanju. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
143 FRANO KRŠINIĆ: Glava djevojke. (Vlasništvo umjetnika)
144 FRANO KRŠINIĆ: Kipar (studija). (Vlasništvo g. Ivana Meštrovića, Zagreb)
145 VILKO ŠEFEROV: Dubrovčanka. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
146 MARIN STUDIN: »Moj đogate, oba krila moja«. (Privatno vlasništvo, Beograd)
147 IGNJAT JOB: Na izletu. (Galerija umjetnina, Split)
148 MARIJAN TREPŠE: Maja. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
149 MARIJAN TREPŠE: Iz okolice Zagreba. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
150 MILIVOJ UZELAC: U vrtu. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
151 MILIVOJ UZELAC: Plesač. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
152 MILIVOJ UZELAC: Poluakt. (Vlasništvo umjetnika, Zagreb)
153 MILIVOJ UZELAC: Versailles. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
154 ERNEST TOMAŠEVIĆ: Vela Luka. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
155 ERNEST TOMAŠEVIĆ: Bakar. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
156 IVO REŽEK: Zagorci kraj puta. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
157 IVO REŽEK: Mrtva priroda. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
158 FRANE COTA: Autoportret. (Vlasništvo umjetnika)
159 FRANE COTA: Žena pri čitanju. (Vlasništvo g. Rudolfa Erbera, Zagreb)
160 ANTUN ZUPPA: U gostionici. (Vlasništvo Električnog poduzeća, Split)
161 JURAJ PLANČIĆ: U ribarskom mjestu. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
162 JURAJ PLANČIĆ: Cvieće. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
163 JURAJ PLANČIĆ: Ljuljačka. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
164 JURAJ PLANČIĆ: Mrtva priroda. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
165 JURAJ PLANČIĆ: Parižko predgrađe. (Strossmayerova galerija, Zagreb)
166 LEO JUNEK: Pariz — Lonore. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
167 LEO JUNEK: Suresnes na Seini. (Vlasništvo občine grada Zagreba)
168 IVO ŠEREMET: Trebević. (Poglavnikov dvor, Zagreb)
169 ANTUN AUGUSTINČIĆ: Spomenik maršalu Pilsudskomu. (Vlasništvo umjetnika)
170 ANTUN AUGUSTINČIĆ: Glava rudara (detalj spomenika). (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
171 ANTUN AUGUSTINČIĆ: Glava borca (detalj spomenika). (Vlasništvo umjetnika)
172 ANTUN AUGUSTINČIĆ: Rudar (detalj sa spomenika Pilsudskomu). (Vlasništvo umjetnika)
173 ANTUN AUGUSTINČIĆ: Razapeti Krist. (Župna crkva, Tuhelj)
174 OTON POSTRUŽNIK: Vrt na Korčuli. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
175 OTON POSTRUŽNIK: Klek. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
176 LJUDEVIT BRANISLAV ŠESTIĆ: Provincijski vrt. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
177 KRSTO HEGEDUŠIĆ: Proštenje u mom selu. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
178 KRSTO HEGEDUŠIĆ: Poplava. (Strossmayerova galerija, Zagreb)
179 KRSTO HEGEDUŠIĆ: Proljetne vode. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
180 ANTE KUMAN: Krajolik. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
181 ANTUN MOTIKA: U parku. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
182 OMER MUJADŽIĆ: Moja sestra. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
183 OMER MUJADŽIĆ: Na polju. (Strossmayerova galerija, Zagreb)
184 OMER MUJADŽIĆ: Unutrašnjost kuće u Bosni. (Vlasništvo g. Zvonimira Pučara, Zagreb)
185 BRUNO BULIĆ: Karamfili. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
186 BRUNO BULIĆ: Starica. (Strossmayerova galerija, Zagreb)
187 BRUNO BULIĆ: Autoportret s olovkom. (Vlasništvo umjetnika)
188 VJEKOSLAV PARAĆ: Mljekarice. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
189 VJEKOSLAV PARAĆ: Kavana »La Rotonde« u Parizu. (Strossmayerova galerija, Zagreb)
190 VJEKOSLAV PARAĆ: Portret sestre. (Vlasništvo umjetnika)
191 CATA DUJŠIN: Portret. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
192 GRGA ANTUNAC: Moja obitelj. (Vlasništvo umjetnika)
193 GRGA ANTUNAC: Tomo Glavić. (Vlasništvo g. Tome Glavića, Dubrovnik)
194 GRGA ANTUNAC: Djevojački akt. (Poglavnikov dvor, Zagreb)
195 VANJA RADAUŠ: Majstor Radovan. (Vlasništvo Družtva »Radovan«, Trogir)
196 VANJA RADAUŠ: Prosjak (detalj). (Vlasništvo umjetnika)
197 VANJA RADAUŠ: Portret gđe. V. O. (Vlasništvo gđe. V. O., Zagreb)
198 EDO KOVAČEVIĆ: Dvorac Sv. Križ Začretje. (Vlasništvo umjetnika)
199 PAVAO PERIĆ: Pjevačice. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
200 ANTUN MEZDJIĆ: Kolporterka. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
201 GUSTAV LIKAN: Ekica. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
202 JOSIP CRNOBORI: Šuma. (Vlasništvo g. Veesenmayera, Berlin)
203 JOSIP CRNOBORI: Rab. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
204 FRANO ŠIMUNOVIĆ: Portret mužkarca. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
205 FRANO ŠIMUNOVIĆ: Samoborka. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
206 SLAVKO ŠOHAJ: Stara gospođa. (Strossmayerova galerija, Zagreb)
207 ANTE KAŠTELANČIĆ: Portret otca. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
208 IVO LOZICA: Portret brata. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
209 ANDRO KRSTULOVIĆ: Portret gđice. V. Mladineo. (Privatno vlasništvo, Split)
210 ANDRO KRSTULOVIĆ: Brat i sestra. (Vlasništvo umjetnika)
211 ANDRO KRSTULOVIĆ: Vodeničarka. (Vlasništvo umjetnika)
212 IVAN TOPOLČIĆ: Moj otac. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
213 OTON GLIHA: Mrtva priroda. (Hrvatska državna galerija, Zagreb)
214 SLAVKO KOPAČ: Portret gospođe. (Privatno vlasništvo, Zagreb)
215 SLAVKO KOPAČ: Most Aleksandra III. u Parizu. (Vlasništvo občine grada Zagreba)
216 MLADEN VEŽA: Brist u Dalmaciji. (Vlasništvo umjetnika)

KRATKI ŽIVOTOPISI UMJETNIKA

ANTUNAC GRGA rodio se 1906. u Šibeniku. Kiparski odjel Obrtne škole svršio je u Splitu, a zatim Umjetničku akademiju u Zagrebu. Nastavio je nauke u Parizu. Kao vrstan umjetnik u klesanju izradio je za Meštrovića »Kariatide« i »Poviest Hrvata«. Prvi put je izlagao s Grupom zagrebačkih umjetnika, zatim s Grupom hrvatskih umjetnika i na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«. Nekoliko mu se radova nalazi u Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu. Obrađuje mramor, broncu i kamen. God. 1942. dobio je nagradu za kiparstvo Državnog zavoda za narodno prosvjećivanje.

AUGUSTINČIĆ ANTUN rodio se u Klanjcu 1900. Sin je seljačke obitelji. Od ranog je djetinjstva pokazivao ljubav prema umjetnosti. U Zagrebu je polazio realnu gimnaziju, a zatim je svršio Umjetničku akademiju, gdje su mu učitelji bili Valdec i Frangeš, a od god. 1922. i Meštrović, kome je Augustinčić postao najbolji đak. Već iz doba naukovanja na zagrebačkoj akademiji imade snažnih i izražajnih radova. U Parizu je na Académie des Beaux-Arts radio kod prof. Injalberta, a nakon toga sasvim samostalno, i razvio se u umjetnika jakog samosvojnog obilježja. Već u Parizu dobio je na jednom natječaju drugu nagradu i odtada je na natječajima redovito postizavao najveće uspjehe i priznanja. Nakon dvie godine vratio se u domovinu, gdje je izradio niz izvrstnih spomenika očitujući čudesnu dinamiku, monumentalnost i naturalističko oblikovanje. Na međunarodnim natječajima izradio je velik spomenik Pilsudskomu za Katowice, »Rudara« za Međunarodni ured rada u Ženevi, spomenik Skender-begu, spomenik Joseu Houstu Ourquizi za Buenos-Aires. Uz snažne i poletne konjaničke likove tih spomenika pobuđuju udivljenje naročito likovi i skupine u pokretu te majstorski komponirani reljefi. U posljednje vrieme izradio je poprsje Poglavnika Nezavisne Države Hrvatske i lik razpetoga Krista za župnu crkvu u Tuhlju. Augustinčić je uz Meštrovića najsnažniji, a uz Kršinića najvještiji hrvatski kipar sadašnjice.

BABIĆ LJUBO rodio se 1890. u Jastrebarskom. Jednako je značajan kao slikar, scenograf, književnik, poviestničar umjetnosti, kritičar i pedagog; on je profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Izpit zrelosti položio je 1908. u Zagrebu, gdje je svršio i Umjetničku akademiju kao đak M. Klementa Crnčića. Zatim je pošao na Umjetničku akademiju u München, a nakon toga u Pariz. Svoje znanje usavršavao je putujući gotovo svim europskim zemljama, a ukus izoštrio po muzejima prisvojivši si od svega finim eklekticizmom sve ono, što je najbolje u slikarstvu. Prvi put je samostalno izložio kod Ullricha 1910., a već iduće godine proslavio se na izložbi u Rimu zajedno s Meštrovićem, Račkim, Rosandićem, Becićem i Kljakovićem izloživši u glavnom nacionalno-herojske motive. S puta po Španjolskoj donio je izvanredne umjetničke bilježke, kojima je dokazao, da je podpuno osjetio i primjereno izrazio ljepote te neobične zemlje. Tražeći svoj vlastiti, hrvatski izraz, prikazao je s uspjehom sva tipična obilježja našeg kontinentalnog krajolika (motivi iz Hrvatskog Zagorja) i našega sunčanog Jadrana (motivi s Pelješke Riviere: Kućišće, Viganj, Orebić). Tu je na ljestvici tonova i boja od škurog pasatizma prešao sve faze do razkošnog luminizma, koji ponekad podsjeća na Van Gogha. U Zagrebu je osnovao Grupu trojice (Babić-Becić-Miše), koja je priredila preko 30 izložaba u svim većim mjestima Hrvatske, Slovenije i Srbije. S hrvatskim umjetnicima izlagao je u Parizu, Londonu, Berlinu, Beču, Barceloni, Filadelfiji, New-Yorku, Leipzigu, Lyonu, Milanu, Mletcima i drugim umjetničkim središtima svieta. Bio je prvi kustos Moderne galerije u Zagrebu, istakao se u našoj kazališnoj umjetnosti svojim izvanrednim inscenacijama, a organizirao je i priredio čitav niz retrospektivnih i suvremenih izložaba hrvatskih umjetnika u domovini i inozemstvu (među ostalima i Kulturno-historijsku izložbu prigodom tisuće obljetnice hrvatskog kraljestva). Njegove su se kritike i razprave s područja umjetnosti uviek vrlo cienile, a Matica Hrvatska izdala mu je god. 1934. knjigu »Umjetnost kod Hrvata u XIX stoljeću«. Izradio je nacrte za prvi novac Nezavisne Države Hrvatske i preuzeo unutarnje uređenje poslanstva Nezavisne Države Hrvatske u Berlinu. Posvetio je naročitu pažnju narodnoj nošnji i običajima, pa se u mnogim svojim novijim radovima inspirirao utiscima sa Smotra hrvatske seljačke kulture.

BECIĆ VLADIMIR rodio se 1886. u Slavonskom Brodu. Potječe iz stare graničarske obitelji iz Oriovca. Pučku je školu svršio u Brodu i Novom Vinodolu, gdje mu je otac bio sudac, srednju školu polazio je u Budimpešti, a izpit zrelosti položio je u Osieku. Upisao se na pravni fakultet u Zagrebu, ali je u isti mah polazio privatnu umjetničku školu Klementa Crnčića i Bele Csikosa-Sessie. Prvi je put izlagao već 1904., odmah nakon izpita zrelosti, na jubilarnoj izložbi Hrvatskog družtva umjetnosti, kojemu je i danas podpredsjednik. Obodren uspjesima napustio je doskora pravo i sasvim se dao na slikarstvo, pa se 1905. u Münchenu upisao na Umjetničku akademiju i radio s Račićem i Kraljevićem u razredu slikara Huge Habermanna. To je historijski bila prva Grupa trojice, jer je i uzko prijateljstvo povezalo ta tri naša ponajbolja umjetnika, koji su izvršili odlučan i blagotvoran utjecaj na kasnija pokoljenja hrvatskih slikara. Iz Münchena pošao je Becić u Pariz, gdje je proveo godinu dana.

God. 1911. sudjelovao je na velikoj izložbi u Rimu, a 1912. u Beogradu, zatim na izložbama hrvatske umjetnosti u Parizu, Londonu, Ženevi, Berlinu, Beču, Barceloni, Filadelfiji, New-Yorku, Milanu, Mletcima i u drugim umjetničkim središtima svieta. S Babićem je osnovao Grupu trojice, kojoj se pridružio i Miše, pa je s njima izlagao u svim većim mjestima Hrvatske, Slovenije i Srbije. Pošavši s Meštrovićem, Babićem i Kljakovićem od narodnog herojskog mita preko tvrdog i zagasitog razdoblja, koje je po obliku podsjećalo na Andréa Lhota, Becić je na izložbama Grupe trojice sve čvršće izgrađivao svoje slikarsko znanje i gledanje, te se u pojedinim krajolicima iz Bosne i Hercegovine, u izrazito našim tipovima i snažno postavljenim kompozicijama, širokim potezom kista dovinuo do slikara svjetskoga formata (»Vašar u Konjicu«, »Rogotin«, »Berba«, »Dječak s kukuruzom« i t. d.), Rubensove jedrine i punoće, Vlaminckove snage. Danas je Becić prorektor i profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu.

BUKOVAC VLAHO rodio se 1855. u Cavtatu, a umro 1922. u Pragu. Prva mu je mladost bila vrlo burna. Putovao je u Ameriku, pa u Carigrad, Odesu i ponovno u Ameriku, gdje je u jednoj ljevaonici slikao slova i brojke i tako odkrio svoj poziv. U Kaliforniji je kao self-made-man posluživao u jednoj kavani, a uzto je slikao prve portrete po narubči. G. 1876. vrati se u domovinu i izloži svoje mladenačke radove, među njima i »Turkinju u haremu«, koju po nagovoru Mede Pucića pošalje biskupu i meceni Strossmayeru. Biskup ga pomogne novcem, i on ode na nauke u Pariz, gdje ga glasoviti Cabanel 1877. primi u svoj razred na Akademiji lijepih umjetnosti. Tu je kroz tri godine redovito izlagao u Salonu, najprije narodne genre-motive, a kasnije i portrete i kompozicije. God. 1882. privuče na se pažnju javnosti i kritike slikom »La grande Iza«, koja je i nagrađena. Za kraćeg boravka u Beogradu i na Cetinju slikao je članove tadašnjih vladalačkih kuća. G. 1888. opet se iztakne u pariskom Salonu slikama »Zora umire u zagrljaju dana« i »Isus, prijatelj malenih«. Za londonsku tvrdku Wicars Brothers naslikao je niz slika, od kojih je »Biela robinja« bila izlagana po cieloj Englezkoj. God. 1892. oženi se Dubrovkinjom Jelicom Pitarević, a godinu dana kasnije krene u Đakovo biskupu Strossmayeru. Tada odluči da se nastani u Zagrebu, gdje je pod njegovim utjecajem radila ciela tadašnja Hrvatska Moderna. Njegovim je nastojanjem priređena u novosagrađenom Umjetničkom paviljonu na trgu kralja Tomislava prva velika izložba hrvatskih umjetnika. Za Hrvatsko narodno kazalište izradio je Bukovac svečani zastor »Hrvatski preporod«, za Strossmayerovu galeriju slika veliku kompoziciju »Gundulićev san«. Izvrstno i majstorski naslikao je velik broj hrvatskih javnih radnika. God. 1900. preseli se u Beč, a god. 1903. prihvati ponudu Umjetničke akademije u Pragu, da predaje kao redoviti profesor. Za Grégrovu veliku dvoranu Obecnog Doma izradio je šest velikih dekorativnih kompozicija, a 1913. veliki dekorativni panneau za dvoranu Sveučilištne knjižnice u Zagrebu. Izabran je počastnim članom Akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Osim toga, što je izradio kojih 400 majstorskih portreta Bukovac se istakao u plein-airu i kompoziciji. Svoj život opisao je u knjizi »Moj život« (Zagreb 1918.).

BULIĆ BRUNO rodio se 1903. u Trstu. Tu je završio i škole, a slikarske je nauke polazio u Mletcima, Zagrebu i Parizu. Izlagao je najprije kao gost Grupe trojice u Zagrebu, zatim na gotovo svim izložbama hrvatskih umjetnika u domovini, a naročito na velikoj izložbi Pola vieka hrvatske umjetnosti. Sudjelovao je i na izložbi Biennale u Mletcima te na izložbi hrvatske umjetnosti u Berlinu. Radio je kod Becića. Snažan je naturalistički slikar s izrazito kritičnom i humorističkom primjesom. Njegove su mrtve prirode sočne, pune duha i oštrog zapažanja, slikane odvažno, široko i sirovo.

BUŽAN JOSO rodio se 1873. u Sisku, a umro je 1936. u Zagrebu. Svršio je Obrtnu školu u Zagrebu, a slikarske je nauke nastavio na akademijama u Beču i Münchenu. Slikao je u akademskoj maniri motive i tipove seljaka i cigana iz Slavonije, Like i okolice Zagreba. Pun je dobroćudnosti i vedrine, a u folkloru i tipičnosti traži hrvatski likovni izraz.

COTA FRANE rodio se 1899. u Kninu. Umjetničku je akademiju završio u Beču 1924., a Tehnički fakultet u Zagrebu 1929. Kao kipar izlagao je od 1922. do 1928. u Proljetnom salonu, a zatim od 1934. s Grupom zagrebačkih umjetnika i na velikoj izložbi Pola vieka hrvatske umjetnosti, pa u Splitu, Beogradu, Somboru, Beču, Pragu, Parizu i Londonu. Kao graditelj podigao je mnoge stanbene zgrade i vile u Zagrebu. Nastavnik je na Višoj pedagoškoj školi u Zagrebu. Izradio je spomenik Đure Stjepana Deželića za Zagreb.

CRNČIĆ MENCI KLEMENT rodio se 1865. u Brucku na Muri, a umro 1930. u Zagrebu. Bio je potomak stare graničarske častničke obitelji. Prvotno je polazio vojničku školu u Beču, a zatim je u istom gradu prešao na umjetničku akademiju te završio nauke u Münchenu. Neko je vrieme proučavao i dekorativno kazalištno slikarstvo u Koburgu, a zatim se naročito izobrazio za bakropis i ostale grafičke tehnike kod prof. Ungera u Beču i postao prvi izraziti bakropisac novijeg vremena

u Hrvatskoj. Vrativši se u Zagreb osnuje s Belom Csikosem prvu privatnu slikarsku i grafičku školu, koja je 1907. podržavljena, a kasnije pretvorena u Umjetničku akademiju. God. 1919. izabran je za pravog člana Akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, a od 1920. bio je kroz 8 godina ravnatelj Strossmayerove galerije umjetnina. Kao izvanredan nastavnik odgojio je većinu grafičara mlađeg naraštaja. Pretežno je prikazivao krajeve s hrvatskog Jadrana, naročito iz Primorja (»Jugo«, »Maestral«, »Medvea«, »Bribir«, »Stara Ledenica«, »Rab«, »Kraljevica«, »Novi Vinodol«), ali i zagrebački kraj (»Kaptol«, »Dolac«), te niz portreta u bakropisu i karikatura. Izlagao je u Zagrebu, Beogradu, Beču, Budimpešti, Petrogradu, Rimu i Sofiji. Crnčićeve marine stekle su najveću popularnost. Nalaze se u Strossmayerovoj galeriji, u Hrvatskoj državnoj galeriji i u mnogim zagrebačkim posebničkim stanovima. Najveći i najznačajniji mu je veliki triptih »Pogled s Plasa«.

CRNOBORI JOSIP rodio se 1907. u jednom seocu kraj Pule u Istri. U Zagrebu je svršio klasičnu gimnaziju i Umjetničku akademiju kao đak prof. Tartaglie. Prvu je samostalnu izložbu priredio u Zagrebu 1937., sliedeće se godine iztakao na velikoj izložbi Pola vieka hrvatske umjetnosti. Odtada sudjeluje na nekoliko skupnih izložaba hrvatskih umjetnika i na međunarodnoj izložbi Biennale u Mletcima 1942. On je diskretan i profinjen slikar krajobraza zagasitim bojama, koje ponekod sjećaju na Corota i Chardina. Motive uzima iz Dalmacije i šuma u okolici Zagreba. Načinio je i nekoliko dobrih aktova, mrtvih priroda (naročito cvieća) i kompozicija.

CSIKOS SESSIA BELA rodio se 1864. u Osieku, a umro 1931. u Zagrebu. Porieklom je iz Krajine. Otac mu je bio krajiški kapetan, kasnije pukovnik, Petar Csikos, koji je dobio pridjevak Sessia, jer se istakao u borbama na rieci Sessiji u Italiji. Bela Csikos polazio je školu u Osieku, Bjelovaru i Trstu. Od 1874. do 1882. bio je u vojničkim školama u Kiseku i Karlovcu, ali kao mlad častnik napusti vojničko zvanje i posveti se slikarstvu. Pošao je na Umjetničku akademiju u Beč, a onda u München k prof. Lindenschmidtu. Završivši slikarske nauke putuje po Italiji i ponovno boravi u Münchenu, dok se sasvim ne preseli u Zagreb, gdje primi mjesto nastavnika na Obrtnoj školi i doskora s Crnčićem osnuje privatnu slikarsku školu, iz koje se razvila današnja Akademija likovnih umjetnosti. Boravio je kasnije i u Parizu i New-Yorku. Csikos je jedan od ideologa i duhovnih vođa likovne Hrvatske Moderne. Uz krajolike i portrete najznačajnije su mu kompozicije s motivima iz Svetog Pisma, iz poviesti i književnosti (Pietà, Judita i Holoferno, Pokrštenje Hrvata).

DEŠKOVIĆ BRANISLAV rodio se 1885. u Pučišću na otoku Braču. Svršivši srednju školu u Zagrebu uči kiparstvo kod prof. Dal Zotta na Umjetničkoj akademiji u Mletcima. God. 1908. krene u Pariz, gdje je ostao punih 12 godina i gotovo svake godine izlagao (1920. priredio je veću izložbu svojih radova s liepim uspjehom). Već 1908. sudjeluje na izložbi umjetničke skupine »Medulić« u Splitu, a odonda iz Pariza šalje svoje radove na mnoge umjetničke izložbe u domovini. Sudjelovao je i na velikoj izložbi Pola vieka hrvatske umjetnosti u Zagrebu. Pokušao je unieti impresionizam u naše kiparstvo, pobuditi kod kipara smisao za prirodu i pokret, te je do danas ostao najbolji animalista među našim kiparima (naročito so mu dobri psi i konji). Umro je godine 1939.

DRAGANJA FRA VINKO rodio se 1856. u Splitu kao diete težačke obitelji, a umro 1926. u svom rodnom gradu kao vojnički kapelan. Pučku je školu i gimnaziju svršio u Splitu, a onda stupio u dominikanski red u Dubrovniku. Slikarstvo je učio na Umjetničkoj akademiji u Firenzi. Važnija su mu djela »Autoportret«, portreti biskupa Zaninovića, slikara Katunarića, »Jematva u splitskom polju« i »Gospa od ružarja«.

DUJŠIN CATA rodila se 1905. u Trogiru. Pučku je školu svršila u Kotoru, a srednju u Splitu, gdje je učila i slikanje, dok se nije upisala na Umjetničku akademiju u Zagrebu. Kasnije je naročito proučavala stare majstore u Parizu i Londonu i izradila nekoliko vrlo dobrih kopija. Izlagala je na skupnim izložbama u Zagrebu, Splitu, Beogradu, Bukureštu, Pragu i Sofiji te na izložbi Pola vieka hrvatske umjetnosti, a kolektivne je izložbe priredila u Zagrebu, Parizu i Londonu. Radi naročito portrete i krajolike.

FILAKOVAC VLADIMIR rodio se 1892. u Slavonskom Brodu. Nakon završene srednje škole posveti se slikarstvu i uči na Umjetničkoj akademiji u Budimpešti, a zatim u Beču. Naselio se u Osieku, gdje je postao najpoznatiji slikar. U Zagrebu je izlagao već 1913., a kasnije nekoliko puta na skupnim izložbama te na izložbi Pola vieka hrvatske umjetnosti. U Beču, Budimpešti i Osieku, gdje je duže vremena živio, iztakao se naročito kao vrstan crtač i karikaturista. Priredio je svoje izložbe u Zagrebu, Splitu, Beogradu, Bukureštu, Pragu, Sofiji, Parizu i Londonu. Jednako je dobar kao portretista, pejsažista i ilustrator. Neko je vrieme proboravio u Beogradu, gdje je bio profesor

Umjetničke akademije i priredio u prosincu 1938. svoju kolektivnu izložbu, a sada se nastanio u Zagrebu. Na izložbi hrvatskih umjetnika u Berlinu kritika je zapazila i pohvalila njegove radove.

FORETIĆ VINKO rodio se 1888. u Komiži na otoku Visu. Srednju je školu završio u Splitu, a slikarstvo je učio u Münchenu i Parizu. Za prvog svjetskog rata boravio je i izlagao u Ženevi. Ostao je vjeran dalmatinskim ljudima i krajoliku prikazujući naročito život ribara. Izlagao je u Splitu, Zagrebu, Beogradu, Lyonu i Parizu, te na izložbi Pola vieka hrvatske umjetnosti. Umro je 1940.

FRANGEŠ-MIHANOVIĆ ROBERT rodio se 1872. u Hrvatskoj Mitrovici, a umro 1940. u Zagrebu. Svršio je Obrtnu školu u Zagrebu i Školu za umjetni obrt u Beču, gdje su mu učitelji bili Kundmann, Kühne i König. God. 1894. primi mjesto nastavnika na Obrtnoj školi u Zagrebu. Kasnije se usavršava u Parizu, te radi i kod Rodina. Kad se vratio, imenovan je profesorom Umjetničke akademije u Zagrebu. Izlagao je u Zagrebu, Beogradu, Kjöbenhavenu, Petrogradu i Parizu. Djela mu se nalaze u mnogim velikim muzejima i galerijama inozemstva, te u Strossmayerovoj galeriji i Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu, a najznačajnija su: spomenik kralju Tomislavu za Zagreb, brončani reljef četiriju fakulteta sveučilišta, supraporta »Trojstvo« nad glavnim ulazom u zagrebačku Prvostolnu crkvu, »Filozof«, »Bijeg u Egipat«, vrlo dobri likovi životinja, »Rimljanin« i brojne plakete.

GECAN VILKO rodio se 1894. u Brodu na Kupi. Počeo je kod prof. Tomislava Krizmana u Zagrebu, a nastavio je nauke na Umetničkoj akademiji u Münchenu kod prof. Herterícha. God. 1922. odlazi na daljnje nauke u Prag i Berlin, a zatim boravi pet godina u Americi (New-York, Chicago, Hollywood), gdje crta za slikopis, bavi se dekorativnim slikarstvom i portretiranjem. God. 1929. vratio se u domovinu. Izlagao je na mnogim izložbama u Zagrebu, zatim u New-Yorku, Chicagu, Parizu, Berlinu, Beogradu, Solunu, Filadelfiji, Barceloni i Londonu te na izložbi Pola vieka hrvatske umjetnosti i na najnovijoj izložbi hrvatske umjetnosti u Berlinu. Izdao je mape litografija »Robstvo na Siciliji« (u prvom je svjetskom ratu bio zarobljen na Siciliji) i »Klinike«. Vrlo je vješt ilustrator, duhovit portretista s osobitim smislom za karakterno; kao slikar krajolika ponajviše prikazuje Dalmaciju i okolicu Zagreba.

GLIHA OTON rodio se 1914. u Černomlju. Pučku je školu završio u Osieku, srednju u Zagrebu, a zatim i zagrebačku Umjetničku akademiju kao đak prof. Tartaglie. Bio je na usavršavanju u Parizu, gdje je naročito proučavao Cézanne-a. Ističe se među najmlađim umjetnicima velikom ozbiljnošću, savjestnošću i najčišćom umjetničkom koncepcijom. Sudjelovao je na izložbi Pola vieka hrvatske umjetnosti i na skupnim izložbama hrvatskih umjetnika u Zagrebu i Berlinu.

HEGEDUŠIĆ KRSTO rodio se god. 1901. u Petrinji. Pučku i srednju školu svršio je u Zagrebu, gdje je svršio i Umjetničku akademiju. Nakon toga boravi dvie godine na naukama u Parizu. God. 1920. osnuje udruženje likovnih umjetnika »Zemlja«. Kao izvrstan grafičar i ilustrator nastoji prikazati svojstvena obilježja hrvatskih sela i seljaka ističući kod toga naročito društveni momenat. U kompoziciji i obradbi krajolika podsjeća na Breughela. Izdao je mapu crteža »Podravski motivi«. Slikama je ukrasio mnoge knjige, a okušao se i kao scenograf i dekorativni slikar. Izlagao je u Zagrebu, Beogradu, Barceloni, Filadelfiji, Krakovu, Parizu, Londonu, Berlinu, Sofiji, Ljubljani, Pragu, Birminghamu, Leedsu i Liverpoolu. Jedna mu se slika nalazi u londonskoj galeriji, a nekoliko njih u Strossmayerovoj i Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu. Kao nastavnik Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu ističe se uzgajalačkim radom.

IVEKOVIĆ OTON rodio se 1869. u Klanjcu, a umro 1939. u Zagrebu. U Zagrebu je svršio gimnaziju, a Umjetničku akademiju u Beču. Nastavio je nauke u Münchenu i u Karlsruhe. God. 1894. vrati se u Zagreb, gdje djeluje kao nastavnik crtanja na realnoj gimnaziji, a od 1908. na Umjetničkoj akademiji. Mnogo je putovao po balkanskim zemljama, Italiji i Njemačkoj, a bio je i u Americi. Obrađivao je ponajviše motive iz hrvatske poviesti. Značajna so mu djela »Nikola Zrinski«, »Smrt Petra Svačića«, »Krunisanje kralja Tomislava«, »Petar i Katarina Zrinski na rastanku u Čakovcu«, »Veronika Desinićka« i t. d. Izlagao je u Zagrebu, Beogradu, Ljubljani, Sofiji, Parizu, Kjöbenhavenu, Petrogradu i Pragu.

JEAN-IVANOVIĆ ROBERT rodio se 1889. u Sarajevu. U Zagrebu je svršio kiparski odjel Obrtne škole, a nakon toga zagrebačku Umjetničku akademiju. Neko mu je vrieme bio učitelj i Robert Frangeš-Mihanović. Učio je zatim u Münchenu i u Pragu (kod Myslbeka). Proučavao je umjetnost i po Italiji. Od 1920. stalno je u Zagrebu kao nastavnik Srednje tehničke škole. Sudjelovao je na gotovo svim izložbama u domovini (tako i na velikoj izložbi Pola vieka hrvatske umjetnosti) i na mnogobrojnim izložbama u inozemstvu (Pariz, Barcelona, Filadelfija, Berlin, Prag, London i t. d.).

JOB IGNJAT rodio se 1895. u Dubrovniku, a umro 1936. u Zagrebu. Umjetničku akademiju svršio je u Zagrebu, a slikarske nauke nastavio u Italiji. Radio je i u Beogradu, u Supetru na Braču i u Splitu. Sudjelovao je na mnogim izložbama u domovini (naročito na izložbama Grupe zagrebačkih umjetnika i na velikoj izložbi Pola vieka hrvatske umjetnosti) i u inozemstvu. Bio je izrazit kolorista, radio je širokom i mastnom paletom, živa i neobuzdana narav. Neumjerenost ga je i slomila. Nekoliko se njegovih radova nalazi u Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu.

JUNEK LEON rodio se 1899. u Zagrebu. Tu je svršio i Umjetničku akademiju, izlagao s mlađima, priredio svoju prvu kolektivnu izložbu god. 1923. i krenuo na nauke u Pariz, odakle se do danas više nije vratio, premda je s hrvatskim umjetnicima sudjelovao na mnogim izložbama u domovini i inozemstvu. Junek je prototip čistog i bezkompromisnog slikara, umjetnička narav, koja gradi sliku savjestno i predano. On se ne zadovoljava onim, što je već stvorio nego traži neutrte putove. Velikim tehničkim znanjem i jakom slikarskom individualnošću utjecao je Junek na mnoge hrvatske najmlađe umjetnike. U Parizu je radio i drugovao s Raoulom Dufyem, koji mu je dao i novih poticaja. Vrlo je uspjela druga kolektivna izložba, koju je »Hrvatsko društvo umjetnosti« priredilo Juneku 1935. Junek se istakao i na izložbi Pola vieka hrvatske umjetnosti.

KARAS VJEKOSLAV rodio se 1821. u Karlovcu, a 1858. našao smrt kraj rodnog grada u Korani. Pučku i srednju školu polazio je u Karlovcu. Kao samouk počeo je slikati već u najranijoj mladosti, pa su ga sugrađani pomagali; 1839. pošalje ga biskup Haulik na nauke u Mletke, Firenzu i Rim. U Italiji je mnogo i predano radio, ali i mnogo pretrpio od neimaštine i drugih razočaranja, pa se 1848. vratio u domovinu i primio mjesto učitelja crtanja. Biskup Strossmayer pozove ga u Đakovo, ali je već bilo prekasno: Karas se živčano razstrojen vrati u Zagreb, pa u Karlovac, gdje je doskora skončao svoj mukotrpni život. Bio je i vješt muzičar, romantičar, naivčina i dobričina, preslab za životnu borbu i težke prilike svoga vremena. Najznačajniji su mu radovi »Rimljanka s lutnjom«, »Napuljka s cviećem«, »Ličanka«, »Našašće Mojsijevo« (u karlovačkoj viećnici), portreti obitelji Krešić, g. Dusquenois i izvrstni »Dječarac«.

KAŠTELANČIĆ ANTE rodio se 1911. u Podstrani (Poljica). Obrtnu je školu polazio u Splitu, a dekorativno slikarstvo učio u Münchenu. Završivši Umjetničku akademiju u Zagrebu krene na daljnje nauke u Pariz. Sudjelovao je na mnogim izložbama u domovini (naročito na velikoj izložbi Pola vieka hrvatske umjetnosti), a izlagao je s hrvatskim umjetnicima i u inozemstvu. Snažan je talenat i mnogo obećava, jer iz njegovih umjetničkih diela uviek izbija jak temperament i individualitet.

KERDIĆ IVO rodio se 1881. u Davoru (Slavonija). Svršio je Obrtnu školu u Zagrebu, pošao na Školu za umjetni obrt u Beču, i tu je na Umjetničkoj akademiji svršio naročiti tečaj za graviranje i medaljerstvo kod prof. Marschala. Kasnije je boravio u Parizu i radio u privatnoj medaljerskoj školi prof. Rattija. Kao nastavnik Umjetničke akademije u Zagrebu uredio je ljevaonicu i radionicu za ciseliranje. Izvrstan je u maloj plastici, plaketama i medaljama, od kojih se mnoge nalaze u najuglednijim zbirkama Europe i Amerike. Izlagao je često u domovini, pa u Bruxellesu, Parizu, Londonu, New-Yorku, Filadelfiji, Berlinu, Beču, Lavovu i Pragu. Mnogo se bavio i crkvenom umjetnošću i umjetnim obrtom (Sv. Blaž u Zagrebu). Nedavno je uredio prvu kovnicu novca u Hrvatskoj.

KIRIN VLADIMIR rodio se 1894. u Zagrebu. Tu je svršio i srednju školu, a Umjetničku akademiju u Beču kod prof. Schmutzera. God. 1919. pođe u London, gdje se usavrši u svim granama grafike, a bio je namješten i u »The Studio« i »The Architectural Rewiew«. Surađivao je u svim najznačajnijim engleskim grafičkim časopisima. Svoje utiske iz Londona, Pariza i Italije izdao je u prvoj mapi litografija god. 1921. Boravio je i u Holandiji. Vrativši se u domovinu pokazao je svoje veliko grafičko znanje u mapama Splita, Šibenika, Hvara i Trogira, koje je izdao god. 1923., te u mapi »Stari Zagreb« (1925.), koja mu je pribavila najveću popularnost. Slikama je ukrasio mnoge knjige, među ostalim englesko i hrvatsko izdanje »Priča iz davnine« Ivane Brlić-Mažuranić i Andersenove priče. Opremio je mnoga izdanja, osobito neka Matice Hrvatske, te uredio uspjele izložbe hrvatske knjige. Izlagao je u Zagrebu, Beču, Berlinu, Parizu i Londonu. Uredio je i grafičke izložbe u Parizu i Rimu, a u posljednje vrieme hrvatski paviljon na izložbi Biennale u Mletcima i izložbe hrvatske likovne umjetnosti u Berlinu i Beču (god. 1942./43.). Umjetnički je uređivao »Savremenik« i »Grafičku reviju«, a od god. 1928. bio je kroz dugi niz godina i umjetnički urednik »Hrvatske revije« i »Kola Matice Hrvatske«. Bio je dugogodišnji ravnatelj »Zaklade tiskare Narodnih novina«, a od nedavna je profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu.

KLJAKOVIĆ JOZA rodio se 1889. u Solinu. Prvi put je izlagao sa skupinom »Medulić« u Zagrebu god. 1910., a zatim na međunarodnoj izložbi u Rimu god. 1911. Odonda izlaže na svim većim

skupnim izložbama u domovini i inozemstvu. Naročita priznanja stekao je na izložbama u Londonu, Parizu (gdje je i odlikovan), Ženevi, Zürichu, Filadelfiji (odlikovan), Barceloni, Berlinu i Beču. Jedan je od glavnih pokretača svih pozitivnih nastojanja na polju hrvatske likovne umjetnosti, izvrstan stručnjak za crkvenu umjetnost. Mnogo je zasluga stekao osnivanjem skupine Zagrebačkih umjetnika i radom oko izložbe »Pola vieka hrvatske umjetnosti«. Izradio je kao najbolji naš slikar kompozicija i fresko-slikar velike radove u crkvi Sv. Marka u Zagrebu, u crkvi Sv. Martina u Vranjicu, u crkvi Sv. Eustahija u Dobroti (Boka Kotorska) i u Zvonimirovoj spomen-crkvi u Biskupiji kod Knina. Ukrasio je freskama i Slavensku banku, Trgovačko-obrtničku komoru i druge veće zgrade u Zagrebu. Bio je jedan od najradinijih odbornika »Hrvatskog družtva umjetnosti«, kustos Moderne galerije ovoga društva i predsjednik Hrvatskog autorskog društva. Sada djeluje kao profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Nekoliko mu se uljenih slika nalazi u zbirci Hrvatske državne galerije u Zagrebu.

KOPAČ SLAVKO rodio se 1913. u Vinkovcima. Tu je 1932. završio gimnaziju, a 1936. Umjetničku akademiju u Zagrebu (specialna škola prof. Becića). Prvi je put izložio u Zagrebu 1938. s Mladenom Vežom, a dobar svoj glas utvrdio je na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti« i na svim skupnim izložbama hrvatskih umjetnika u domovini i inozemstvu, naročito u Berlinu i Beču, kao i na izložbi Biennale u Mletcima (1942.). Kopač je jedan od najnadarenijih mlađih hrvatskih umjetnika. Usavršio se na naukama u Parizu, gdje je proboravio godinu dana radeći s Junekom.

KOVAČEVIĆ EDO rodio se 1906. u Gospiću. Škole i Umjetničku akademiju svršio je u Zagrebu. Bio je nastavnik Obrtne škole i nastavnik crtanja na gimnaziji u Zagrebu. Usavršio se u Parizu, a kasnije je putovao po Italiji, Engleskoj, Americi i po slavenskim zemljama. Izlagao je u svim većim mjestima u domovini, na izložbama u Berlinu, Beču, Sofiji i u Pragu. Nekoliko mu se djela nalazi u Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu. Iztakao se i u dekorativnom slikarstvu i primienjenoj umjetnosti.

KOVAČEVIĆ FERDO rodio se 1870. u Zagrebu, gdje je svršio Obrtnu školu. Slikarstvo je učio na Školi za umjetni obrt u Beču. Vrativši se u domovinu imenovan je nastavnikom Obrtne škole u Zagrebu, a kasnije nastavnikom Umjetničke akademije, na kojoj je djelovao sve do svoje smrti god. 1927. Gotovo izključivi slikar krajolika bio je uzko povezan s okolinom Zagreba. Izradio je čitav niz motiva sa Save kraj Zagreba u najznačajnijim rasvjetama u sva četiri godišnja doba. Naročito je volio sutonske ugođaje. Bio je ozbiljan majstor velike osjetljivosti i profinjenosti.

KRALJEVIĆ MIROSLAV rodio se 1885. u Gospiću, a umro u Zagrebu 1913. Otac mu je bio veliki župan ličko-krbavske županije, porieklom Slavonac, a majka iz obitelji ličkih Vukelića. Gimnaziju je polazio u Požegi, Zagrebu i Gospiću, a zatim se upisao na pravni fakultet u Beču, ali je nakon četiri semestra napustio učenje prava, da se sasvim posveti slikarstvu. God. 1906. ode u München, najprije u privatnu slikarsku školu prof. Haimanna, a zatim u Umjetničku akademiju, gdje je s Račićem i Becićem bio đak prof. Habermanna. God. 1911. krene u Pariz, gdje stvori najznačajnija djela. Radio je na slikarskoj školi »La grande chaumière«, a zatim slobodno u svom ateljeru. Muzeji i Toulouse-Lautrec izvršili su na nj blagotvoran utjecaj. Bio je inteligentan, načitan, rafiniran i pun duha i ukusa. Uz sjajna slikarska djela (»Autoportret s psom«, »Autoportret s lulom«, »Olimpija«, »Mala s bebom« i t. d.), stvorio je u kratko vrieme oko 250 akvarela, pastela i crteža, izrađenih virtuozno s izvjestnom primjesom dekorativnosti i senzualnosti. God. 1912. vrati se narušena zdravlja u Zagreb i potraži spas od tuberkuloze u lječilištu na Brestovcu, ali umre već iduće godine. Njegovom je smrću hrvatska umjetnost mnogo izgubila. Mnogo se njegovih radova nalazi u Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu, jedan dio u Strossmayerovoj galeriji, a neke ima obitelj Ulrich i druge zagrebačke i požeške obitelji. Profesor Dr. Artur Schneider objelodanio je god. 1918. monografiju o Kraljeviću u izdanju »Društva hrvatskih književnika«.

KRIZMAN TOMISLAV rodio se 1882. u Vodostaju kod Karlovca. Svršio je trgovačku školu u Zagrebu, a zatim Školu za umjetni obrt i Umjetničku akademiju u Beču. Vrativši se iz Münchena i Pariza u Zagreb živo je radio oko osnutka umjetničke grupe »Proljetni salon«, koja je redovito priređivala uspjele izložbe. Kao vrstan grafičar imenovan je profesorom Umjetničke akademije u Zagrebu, gdje i danas djeluje kao nastavnik. Izlagao je u Zagrebu, Beogradu, Beču, Münchenu, Parizu, Berlinu, Rimu, Londonu, Ženevi, Zürichu, St. Louisu, Filadelfiji, Barceloni, Dresdenu, Krakovu, Turinu i Montevideu. Organizirao je sudjelovanje hrvatskih umjetnika na velikim međunarodnim izložbama u Parizu (1925.) i Barceloni (1929./30.). Djelovao je i kao scenograf Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu. Ukrasio je slikama mnoge knjige, bavio se umjetnim obrtom i dao poticaj za osnivanje društva »Djelo«, kome je bila zadaća da proizvode modernog umjetnog obrta u domovini podigne na dostojnu

umjetničku visinu. Njegovi se radovi nalaze u Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu, u Grafičkoj zbirci, zatim u Novoj pinakoteci u Münchenu, Albertini, Lichtensteinovoj galeriji i Akademiji likovnih umjetnosti u Beču, te u Montevideu, Saarbrückenu, Parizu, Rimu i u drugim umjetničkim središtima. Izdao je mapu Beča (1909.), Bosne i Hercegovine (1910.), veliku i malu mapu Macedonije (1917./18.) i dvije mape »Jugoslavija u slici« (1936./37.). Bio je kustos Moderne galerije i uredio je mnoge izložbe u domovini i u inozemstvu.

KRSTULOVIĆ ANDRO rodio se 1912. u Splitu od težačkih roditelja. Svršio je Obrtnu školu u Splitu i Umjetničku akademiju u Zagrebu radeći u ateljeru Ivana Meštrovića. Darovit je mlad kipar, a istakao se na velikoj izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«. S velikom vještinom i solidnim znanjem obrađuje broncu, kamen i mramor.

KRŠINIĆ FRANO rodio se 1897. u Lumbardi na Korčuli. Svršio je Kiparsku školu i Umjetničku akademiju u Pragu, gdje je bio đak prof. Šturse. Priredio je tri kolektivne izložbe u Zagrebu i dvie u Beogradu. Izlagao je na svim većim skupnim izložbama u domovini i na izložbama u Parizu, Filadelfiji, Barceloni, Londonu, Berlinu i Beču. On je profesor Umjetničke akademije u Zagrebu, gdje je od Meštrovića preuzeo majstorsku školu kiparstva. On je pjesnik oblikâ i liričar u oblikovanju umjetničkih djela, a podsjeća na Maillola. Okušao se i u većim spomenicima. Naročito dobro obrađuje mramor i broncu (»Buđenje«, »Diana«, »Na kupanju«, »Češljanje«), a ti se radovi nalaze u Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu. Kršinić je izvrstan majstor, plodan, ozbiljan i vriedan nastavnik. Spomenici Don Frani Buliću i Eugenu Kumičiću, izrađeni nakon prošlog rata, podignuti su u Zagrebu.

KRŠNJAVI ISO rodio se 1845. u Našicama, a umro 1927. u Zagrebu. Škole je polazio u Požegi, Zagrebu i Vinkovcima, sveučilište je započeo u Zagrebu, a dovršio u Beču, gdje je promaknut na čast doktora filozofije. Slikarstvo je počeo učiti u Osieku kod Huge Hötzendorfa, a nastavio je nauke na Umjetničkim akademijama u Beču i Münchenu. Kasnije je proučavao umjetnost po svim muzejima i galerijama Italije. Kao profesor poviesti umjetnosti na sveučilištu u Zagrebu prvi je u nas pisao stručne umjetničke kritike. Uredio je Strossmayerovu galeriju slika u Zagrebu i bio jedan od glavnih osnivača »Hrvatskog društva umjetnosti«. Osnovao je Obrtnu školu u Zagrebu i s njome u vezi Obrtni muzej. Kao odjelni predstojnik za bogoštovlje i nastavu izvršio je velik utjecaj na razvoj hrvatske umjetnosti podižući ateljere za umjetnike i šaljući nadarene mlađe umjetnike na nauke u inozemstvo. Slikajući u mladim godinama povodio se za Leiblom, a pod starost se ponovno dao na slikanje vjerskih motiva pod utjecajem renesanse. Izlagao je u Zagrebu, Beču i Rimu. Čitav je svoj nemirni život posvetio unapređivanju hrvatske kulture.

KUMAN ANTE rodio se 1902. u Vinkovcima. Najprije je učio graditeljstvo u Beču, a zatim je završio Umjetničku akademiju u Münchenu. Bio je na usavršavanju u Italiji i u Parizu. Samostalno je izlagao u Zagrebu 1929. i 1933., a s ostalim hrvatskim umjetnicima u Beogradu, Münchenu, Rieci, Pragu, Plznju, Košicama, Varšavi, Barceloni, Saarbrückenu, Metzu, Kjöbenhavenu, Berlinu i Beču. Osim uljenih slika izradio je i mnoge uspjele grafike. Sada je profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu.

LIKAN-HAUEISE GUSTAV rodio se 1910. u Srbu u Lici. Svršio je realnu gimnaziju i Visoku ekonomsko-komercialnu školu u Zagrebu. Slikarstvo je učio kod prof. Roberta Auera u Zagrebu, a zatim na Umjetničkoj akademiji u Münchenu kod prof. Gröbera. Nastavio je slikarske nauke u Rimu, Firenzi, Mletcima i Holandiji. Duže je vremena radio u Pragu i u Den Haagu. Proputovao je čitavu Njemačku, Belgiju, Holandiju, Italiju, Francusku i Srednju Europu. Izlagao je u Zagrebu, Parizu, Haagu, Amsterdamu, Kjöbenhavenu, Berlinu, Beču i Beogradu.

LOZICA IVO rodio se 1910. u Lumbardi na Korčuli. Svršivši Umjetničku akademiju u Zagrebu kao đak prof. Meštrovića i prof. Kršinića proboravio je godinu dana u Parizu na usavršavanju. Izlagao je na nekoliko izložaba u Zagrebu s grupom Zagrebačkih umjetnika te na velikoj izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«. Pokazao je veliku nadarenost i vrstno svladavanje materiala. Istakao se mramornim kipovima na izložbama u Berlinu i Beču.

MAŠIĆ NIKOLA rodio se 1852. u Otočcu, a umro 1902. u Zagrebu. U najranijoj mladosti, izgubivši roditelje, živio je kod skrbnika u Trstu i polazio škole. Izpit zrelosti položio je u Kroměřížu u Češkoj, a onda se upisao u trgovačku školu u Beču, koju je doskora napustio te 1872. prešao na bečku Umjetničku akademiju, a nešto kasnije na Umjetničku akademiju u München, koju je i svršio. Učitelji so mu bili Seitz, Wagner i Lindenschmidt. Kao pitomac krajiške zaklade izložio je svoje prve genre-slike u Zagrebu već god. 1876. Vrativši se iz Münchena proboravi dvie godine u Parizu na

»Académie Julien« kod nastavnika Bouguerreau-a. God. 1880. proputovao je Italiju zadržavši se naročito u Mletcima, Rimu, Napulju i na otoku Capri. Odanle se vrati u München, a 1882. krene u Zagreb, gdje primi mjesto nastavnika crtanja na Obrtnoj školi. Dvie godine kasnije postane ravnateljem Strossmayerove galerije slika. Izlagao je u Zagrebu, Beču, Münchenu, Bugarskoj i Americi. Bio je majstor genre-slikarstva u duhu XIX. st., izvanredan tehničar, pun znanja i solidnosti. Najpoznatija su mu djela: »Guščarica na Savi«, »Idila« i »Ličanin«. Radovi su mu većinom sačuvani u Strossmayerovoj galeriji u Zagrebu.

MEDOVIĆ CELESTIN rodio se 1859. u Kuni na Pelješcu, a umro 1921. u Sarajevu. Kao diete siromašnih roditelja primljen je nakon završene pučke škole u samostan Male braće u Dubrovniku. Zaređen je god. 1880., a već godinu dana kasnije šalje ga general franjevačkog reda u Rim, u samostan irskih franjevaca sv. Izidora. Slikarstvo uči kod Lodovica Seitza. Tu nastaje i prva Medovićeva znatnija slika: »Super flumina Babylonis«. God. 1884. pođe u Firenzu, gdje su mu učitelji slikarstva Antonio Ciseri i Francesco Grandi. Vrativši se u Dubrovnik živi tegobno, dok mu Medo Pucić ne izposluje stipendij za nastavak nauka u Münchenu, gdje uči kod Gabriela Hackla i Ludwiga Löfftza. God. 1895. pozove ga Kršnjavi u Zagreb. Tu radi do god. 1901., a zatim se vraća u svoje rodno mjesto Kunu na Pelješcu. Obrađivao je poviestne i religiozne motive (»Sv. Franjo Asiški«, »Bakanal«, »Dolazak Hrvata«), a vrlo su mu tipični krajolici s Pelješca, puni sunca i vrieska. Slike mu se nalaze u Strossmayerovoj galeriji, Hrvatskoj državnoj galeriji (vrlo dobra »Glava starca« iz münchenskog vremena) i u Ministarstvu narodne prosvjete. Ima ih i u splitskoj umjetničkoj galeriji, a i u inozemstvu i kod posebnika u domovini.

MEŠTROVIĆ IVAN rodio se 1883. u slavonskom Vrpolju, gdje su mu tada slučajno bili na radu roditelji, seljaci iz Otavica u Dalmatinskoj Zagori. U Otavicama je Meštrović proveo djetinjstvo, pa je već kao pastir u Svilaj-planini urezivao ukrase na preslice, tikvice i štapove, a zatim oblikovao i predmete iz gline. Otac ga je naučio pisati i čitati služeći se starom nekom Biblijom, Kačićem i narodnim pjesmama. Kad zapaziše njegovu nadarenost, poslaše ga u Split, gdje je izučio zanat kod klesara Bilinića. Nato ga uz velike žrtve poslaše na Umjetničku akademiju u Beč, pošto je već prije radio kod prof. Königa. Svršivši akademiju postade član »Secesije« i drugih bečkih umjetničkih družtava i poče izlagati s velikim uspjehom na skupnim izložbama. Tad krene na dvie godine u Pariz, gdje se sprijatelji s Rodinom. Nakon putovanja po Francuskoj, Engleskoj i Italiji, priredi 1910. u Beču svoju prvu veliku kolektivnu izložbu, a 1911. pročuje se po čitavom svietu, jer je sve tadašnje umjetnike i kritičare zadivio snažnim djelima na međunarodnoj izložbi u Rimu. Meštrovićev talenat steče ubrzo priznanje širom svieta, pa o njem postoji u Europi i Americi golema književnost, koja ga jednodušno smatra najvećim živim kiparom današnjice. U Zagrebu je Meštrović prvi put izložio god. 1911., a odonda nema veće skupne izložbe hrvatskih umjetnika, gdje njegova djela ne bi bila u središtu pažnje. Za prvog svjetskog rata živio je u Rimu, Londonu, Ženevi, Cannesu i Parizu. U Engleskoj je od 1915. do 1918. priredio osam izložaba. Vrativši se u domovinu primi čast i dužnost rektora Umjetničke akademije u Zagrebu, koja se od časa njegova dolazka razvila u najbolju umjetničku školu na Jugozapadu Europe. Hrvati mnogo duguju Meštroviću, jer nas po njem poznaju, ciene i podupiru. Prije rata izlagao je Meštrović u Beču svake godine od 1902. do 1910. na skupnim izložbama, a 1911. na svojoj kolektivnoj, u Pragu 1903. i 1908., u Dresdenu 1907., u Münchenu 1907., 1909. i 1913., u Mletcima 1907. i 1914., u Parizu 1908. i 1909., u Rimu 1911., u Londonu 1913., u Beogradu 1904. i 1912., u Zagrebu 1905. i 1911., u Sofiji 1906., u Splitu 1908., i u Ljubljani 1909. Iza rata izlagao je u Parizu 1919. i 1936., u Sjedinjenim Državama Amerike 1926. i 1927., u Španjolskoj 1929., u Engleskoj 1930. i 1932., u Holandiji 1932., a priredio je svoje velike samostalne izložbe u Zagrebu 1932., u Parizu 1933., u Pragu 1933., u Münchenu, Berlinu i Beču 1935., te u Grazu 1936. Sudjelovao je na izložbi Biennale u Mletcima 1942., te na izložbama u Berlinu i Beču 1943. Motivi su mu izprva iz narodne poviesti, zatim vjerski i muzički. Uz radove kao što su »Moja majka«, »Moj otac«, uz skulpture, brojne aktove i portrete, Bogorodice i produhovljena Razpeća, izradio je i velike spomenike Marku Maruliću, Andriji Meduliću, Grguru Ninskom, Josipu Jurju Strossmayeru, Indijancima za veliki perivoj u Chicagu, spomenik zahvalnosti Francuskoj za Beograd, Njegošu za Cetinje, kraljevima Karolu i Ferdinandu za Bukurešt, te zadužbinske kapele u Cavtatu i Otavicama, Zvonimirovu spomen-crkvicu u Biskupiji kod Knina i Dom likovnih umjetnosti u Zagrebu. Po njegovoj je zamisli izveden i spomenik Neznanom junaku na Avali, a u monumentalnom kipu »Hrvatska poviest« ovjekovječio je tisućgodišnju borbu Hrvata za samostalnost i slobodu. Napisao je studiju o Michelangelu i uspomene na Rodina, a isticao se i u hrvatskom javnom životu. Sada radi u Rimu za Zavod Sv. Jeronima i za Lateransku crkvu.

MEZDJIĆ ANTUN rodio se 1907. u Zagrebu, gdje je svršio Umjetničku akademiju, a zatim je u Parizu s Junekom proučavao muzeje i galerije. Izložio je najprije s umjetničkom skupinom »Zemlja«,

a zatim na izložbama skupine Hrvatskih umjetnika i Zagrebačkih umjetnika. Izdao je mapu linoreza »Smeće«. Kritika ga je vrlo povoljno ocienila na velikoj izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«. Izložio je nadalje i na izložbi Biennale u Mletcima 1942. te na izložbama u Berlinu i Beču 1943. God. 1942. dobije nagradu Državnog zavoda za narodno prosvjećivanje.

MIHANOVIĆ-SIVESI KAROLINA rodila se 1848. u Jablancu, a umrla u Parizu 1895. Bila je kćerka podpukovnika Franje Mihanovića i Josefine barunice Mašek-Maasburg, a odgojila ju je tetka u Bečkereku. God. 1858. pođe na Umjetničku akademiju u Mletke prof. Locatelliju. Odtada je živjela u Bjelovaru. Prvu je izložbu u Zagrebu priredila 1896. Radovi vjerskog sadržaja nalaze joj se u crkvama u Ogulinu, Drežniku i Senju, a genre-slike su u rukama privatnika.

MIRKOVIĆ IVAN rodio se 1893. u Pagu. Slikarstvo i kiparstvo učio je na Obrtnoj školi u Splitu i na Umjetničkoj akademiji u Pragu (kod Bukovca i Španiela). Najbolja mu je plastika, ali radi i uljene slike, grafiku i karikature, kojima je stekao popularnost. Prvi je put izložio u Pragu 1923., zatim tri puta u Splitu. Osobito se istakao na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti« u Zagrebu 1938./39.

MIŠE JEROLIM rodio se 1890. u Splitu, gdje je svršio realnu gimnaziju. Umjetničku akademiju polazio je u Rimu i Firenzi. God. 1917. imenovan je nastavnikom crtanja na realnoj gimnaziji u Krapini, a zatim je premješten u Zagreb, gdje je s Babićem osnovao »Grupu trojice« i izlagao svoje radove kroz niz godina u svim većim mjestima domovine. U Splitu je izložio prvi put god. 1914., a 1916. priredio prvu kolektivnu izložbu u Zagrebu; sudjelovao je i na izložbama »Proljetnog salona«. God. 1937. i 1940. ponovno priredi kolektivne izložbe u Zagrebu. Dobar je ilustrator i pedagog, a neko je vrieme bio i umjetnički kritičar. Sudjelovao je i na skupnim izložbama hrvatskih umjetnika u inozemstvu, naročito na izložbama u Berlinu i Beču 1943. Izraziti je kolorista, koji ponajradije prikazuje hrvatsku sunčanu Dalmaciju.

MOTIKA ANTUN rodio se 1902. u Puli (Istra). Srednju je školu završio na Sušaku, a Umjetničku akademiju u Zagrebu. Slikarske nauke nastavlja u Parizu i razvija se u profinjenog prikazivača nježne proljetne i tugaljive jesenske prirode. On radi tankim naslagama boje s bielom dominantom. Sada je nastavnik Obrtne škole u Zagrebu. Posvetio se umjetničkoj keramici. Izlagao je u Zagrebu, Ljubljani, Salzburgu, Splitu, na izložbi Biennale u Mletcima 1942., u Berlinu i Beču 1943. Moderna galerija u Zagrebu priredila je kolektivnu izložbu njegovih radova. Slike mu se nalaze u Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu, u muzeju Jeu de paume u Parizu i u zbirkama u Ljubljani i Osieku.

MUJADŽIĆ OMER rodio se 1903. u Bosanskoj Gradiški. Umjetničku je akademiju svršio u Zagrebu god. 1924. i pošao dalje na nauke u Pariz, gdje je proboravio dvie godine. Izlagao je s »Proljetnim salonom« i sa skupinom Zagrebačkih umjetnika, na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti« te u Sarajevu, Beogradu i Osieku, a u inozemstvu u Barceloni, Londonu, Saarbrückenu, Filadelfiji, Zürichu, Varšavi, Berlinu i Beču. Kao najjači predstavnik muslimana među hrvatskim umjetnicima Mujadžić je stekao obće priznanje kompozicijama iz muslimanskog života, profinjenim portretima i nježnim, mekanim mrtvim prirodama. Vrlo je dobar grafičar i ilustrator, pa je opremio nekoliko knjiga. Radovi mu se nalaze u Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu i u privatnim rukama. Vrstan je nastavnik kao profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu.

PARAČ VJEKOSLAV rodio se 1904. u Solinu kraj Splita. Srednju je školu svršio u Splitu, Umjetničku akademiju u Zagrebu, a zatim pošao na usavršavanje u Pariz i Rim. Izlagao je u Zagrebu (samostalno i sa skupinom Zagrebačkih umjetnika, te na velikoj izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«), u Splitu, Parizu, Amsterdamu, Beogradu, Berlinu i Beču. Osobito se iztaknuo prekrasnim akvarelima te uljenim slikama, koje prikazuju život težaka u okolici Splita. Izradio je freske za crkvu na Klisu.

PENIĆ DUJAM rodio se 1890. u Splitu. Kiparstvo je učio u Mletcima kod Ferraronija, a zatim u Zagrebu kod Meštrovića. Usavršio se na naukama u Münchenu, Ateni, Londonu, Madridu, Parizu i New-Yorku. Kolektivne je izložbe priredo u Splitu, Zagrebu, Parizu i New-Yorku, a sudjelovao je i na međunarodnoj izložbi u Rimu. Boraveći duže vremena u Parizu postade članom »Société Nationale des Beaux-Arts«. Radovi mu se nalaze u Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu, u Gallery of the fine arts u New-Yorku, u muzeju Luxembourg u Parizu te u Galeriji umjetnina u Splitu.

PERIĆ PAVAO rodio se 1907. u Ercegovcima kod Sinja. U Splitu je svršio srednju tehničku školu, a u Zagrebu Umjetničku akademiju učeći kod Frangeša, Valdeca i Kršinića. Medaljerstvo i sitnu plastiku učio je kod prof. Kerdića, i to mu je do sada glavno i najuspješnije područje rada.

Naročito se iztaknuo terakotama s baroknom natruhom. Izlagao je na gotovo svim skupnim izložbama hrvatskih umjetnika u Zagrebu, te u Beču 1943.

PLANČIĆ JURAJ rodio se 1899. u Starom Gradu na Hvaru, a umro u Parizu 1930. Umjetničku akademiju svršio je u Zagrebu radeći najviše kod prof. Kljakovića, a god. 1926. pođe u Pariz, odakle se više nije vratio, jer ga je shrvala tuberkuloza. Izlagao je u Zagrebu, Londonu i Parizu i pokazao čudesnu nadarenost kao i duševni afinitet s umjetnicima francuskog XVIII. stoljeća. Najznačajniji mu se radovi (»Parisko predgrađe«, »Ribari u Bretagni«, »Mornari«, »Sardelice« i »Mrtva priroda sa slikom mornara«) nalaze većinom u Hrvatskoj državnoj galeriji i Strossmayerovoj galeriji u Zagrebu. Njegova posmrtna izložba u Zagrebu (1931/32.) pokazala je, koliko je hrvatska umjetnost izgubila smrću ovog neobičnog talenta. Radovi so mu bili izloženi na izložbi Biennale u Mletcima 1942. i na izložbama hrvatskih umjetnika u Berlinu i Beču 1943.

POSTRUŽNIK OTON rodio se 1900. u Pregradi u Hrvatskom Zagorju. Umjetničku je akademiju polazio u Zagrebu i u Pragu, a nauke nastavio u Parizu radeći s Lhoteom, Kisslingom i našim Junekom. Sudjelovao je na izložbama »Zemlje«, »Proljetnog salona« i grupe Zagrebačkih umjetnika te na velikoj izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«. U Zagrebu je priredio nekoliko svojih kolektivnih izložaba. Izlagao je i u Varaždinu, Beogradu, Ljubljani, Krakovu, Varšavi, Lavovu, Filadelfiji, Parizu, Barceloni, Londonu, Berlinu i Beču. God. 1934. izdao je mapu linoreza.

QUIQUEREZ FERDO rodio se 1845. u Budimpešti, a umro 1893. u Zagrebu. Porieklom je iz francuzke emigrantske porodice. U Zagrebu je svršio gimnaziju i počeo učiti pravne nauke, ali se doskora dao sasvim na slikarstvo. Prvi mu je učitelj slikarstva F. J. Mücke. Kao mladić naslikao je »Dolazak Hrvata«, i to mu je omogućilo, da kao stipendista nastavi nauke na Umjetničkoj akademiji u Münchenu, gdje su mu bili nastavnici Piloty i Raab. God. 1872. nastavi nauke kod Molmentija u Mletcima, a zatim u Firenzi i Rimu. God. 1875. boravi u Crnoj Gori, gdje slika portrete obitelji kneza Nikole i ilustracije za Njegošev »Gorski vienac«. Nakon toga vraća se u Zagreb i priređuje izložbu u svom skromnom ateljeru u Jurjevskoj ulici. God. 1878. imenovan je nastavnikom crtanja. Slikao je portrete, vjerske slike po crkvama (u Mariji Bistrici, Kapeli kraj Bjelovara, Poljani), prizore iz hrvatske poviesti i po koji vrlo dobar krajobraz (»Iz Zadra«) ili studiju (»Starica iz Mlake«, »Žena iz Sv. Klare«, »Konji na Vratniku«).

RAČIĆ JOSIP rodio se 1885. u Horvatima kraj Zagreba, a umro 1908. u Parizu. Otac mu je bio trošarinski namještenik (»dacar«) na gradskoj mitnici kod Save. Već kao diete pokazao je osobit smisao za crtanje (kolorirani crteži oca i strica), pa ga njegovi kao naučnika smjestiše u kromolitografski zavod Rožanskovskoga. Tu ostane tri godine, uštedi nešto novaca i pođe preko Beča u München u privatnu Ažbeovu slikarsku školu. U tuđini živi vrlo oskudno, te mora raditi i litografski posao. Iz Münchena krene na kratko vrieme u Berlin, vraća se u Zagreb, opet nešto uštedi i odlazi u München, ali na Umjetničku akademiju, gdje marljivo radi kod Herterícha, a onda s Becićem i Kraljevićem kod Habermanna. Tu je proboravio tri godine, tek se o praznicima svraća u Zagreb. Već u Münchenu stvara radove, koji mu osiguravaju najvidnije mjesto u hrvatskom slikarstvu, ali tek u Parizu postaje prvak čitave moderne hrvatske slikarske škole. Uzori su mu Frans Hals, Velazquez, Goya i Manet. Sad nastaju najbolja njegova djela: »Mati i diete«, »Pons des arts u Parizu«, »Autoportret«, »Portret sestre Pepice«, »Dječak«. Znade se, da je Račić u Parizu živio vrlo teško i da je doživio gorkih razočaranja, jer iz domovine nije primao pomoći, ali još uviek nije do kraja razjašnjeno, zašto si je taj talentirani mladić jednoga dana u skromnoj pariskoj hotelskoj sobi oduzeo život. Utjecaj, koji je izvršio na hrvatsko slikarstvo, vrlo je velik. On je širom otvorio vrata Manetu i impresionizmu. Kraljevićevi i Račićevi najbolji radovi pobudili su veliku pažnju i udivljenje u hrvatskom paviljonu na međunarodnoj izložbi u Biennale u Mletcima 1942.

RADAUŠ VANJA rodio se 1906. u Vinkovcima. Tu je svršio i srednju školu, a Umjetničku akademiju u Zagrebu, proveo je i godinu dana na naukama u Parizu. Izlagao je na mnogim skupnim izložbama u domovini, te na izložbama hrvatske umjetnosti u Berlinu i Beču. Radovi mu se nalaze u galerijama Zagreba, Osieka i Varaždina. S Jozom Turkaljem izradio je spomenik Palim borcima na Mirogoju u Zagrebu. Sada je nastavnik Obrtne škole u Zagrebu.

RAŠKAJ SLAVA rodila se 1877. u Ozlju, a umrla 1906. u Stenjevcu. Od rođenja gluhoniema, smještena je u sedmoj godini u zavod za gluhoniemu djecu u Beču. U šestnaestoj se godini vrati u Zagreb, i sad upozoriše Vlahu Bukovca na njen talenat. Od god. 1903. pohađa slikarski odjel Obrtne škole kod Bele Csikosa-Sessije. Među njenim radovima naročito se ističu akvareli, u koje je znala

uliti mnogo ljubavi prema tipično hrvatskom krajobrazu. Izlagala je s hrvatskim umjetnicima u Zagrebu, Budimpešti i Petrogradu. Umrla je pomračena uma u Stenjevcu.

RENDIĆ IVAN rodio se 1849. u Supetru na Braču, a umro 1932. u Splitu. Već je zarana pokazao smisao za kiparstvo pa je nastojanjem Dra. Gaje Bulata pošao kao 17-godišnji mladić na nauke u Mletke. Kasnije se usavršio kod prof. Dupréa u Firenzi. Od god. 1873. do 1900. živio je u Trstu i Dalmaciji, a onda se preselio u Zagreb, gdje je izradio nekoliko naših starijih spomenika (Andriji Kačiću-Miošiću i Petru Preradoviću u Zagrebu), Gundulićev spomenik za Dubrovnik i spomenik Ocu Domovine Dru. Anti Starčeviću na groblju u Šestinama kraj Zagreba. Posljednje je godine svoga života proboravio u velikom siromaštvu u Supetru na Braču te gotovo sliep umro u splitskoj bolnici.

REŽEK IVO rodio se 1898. u Varaždinu. Slikarstvo je počeo učiti na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu, ali ga u naukama prekine prvi svjetski rat, i on krene na bojište. Iza svršetka rata dovršava nauke na Umjetničkoj akademiji u Pragu, a onda se nekoliko godina usavršava u Parizu. Tu je priredio i svoju kolektivnu izložbu. U skupini je izlagao na priredbama »Salon d'Automne«, »Salon des Tuileries« i »Salon des Indépendants«. Kolektivne je izložbe priredio u Zagrebu, Varaždinu i Pragu. Na skupnim je izložbama sudjelovao u Pragu (Umělecká beseda), Londonu, Saarbrückenu, Kölnu, Barceloni, Zürichu, na izložbi Biennale u Mletcima 1942. i na izložbama hrvatske umjetnosti u Berlinu i Beču 1943. U Zagrebu je skupno izlagao u »Proljetnom salonu«, na izložbama grupe Hrvatskih umjetnika, grupe Zagrebačkih umjetnika i na velikoj izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«. Najbolje su mu mrtve prirode različitih predmeta iz seljačke svakidašnjice u Hrvatskom Zagorju (dvie se nalaze u Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu), grafike, ilustracije i karikature, koje je godinama objavljivao pod pseudonimom »Yves«.

ROSANDIĆ TOMA rodio se 1878. u Splitu. Počeo je kao klesar, ali se marljivim studijem razvio u kipara jakih dekorativnih i monumentalnih značajki. Kasnije je pošao na usavršavanje u Italiju i priredio izložbu svojih radova u Milanu. Radio je i u Beču kot Ivana Mestrovića, koji je neko vrieme na nj snažno utjecao. Najpoznatija su mu djela »Glava mladića«, »Majčina radost«, »Mati« i »Borac«. Izlagao je često u domovini i u inozemstvu, a postigao je liep uspjeh na međunarodnoj izložbi Biennale u Mletcima. Od g. 1937. je rektor Akademije likovnih umjetnosti u Beogradu.

STUDIN MARIN rodio se 1895. u Kaštel-Novom. Obrtnu je školu završio u Splitu, a kiparstvo je učio na Umjetničkim akademijama u Zagrebu i Beču te na akademiji »La grande chaumière« u Parizu, gdje mu je učiteljem bio Bourdelle. Putovao je po Italiji, Njemačkoj, Francuskoj, Engleskoj i slavenskim zemljama. Izlagao je u Zagrebu, Splitu, Osieku, Beogradu i Ljubljani. Ponajglavnija su mu djela: »Gospa od Kaštela«, »Kula boli«, »Kula radosti« i »Umiranje prorokovo«.

ŠEFEROV VILKO rodio se 1895. u Mostaru. Slikarstvo je učio u Budimpešti i Beču. Izlagao je na kolektivnim izložbama u Zagrebu, Sarajevu, Beogradu, Budimpešti, Beču, Mletcima i Pragu. U skupini je izlagao s Hrvatskim umjetnicima i sa Zagrebačkim umjetnicima te na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti« u Zagrebu, zatim u Sarajevu, Varaždinu, Berlinu i Beču. On je izrazit kolorist, koji modelira bojom. Iztaknuo se krajolicima s hrvatskog Jadrana, a u posljednje vrieme i neobično uspjelim portretima.

ŠENOA BRANKO rodio se 1879. u Zagrebu kao sin književnika Augusta Šenoe. Umro je u svom rodnom gradu 1939. Svršio je pravni i filozofski fakultet u Zagrebu; 1911. promaknut je na čast doktora filozofije. Od god. 1899. do 1906. učio je slikarstvo kod Otona Ivekovića, a grafiku kod Mencija Klementa Crnčića. Izdao je grafičke mape »Stari Zagreb«, »Osiek«, »Stara katedrala u Zagrebu« (4 lista) i »Barokni spomenici u Zagrebu« (4 lista). God. 1909. i 1910. bio je scenograf Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu. Na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu bio je administrativni upravitelj i predavao poviest umjetnosti. Od god. 1924.—26. bio je načelnik umjetničkog odjela Ministarstva prosvjete u Beogradu, a od 1935.—38. intendant Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu. Izlagao je u Zagrebu na kolektivnim izložbama i na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«, Osieku, Beogradu, Parizu, Pragu, Londonu, Zürichu, Varšavi, Berlinu i Beču.

ŠEREMET IVO rodio se 1900. u Livnu. Svršio je Grafičku školu u Beču, a god. 1927. Umjetničku akademiju u Krakovu i pošao na usavršavanje u Pariz. Izlagao je u Sarajevu, Beogradu i Novom Sadu, na velikoj izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti« te u Berlinu i Beču. Izrazit je kolorista, slika snažnim i širokim potezom.

ŠESTIĆ LJUDEVIT BRANISLAV rodio se 1900. u Đakovu. Svršio je Umjetničku akademiju u Zagrebu, a nastavio slikarske nauke u Parizu. Izlagao je u Zagrebu samostalno, u skupini Zagrebačkih umjetnika i na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«, na izložbama hrvatskih umjetnika u Berlinu i Beču te na ostalim skupnim izložbama u inozemstvu. Bio je nastavnik crtanja u Karlovcu i Mostaru. Najbolji mu se radovi nalaze u Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu.

ŠIMUNOVIĆ FRANO rodio se 1908. u Dicmu (Dalmacija). Svršio je Umjetničku akademiju u Zagrebu, a onda je pošao na nauke u Madrid. Iz Španjolske je donio niz izvrstnih crteža, koji sjećaju na Goyu. U Zagrebu je priredio kolektivnu izložbu god. 1935. a god. 1937. izložio samostalno u Beogradu. Sudjelovao je na izložbama skupine Zagrebačkih umjetnika (1936. i 1937.) te na velikoj izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti« (1938/39.). Izlagao je u skupini u Beogradu, Splitu, Berlinu i Beču.

ŠOHAJ SLAVKO rodio se 1908. u Zagrebu, gdje je svršio srednju školu i Umjetničku akademiju, a onda pošao na daljnje nauke u Pariz. Vrativši se u Zagreb izlagao je kao gost skupine Trojice i skupine Hrvatskih umjetnika, a sudjelovao je i na velikoj izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«. God. 1942. postigao je vrlo liep uspjeh u hrvatskom poviljonu na međunarodnoj izložbi Biennale u Mletcima, a god. 1943. na izložbama u Berlinu i Beču. Radovi su mu prožeti vanrednom senzibilnošću; osebujan je u groznici svoje slikarske vizije.

ŠULENTIĆ ZLATKO rodio se 1893. u Glini. Srednju je školu svršio u Zagrebu i Karlovcu, a Umjetničku akademiju u Münchenu. Prvi put je izložio na izložbi »Proljetnog salona« u Zagrebu 1915. Kasnije je otišao na usavršavanje u Pariz. Proputovao je Španjolsku, Portugal, Tunis, Maroko, Alžir, Malu Aziju, Grčku, Tursku, Italiju, Braziliju i Argentinu. U Zagrebu je tri puta priredio kolektivnu izložbu, a izlagao je skupno sa Zagrebačkim umjetnicima i na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«. U inozemstvu je sudjelovao na izložbama u Parizu, Zürichu, Barceloni, Filadelfiji, Londonu, Beču i Berlinu. Sada je profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu.

TARTAGLIA MARIN rodio se 1894. u Splitu. Svršivši srednju školu učio je slikarstvo u Firenzi, Rimu i Beču. Prvi je put izložio u Rimu god. 1918. s ponajboljim modernim talijanskim umjetnicima (De Chirico, Soffici, Carrà). U Zagrebu je prvi put izložio god. 1919. u »Proljetnom salonu«. Duže je vremena živio u Beogradu, a sada je nastavnik Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu; tu je izvršio velik utjecaj na čitav niz mlađih umjetnika (Šohaj, Crnobori, Gliha, Domac, Branko Kovačević, djelomično i Mezdjić). Majstor je zagasitih ugođaja i rietkih naslaga skladnih polutonova. On gradi sliku zelenim, sivim i plavim tonskim valeurima i čvrstim konturama crteža. Tartaglia je u Zagrebu izlagao sa skupinom Zagrebačkih umjetnika na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti« i na godišnjim izložbama Hrvatskih umjetnika. Skupno je, osim toga, izložio u Beogradu, Londonu, Parizu, Barceloni, Pragu, Berlinu, Beču, i na međunarodnoj izložbi Biennale u Mletcima.

TIŠOV IVAN rodio se 1870. u Vinkovcima, a umro 1929. u Zagrebu. Svršivši Obrtnu školu u Zagrebu i Školu za umjetni obrt u Beču nastavio je nauke na Umjetničkim akademijama u Münchenu i Parizu te postao nastavnikom Obrtne škole u Zagrebu. On je predstavnik dekorativnog akademizma. U tom je duhu dekorirao Odio za bogoštovlje i nastavu (današnje Ministarstvo prosvjete) u Zagrebu, foyer Hrvatskog narodnog kazališta, Sveučilištnu knjižnicu, dvoranu Hrvatske sabornice i druge javne i posebničke zgrade. Osim velikih dekorativnih slika radio je portrete i vjerske kompozicije za crkve.

TOMAŠEVIĆ ERNEST rodio se 1897. u Krapini. Svršio je realnu gimnaziju, graditeljsku školu i Umjetničku akademiju u Zagrebu. U Berlinu je na školi Muzeja za umjetni obrt posebno učio dekorativno slikarstvo i grafiku. Izlagao je u Zagrebu kao gost skupine Trojice i na izložbama Hrvatskih umjetnika, a osim toga u Leipzigu, Berlinu i Beču. Izradio je nekoliko vrlo uspjelih nizova crteža, litografija i gvaševa, koji većinom prikazuju hrvatske seoske krajolike i motive s Jadrana i iz okolice Zagreba.

TOPOLČIĆ IVAN rodio se 1912. u Ogulinu. Srednju je školu započeo u Krapini. U Zagrebu je svršio srednju školu i Umjetničku akademiju. Izlagao je na velikoj izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«, na izložbama Hrvatskih umjetnika i na svojoj kolektivnoj izložbi u Zagrebu 1941. U sadašnjem ratu pošao je na iztočno bojište i iztakao se kao ratni slikar. U skupini je izložio s hrvatskim umjetnicima u Berlinu i Beču 1943.

TREPŠE MARIJAN rodio se 1897. u Zagrebu. Srednju školu i Umjetničku akademiju svršio je u Zagrebu, nastavio nauke na umjetničkoj akademiji u Pragu i duže vremena proboravio u Parizu. Iztakao se najprije kao vrstan grafičar, a zatim uljenim slikama široke dekorativne zamisli, živih

i čvrstih boja. On je scenograf Hrvatskog državnog kazališta u Zagrebu. Nekoliko je puta izlagao samostalno u Zagrebu, na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti« i na izložbama Hrvatskih umjetnika, osim toga u Beogradu, Varšavi, Lavovu, Pragu, Ženevi, Londonu, Berlinu, Beču i Filadelfiji, gdje je odlikovan zlatnom medaljom. Izdao je mapu bakropisa i litografija. Neko je vrieme bio nastavnik Obrtne škole u Zagrebu. Specializirao se u nacrtima velikih kompozicija na staklu, pa je na taj način uresio i jednu crkvu u Zagrebu.

TURKALJ JOZA rodio se 1890. u Irigu. Umjetničku akademiju polazio je u Zagrebu, a na Umjetničkoj akademiji u Beču svršio je majstorsku kiparsku školu. Od god. 1916. izlagao je na svim izložbama »Proljetnog salona«, pa sa skupinom Zagrebačkih umjetnika, na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti« i na izložbama Hrvatskih umjetnika, osim toga u Parizu, Pragu, Varšavi, Beogradu, Londonu, Zürichu, Berlinu i Beču. S uspjehom je djelovao i kao predsjednik društva za podizanje umjetničkih ateliera u Zagrebu.

UVODIĆ ANGJEO rodio se 1880. u Splitu, gdje je i umro 1942. Do god. 1914. boravio je u Beču na slikarskim naukama. Prvi put izložio u Splitu već god. 1908. s umjetničkom skupinom »Medulić«, u Trstu 1910., a u Zagrebu 1915. i 1917. Iza prvog svjetskog rata izlagao je u Zagrebu, Sarajevu, Ljubljani, Beogradu, Beču, Barceloni i Londonu, te na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«. God. 1922. izdao je litografsku mapu karikatura hrvatskih umjetnika, a god. 1928. mapu od 50 radirunga iz Dalmacije. God. 1934. izda mapu klasičnih spomenika Splita, a 1937. zbirku litografija »Split u karikaturi«. Kao kustos Galerije umjetnina u Splitu izdao je monografije o Andriji Meduliću i Jurju Čulinoviću. Bio je vrlo zaslužan i vriedan grafičar.

UZELAC MILIVOJ rodio se 1897. u Mostaru. Nižu realnu gimnaziju svršio je u Sarajevu, nastavio je srednju školu u Zagrebu i posvetio se slikarstvu. Privatno je radio kod prof. Krizmana, upisao se na Umjetničku akademiju u Zagrebu i nastavio nauke na Umjetničkoj akademiji u Pragu kod prof. Preislera. Izlagao je na izložbama »Proljetnog salona«, sa skupinom Zagrebačkih umjetnika, i na brojnim izložbama u domovini i inozemstvu (Pariz, Ženeva, Barcelona, Filadelfija, London, Prag, Beč, Berlin). Slike mu se nalaze kod posebnika u Londonu, Parizu i New-Yorku, u muzeju Jeu de paume u Parizu, u muzeju kneza Pavla u Beogradu, te u Hrvatskoj državnoj galeriji i Strossmayerovoj galeriji u Zagrebu. Od god. 1922. Uzelac stalno boravi u Francuskoj, gdje je stekao glas izvrstnog slikara svjetskog formata. Virtuozan crtač i ilustrator, koji stvara s lakoćom, pun znanja, Uzelac je naslikao i nacrtao velik broj umjetničkih radova raznolike kakvoće od lepršavo-dopadljivih i bravurozno-dekorativnih do vrlo ozbiljnih i smiono postavljenih, kao što su »Žene u vrtu« i »Plesač«. U njegovu se stvaranju očituje čitava ljestvica razvitka hrvatskog slikarstva od Kraljevića i Račića do danas. Po njegovim se slikama, počevši od onih tamnih i zagasitih do današnjih svietlih i šarolikih, vidi, kako utjecaj Pariza prodire u našu umjetničku sferu.

VANKA MAKSIMILIJAN rodio se 1889. u Zagrebu, gdje je svršio realnu gimnaziju i Umjetničku akademiju. Na Umjetničkoj akademiji u Bruxellesu radio je kod prof. Delvillea. Vrativši se u Zagreb priredio je veliku vrlo uspjelu kolektivnu izložbu svojih radova. Kao nastavnik na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu vršio je službu do 1935., kad se je stalno preselio u Ameriku, gdje i sad živi. Izlagao je u Bruxellesu, Parizu, Ženevi, Londonu, na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti« u Zagrebu, u Beogradu, na Rijeci, u New-Yorku, Pittsburghu i Chicagu. U domovini je većinom slikao motive iz hrvatskog seoskog folklora, krajobraze i portrete, a u Sjedinjenim Državama iztakao se freskama u hrvatskoj crkvi Sv. Nikole u Milvallu kod Pittsburgha i nizom pastela, ulja, gvaševa i crteža tipova i socialnih kompozicija iz njujorškog podzemlja.

VALDEC RUDOLF rodio se 1872. u Krapini, a umro 1929. u Zagrebu. Na Umjetničkoj akademiji u Beču radio je kod prof. Kühnea, a na Umjetničkoj akademiji u Münchenu kod prof. Eberlea. Nastavio je nauke u Italiji, Rusiji, Njemačkoj i Francuskoj. Godinu dana proboravio je i u New-Yorku. Veći dio njegova rada sačinjavaju uspjeli portreti (Strossmayer, Rački, Jagić, Kršnjavi, Lunaček i t. d.), ali je izradio i monumentalnija djela, kao što su Strossmayerov nadgrobni spomenik u Đakovu i kip pučkoga guslara za sveučilište Columbia u New-Yorku. Bio je profesor Umjetničke akademije u Zagrebu.

VARLAJ VLADIMIR rodio se 1895. u Zagrebu. Realnu je gimnaziju polazio u Karlovcu, a Umjetničku akademiju svršio u Zagrebu. Neko je vrieme bio na naukama u Pragu. Izlagao je u Zagrebu na izložbama »Proljetnog salona«, grupe »Zagrebačkih umjetnika«, na velikoj izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti«, a u inozemstvu u Barceloni, Filadelfiji, New-Yorku i Londonu. Slikao je naročito krajobraze oko Kleka, iz okolice Zagreba i s hrvatskog Jadrana.

VEŽA MLADEN rodio se 1916. u Bristu kod Makarske. Srednju školu i Umjetničku akademiju polazio je u Zagrebu, gdje mu je učitelj bio prof. Becić. Prvu je svoju izložbu priredio 1938. u Zagrebu sa Slavkom Kopačem. Sudjelovao je na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti« i na izložbama Hrvatskih umjetnika. U inozemstvu je izlagao u Berlinu i Beču. Veža je nadaren umjetnik, još u razvoju stvaralačke snage.

VIDOVIĆ EMANUEL rodio se 1872. u Splitu, gdje je svršio nižu realnu gimnaziju. U Mletcima se na Umjetničkoj akademiji zadržao pune četiri godine, a zatim učio u Milanu i u Chioggi. Već god. 1904. izlaže u Beogradu, a zatim s Meštrovićem i Medovićem u Londonu i Splitu. Samostalne izložbe priredio je u Kjöbenhavnu, Milanu, Parizu, Beču i Sofiji, te dva puta u Zagrebu (1913. i 1921.), Beogradu, Pragu i Bruxellesu. Skupno je izlagao u Barceloni, Londonu i Filadelfiji, Pragu (ako gost »Manesa«), na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti« u Zagrebu i na međunarodnoj izložbi Biennale u Mletcima. Bio je profesor Obrtne škole u Splitu. Vidović je volio prikazivati maglovite i sutonske ugođaje, gdje je atmosfera plein-aira davala slici temeljni ton, i pokazao se kao vrlo dobar marinista. U posljednje vrieme radi čudesnom svježinom na sasvim nov način diskretne intérieure oblikujući predmete divnim smeđim, zelenim i sivim polutonovima. Radovi mu se u domovini nalaze u Strossmayerovoj i u Hrvatskoj državnoj galeriji u Zagrebu.

ZUPPA ANTUN rodio se 1897. u Splitu, gdje je svršio srednju školu. Slikarstvo je učio na Umjetničkim akademijama u Münchenu i Zagrebu. Izlagao je u Splitu, na izložbi »Pola vieka hrvatske umjetnosti« u Zagrebu, zatim u Münchenu, Beogradu, Saarbrückenu i Berlinu.

Stampato in Italia